

การศึกษามาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป
ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย

Study of the Effects of the European Trade Barriers
of Thailand's Exporting

โดย

นางสาวรุ่งนิภา เจ็นนิง
รหัสประจำตัว 39066680

เสนอ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....31950
วัน, เดือน, ปี 28 ส.ค. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษามาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อ
การส่งออกของประเทศไทย

นักศึกษา : นางสาวรุ่งนิภา เงินนิง

ระดับการศึกษา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บริหารธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ศินีย์ สังขรัศมี

การศึกษามาตรการกีดกันทางการค้าของกลุ่มสหภาพยุโรปที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย เป็นการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการรวมตัวและระบบการดำเนินงานทั่วไปของสหภาพยุโรป ตลอดทั้งศึกษาถึงมาตรการทางการค้า และกฎระเบียบควบคุมการนำเข้าของที่ได้นำมาใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า เนื่องจากตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกสินค้าจากประเทศไทยที่มีมูลค่าการส่งออกมากเป็นอันดับสาม รองจากประเทศในกลุ่มอาเซียน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก มีกำลังการซื้อสูง และยังมีโอกาสในการขยายตลาดอีก แต่การรวมตัวของสหภาพยุโรปก็ถือเป็นอุปสรรคทางการค้าประการหนึ่ง เพราะสินค้าจากประเทศไทยที่จะส่งไปยังสหภาพยุโรป จะต้องประสบปัญหาในการแข่งขันกับประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเองนอกเหนือไปจากคู่แข่งที่เป็นประเทศนอกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าสหภาพยุโรปได้มีการกำหนดมาตรการอื่น ๆ เพื่อให้กีดกันการค้าจากประเทศนอกกลุ่มเพื่อรักษาสถานะผลประโยชน์ของประเทศในกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ การตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) การดำเนินมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและต่อต้านการอุดหนุน และมาตรการกีดกันทางการค้าอื่น ๆ เช่น มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย เป็นต้น มาตรการเหล่านี้มีผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย ซึ่งจะสังเกตได้จากมูลค่าการขอใช้สิทธิ GSP ในการส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรมลดลง เนื่องจากถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม แต่มูลค่าการส่งออกไปสหภาพยุโรปโดยรวมยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ส่งออกของไทยสามารถปรับตัวได้ และการให้สิทธิพิเศษ GSP ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการส่งออก และมาตรการสำคัญอีกมาตรการคือ มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การนำระบบมาตรฐานสากล ISO 14000 มาใช้ในการออกกฎหมายกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป เพื่อกำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ รับผิดชอบในการนำเอาระบบการจัดการมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดี และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรปเกี่ยวกับมาตรการ
บรรจุก๊าซ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดจากบรรจุก๊าซที่ใช้แล้ว ซึ่งจะช่วยลดผล
กระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมได้มาก สหภาพยุโรปได้นำมาตรการเหล่านี้มารวมกับนโยบายการค้า
เพื่อเป็นการชักจูงให้ประเทศอื่นดำเนินการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะในการค้าระหว่างประเทศของไทยกับสหภาพยุโรป สิ่งที่คุณประกอบการ
ในประเทศไทยควรให้ความสนใจคือ การติดตามข่าวสารต่าง ๆ ในการค้า และกฎหมายต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับสินค้าและการค้ากับประเทศสมาชิกในสหภาพ และในด้านของภาครัฐบาลที่จะต้อง
มีการส่งเสริมภาคเอกชนในการดำเนินการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อปกป้องและรักษาผล
ประโยชน์ทางการค้าของประเทศ การเจรจาแก้ไขปัญหาการค้าระหว่างประเทศรวมทั้งการให้
ข้อมูลข่าวสารและประสานงานการค้าและการลงทุนให้ภาคเอกชนให้มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Abstract

Title : Study of The Effects of The European Trade Barriers of Thailand's Exporting

Student : Miss Rungnipa Chanting

Level of Study : Master degree of Business Administration

Major : Business Administration

Advisor : Associate Professor Dr.Sinee Sankrusme

This is a study of European trade barriers that have impacts Thai exporting. This case regards to the objectives of E.U. protecting trade and the procedure of the entire of E.U. trade barriers. Moreover, the regulation of importing which is used as of a barrier mechanism is examined in this study.

It could be said that the E.U. market is the third range of import markets which are important for Thai products from Asia and USA respectively. On the other hand, the E.U. is a big market which has high purchasing power and provides a lot of opportunities to increase the market for Thai exporting. However, the protections of the E.U. can be a major of obstacle for Thai products because we have to compete with many countries in the E.U. membership which have special rights in trade policy.

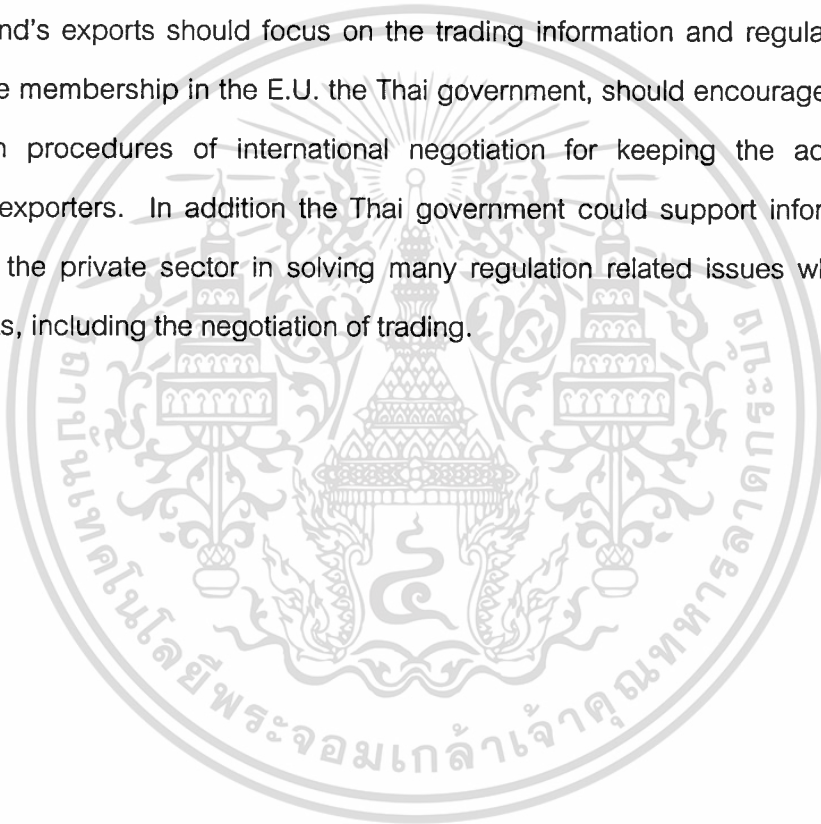
From this study, we found that the E.U. established too many schemes and barriers to obstruct trading from countries which were in the E.U. membership otherwise they wanted to protect the integrity of the E.U. membership. An example of these barriers are the Generalized System of Preferences (GSP), Anti Dumping Duty (AD) Countervailing Duty (CVD) and other trade obstacles such as the example of environment and Sanitary scheme.

These schemes directly effect the Thai exporting which significant numbers show that "the value of GSP in industrial product are in decrease. This is result of the E.U. cut backs in the GSP in 6 groups of industrial products. However, the value of Thai products exported to the E.U. is still increasing. This sign shows that our exports can

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

adjust their marketing strategy to participate in many situations and GSP should serve as guidelines. The another important trade barrier is environmental protection for e.g. to bring ISO 14000 standards into place to determine the standard of environmental protection and the standards of packaging. The objective of this program is to participate the environmental programs of the E.U. and cooperate with their established trade policies and encourage other countries to participate as well.

To reference the opportunity of international business between Thailand and E.U. Thailand's exports should focus on the trading information and regulations which concern the membership in the E.U. the Thai government, should encourage the private sector with procedures of international negotiation for keeping the advantage of Thailand's exporters. In addition the Thai government could support information and coordinate the private sector in solving many regulation related issues which impact Thai exports, including the negotiation of trading.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาระดับนี้สำเร็จลงได้ต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศินีย์ สังข์ศรีมี อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำรายงานนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และรองศาสตราจารย์อมรศรี ดันพิพัฒน์ คณะกรรมการ และอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อชี้แนะในการทำรายงานฉบับนี้ รวมทั้งผู้เขียนบทความและรายงานต่าง ๆ ที่นำมาประกอบในการทำรายงานฉบับนี้ และขอขอบคุณคุณสมศักดิ์ เกตุณี เจ้าหน้าที่ห้องคอมพิวเตอร์ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์รายงานในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเป็นพิเศษกับพ่อ แม่ ผู้ให้กำเนิด พี่น้อง เพื่อน ๆ พี่ ๆ MBA รุ่น 1 ทุกคน ที่ให้กำลังใจในการทำรายงานนี้ ขอขอบคุณพี่กบ สำหรับบทความที่แปลได้เร็วมาก และพี่ตัสที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือในหลาย ๆ เรื่องจิปาละ ตั้งแต่ต้นจนเกือบจบแล้ว และสุดท้าย กัตจัง เด็กดีที่ไม่ท้อใจและรบกวนสมาธิในการทำงานนี้

หากรายงานฉบับนี้สามารถเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน หรือผู้ที่สนใจ ขอมอบความดีนี้แก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมช่วยให้รายงานฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

รุ่งนิภา เงินนิง
พฤษภาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการศึกษา	7
การตรวจเอกสาร	8
วิธีการศึกษา	11
บทที่ 2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ	12
ทฤษฎีการรวมกลุ่ม	15
การค้าระหว่างประเทศ	20
นโยบายการค้าระหว่างประเทศ	22
การกีดกันทางการค้า	26
บทที่ 3 สหภาพยุโรปและการค้าของไทยกับกลุ่มสหภาพยุโรป	34
สหภาพยุโรป	34
ความเป็นมา	34
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหภาพยุโรป	35
การดำเนินงานของกลุ่มสหภาพยุโรป	36
การจัดองค์การของสหภาพยุโรป	36
ขั้นตอนการตัดสินใจของสหภาพยุโรป	40

หน้า

	โครงสร้างและการจัดองค์กรการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป	43
	การกำหนดท่าทีในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป	45
	ผลกระทบต่อประเทศไทย	46
	การค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป	47
	การส่งออก	48
	การนำเข้า	48
	ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป	49
บทที่ 4	มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปและผลกระทบต่อประเทศไทย	51
	มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป	51
	สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป	51
	ความเป็นมา	51
	หลักการให้ GSP	52
	แนวทางการให้ GSP แก่สินค้าอุตสาหกรรมปี 2538-2541	52
	โครงการ GSP ใหม่ของสหภาพยุโรป (2542-2544)	58
	ผลกระทบต่อประเทศไทย	58
	มาตรการเก็บภาษีโต้ตอบการอุดหนุนและการต่อต้านการทุ่มตลาด	61
	การยื่นคำร้องเรียน	61
	เงื่อนไขการเปิดการโต้สวน	62
	การเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุน	66
	กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาดและกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน ภายใต้นโยบายการค้าใหม่ของสหภาพยุโรป	68
	ผลกระทบต่อประเทศไทย	70
	มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย	72
	กฎระเบียบคณะมนตรียุโรปเกี่ยวกับระบบ ISO 14000	72
	มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรปเกี่ยวกับมาตรการ Eco-labeling	74
	มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรปเกี่ยวกับมาตรการบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์ หรือ "Grendot"	74

หน้า

ระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์	75
การปิดฉลากบนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (GMO)	77
ผลกระทบต่อประเทศไทย	78
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการศึกษา	81
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก	91
ภาคผนวก ข	94

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2536-2540	2
2	แสดงมูลค่าและสัดส่วนการค้าของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยปี 2537-2540	3
3	แสดงมูลค่าและสัดส่วนของตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยปี 2536-2540	4
4	แสดงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยกับสหภาพยุโรปปี 2536-2540	6
5	การจัดจำนวนที่นั่งในองค์กรใหม่ของสหภาพยุโรป	41
6	แสดงจำนวนพื้นที่ ประชากร และความหนาแน่นของประชากรของแต่ละประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	49
7	สินค้าอุตสาหกรรมที่ถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรป	60
8	รายการสินค้าจากประเทศไทยที่ถูกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนจากสหภาพยุโรป	71

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการตัดสินใจในระดับนโยบายของคณะกรรมการยุโรป	42
2	โครงสร้างการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป	44

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ในรอบปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจของไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการค้าของโลกค่อนข้างมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัวลง ทั้งในด้านการผลิตในภาคอุตสาหกรรม และการส่งออก สืบเนื่องมาจากปัญหาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการเงิน การขาดความเชื่อมั่นในสถาบันการเงิน การใช้จ่ายเกินตัว การลงทุนจากต่างประเทศลดลง ตลอดจนทั้งมีการไหลออกของเงินตราต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เมื่อเดือนสิงหาคม 2540 เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินและฟื้นฟูภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากสถานะทางการเงินของหลาย ๆ ประเทศในเอเชีย อาทิเช่น ค่าเงินของประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ได้อ่อนตัวลงอย่างรุนแรง ทำให้การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของไทยมีความยากมากขึ้น

แนวทางการแก้ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินที่รัฐบาลคาดว่าจะสามารถช่วยได้ทางหนึ่งคือ การค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการส่งออกจะสามารถทำรายได้และนำเงินจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้มาก ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการส่งออกสินค้าที่สำคัญอย่างใกล้ชิด อาทิ ข้าว ยางพารา อาหารทะเล และผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าใหม่ที่มีสู่ทางการขยายการส่งออก ศึกษาสภาวะเศรษฐกิจการค้าของประเทศคู่ค้า และคู่แข่งที่สำคัญ เช่น อินโดจีน เอเชียใต้ และยุโรปตะวันออก (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2536-2540 (ตารางที่ 1) มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นทุกปี รวมทั้งมูลค่าการส่งออกและนำเข้าก็มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะการส่งออกในปี 2536 มีมูลค่า 940,863 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 1,806,685 ล้านบาทในปี 2540 จะเห็นว่าเพิ่มขึ้นถึงเท่าตัว และการขาดดุลการค้าก็ลดลงด้วย สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ประกอบด้วยประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อาเซียน และสหภาพยุโรป ที่มีมูลค่าการค้าคิดเป็นร้อยละ 70.0 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย โดยมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรปคิดเป็นร้อยละ 15.0 เป็นมูลค่า 558,859 ล้านบาทในปี 2540 (ตารางที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2536-2540

				มูลค่า : ล้านบาท
ปี	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2536	2,111,709	940,863	1,170,846	- 229,983
	(13.7)	(14.1)	(13.3)	(10.3)
2537	2,506,862	1,137,602	1,369,260	- 231,658
	(18.7)	(20.9)	(16.9)	(0.7)
2538	3,169,901	1,406,310	1,763,591	- 357,281
	(26.4)	(23.6)	(28.8)	(54.2)
2539	3,243,865	1,411,039	1,832,826	- 421,787
	(2.3)	(0.3)	(3.9)	(18.1)
2540	3,730,948	1,806,685	1,924,263	- 117,578
	(15.0)	(28.0)	(5.0)	(- 72.1)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นอัตราการขยายตัว

ที่มา : (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2541ก)

ทางด้านตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อาเซียน สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น มูลค่ารวมคิดเป็นร้อยละ 70.0 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทยเช่นกัน โดยตลาดส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุดคือ อาเซียน มีมูลค่าส่งออก 380,790 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 21.0 รองลงมาได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา มูลค่า 354,539 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.6 และอันดับสามได้แก่ สหภาพยุโรป มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 290,387 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 16.1 ของการส่งออกทั้งหมดในปี 2540 (ตารางที่ 3)

สภาวะเศรษฐกิจการค้าของสหภาพยุโรปมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปี 2540 การนำเข้าของสหภาพยุโรปส่วนใหญ่จะนำเข้าจากภายในกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 60.0 ของการนำเข้าทั้งหมดของสหภาพยุโรปและนอกกลุ่มร้อยละ 38.0 โดยนำเข้าจากไทยเป็นอันดับที่ 39 ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดเพียงร้อยละ 0.4 เท่านั้น (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2540ข) โดยการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศไทยในปี 2540 มีมูลค่าการค้ารวม 558,859 ล้านบาท โดยแยกเป็นการส่งออก 290,387 ล้านบาทและการนำเข้า 268,427 ล้านบาท ซึ่งทำให้สหภาพยุโรปขาดดุลการค้ากับไทยเป็นมูลค่า 21,915 ล้านบาท (ตารางที่ 4) มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยกับสหภาพยุโรป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตั้งแต่ปี 2536-2540 รวมมูลค่าการส่งออก นำเข้า ดุลการค้าและอัตราการขยายตัว จากปี 2536 มูลค่าการส่งออกจากไทยไปสหภาพยุโรปคิดเป็นมูลค่า 177,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 290,387 ล้านบาทในปี 2540 และมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าและสัดส่วนการค้าของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยปี 2537-2540

มูลค่า : ล้านบาท
สัดส่วน : ร้อยละ

ประเทศ	2537		2538		2539		2540	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
ญี่ปุ่น	607,597	24.2	774,811	24.4	755,630	23.3	762,849	20.4
สหรัฐอเมริกา	401,163	16.0	462,633	14.6	482,774	14.9	621,841	16.7
อาเซียน(9)	404,827	16.1	528,331	16.7	539,666	16.6	626,215	16.8
สหภาพยุโรป	383,778	15.3	493,612	15.6	501,046	15.4	558,859	15.0
อื่น ๆ	709,497	28.3	910,515	28.7	964,747	29.7	1,161,184	31.1
รวมทั้งสิ้น	2,506,862	100.0	3,169,902	100.0	3,243,863	100.0	3,730,948	100.0

ที่มา : (ศูนย์สถิติการค้าพาณิชย์, 2541ก)

จากการที่สหภาพยุโรปได้ทำการรวมตัวกันเป็นตลาดยุโรปเดียว และให้ความร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจและการเงิน ทำให้สหภาพยุโรปเป็นกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกที่มีสัดส่วนในการค้าโลกมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกตลาดรวมยุโรปทั้งหมด 15 ประเทศ ผู้บริโภคมีกำลังซื้อสูงประชากรมีจำนวนมากประมาณ 370 ล้านคน รวมกับ 13 ประเทศใหม่เป็น 540 ล้านคน (สุดาภรณ์, 2540)

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปสหภาพยุโรป ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครื่องประดับอัญมณี ยางธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและเพชร สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยที่สามารถครองตลาดสหภาพยุโรปได้มากเป็นอันดับ 1 ได้แก่ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง สำหรับสินค้าที่มีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 2 ได้แก่ ยางธรรมชาติ

ตารางที่ 3 แสดงมูลค่าและสัดส่วนของตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยปี 2536-2540

มูลค่า : ล้านบาท

สัดส่วน : ร้อยละ

ตลาดส่งออก	2536	2537	2538	2539	2540
1.สหรัฐอเมริกา	202,227	239,100	250,685	253,800	354,539
	21.5	21.0	17.8	18.0	19.6
2.อาเซียน(9)	153,140	220,280	297,336	296,340	380,790
	16.3	19.4	21.1	21.0	21.1
3.สหภาพยุโรป	163,701	177,770	212,203	224,907	290,387
	17.4	15.6	15.1	15.9	16.1
4.ญี่ปุ่น	159,479	194,276	236,099	237,524	270,770
	17.0	17.1	16.8	16.8	15.0
5.อื่น ๆ	262,312	306,176	409,986	398,469	510,200
	27.9	26.9	29.2	28.2	28.2
รวมทั้งสิ้น	940,859	1,137,602	1,406,309	1,411,040	1,806,686
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2541ข)

ในด้านการรวมกลุ่มประเทศและนโยบายกีดกันทางการค้า ที่แม้ว่าประเทศไทยจะได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) อันเป็นการลดอุปสรรคและการกีดกันการนำเข้าจากประเทศอื่น แต่การที่หลายประเทศได้รวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจและการค้า เช่น กลุ่มสหภาพยุโรป กลุ่มนาฟต้า กลุ่มอาฟต้า และกลุ่มเอเปค เป็นต้น เหล่านี้ได้นำไปสู่การดำเนินมาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ปัญหาการกีดกันทางการค้าของประเทศไทยนำเข้ามีหลายแบบ ทั้งการกำหนดโควตานำเข้า กำหนดอัตราภาษีนำเข้าสูง รวมถึงการใช้มาตรการที่แฝงมาในรูปของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกรณีที่สหภาพยุโรป ได้พิจารณาประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยปีละ 3,000 เหรียญสหรัฐฯ หรือ 75,000 บาท สหภาพยุโรปจึงปรับการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ลงครึ่งหนึ่งในปี 2540 และตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นไปจะตัดเต็มจำนวน สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่มที่จะโดนตัด GSP ได้แก่ กลุ่มพลาสติกและยางธรรมชาติ กลุ่มสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหนัง กลุ่มสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป กลุ่มสินค้ารองเท้า กลุ่มสินค้าเครื่องประดับ และกลุ่มผลิตภัณฑ์อื่นตามพิกัดที่ 94-96 นอกจากนี้สหภาพยุโรปยังตัดสิทธิ GSP กับสินค้าเกษตรอีก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าประมง กลุ่มพืชผักผลไม้ และกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารปรุงแต่งเครื่องดื่ม ขณะเดียวกัน สหภาพยุโรปยังได้กล่าวหาว่าประเทศไทยได้ส่งสินค้าหลายชนิดเข้าไปท่วมตลาด เช่น รองเท้า รถจักรยาน ข้อต่อ ท่อเหล็ก โทรทัศน์สี เตอบไมโครเวฟ ไฟแช็ก(ใช้แล้วทิ้ง) กระสอบพลาสติกสาน เป็นต้น สหภาพยุโรปจึงประกาศเก็บภาษีตอบโต้การท่วมตลาดของไทย โดยเก็บภาษีรองเท้าหนังและรองเท้าจากการักทอในอัตราสูงถึงร้อยละ 50.0 ส่วนจักรยานเสียภาษีสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 39.2 จึงทำให้ลูกค้าหลายรายชะลอการสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทย และไปซื้อสินค้าจากประเทศอื่นแทน (ณัฐชยา, 2540)

การค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรปประสบกับปัญหาหลายประการ ประกอบด้วย ภาวะการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น เฉพาะในสินค้าระดับกลาง จากคู่แข่งที่มีต้นทุนต่ำกว่า โดยเฉพาะมาตรการทางการค้าต่าง ๆ เช่น การถูกตัดสิทธิ GSP ที่มีผลกระทบต่อสินค้าเกษตรของไทย การเรียกเก็บภาษีต่อต้านการท่วมตลาดและโต้ตอบการอุดหนุน (Anti-Dumping Duty : AD / Countervailing Duty : CVD) เหล่านี้ ทำให้ต้นทุนการนำเข้าสูง และสหภาพยุโรปยังได้กำหนดมาตรฐานสินค้าสูง โดยอ้างความปลอดภัยทางด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม อาทิ การนำระบบคุณภาพมาตรฐานสินค้าสากล (ISO) ได้แก่ ISO 9000 และ ISO 14000 มาใช้เป็นเงื่อนไขในการเจรจาการค้ากับประเทศคู่ค้ารวมทั้งประเทศไทย ตัวอย่างเช่น ในเรื่อง ISO 14000 สหภาพยุโรปได้มุ่งเน้นพัฒนาสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นการควบคุมรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่สหภาพยุโรปประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2539 นั้นจะส่งผลกระทบต่อการเลี้ยงกุ้งของประเทศไทยมากเนื่องจากมีการเพาะเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ป่าชายเลนมากกว่าร้อยละ 50.0 สำหรับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 9000 ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสินค้าจากประเทศไทยโดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารกระป๋อง อาหารทะเลแช่แข็ง และเครื่องใช้ไฟฟ้า กรณีรถบรรทุกขนาดใหญ่ สหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรฐานไอเสียยูโร 1 (Euro 1) และยูโร 2 (Euro 2) เพื่อรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษในอากาศ มีผลให้ผู้ประกอบการในประเทศไทยต้องมีการปรับตัวตามเงื่อนไขและมาตรการเหล่านี้

สิ่งเหล่านี้ถือเป็นข้อกำหนดที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าได้ ดังนั้นผู้ส่งออกของไทยจึงควรที่จะต้องทำการศึกษารายละเอียดของมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่จะทำการส่งออก เพื่อจะได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ถูกต้อง

ตารางที่ 4 แสดงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยกับสหภาพยุโรป ปี 2536-2540

มูลค่า : ล้านบาท				
ปี	มูลค่าการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2536	358,612	163,701	194,911	-31210.00
2537	383,778	177,770	206,008	-28,238
	(7.0)	(8.6)	(5.7)	(-9.5)
2538	493,612	212,203	281,409	-69,206
	(28.6)	(19.4)	(36.6)	(145.1)
2539	501,046	224,907	276,139	-51,232
	(1.5)	(6.0)	(-1.9)	(-26.0)
2540	558,859	290,387	268,472	21,915
	(11.5)	(29.1)	(-2.8)	-

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นอัตราการขยายตัว
ที่มา : (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2541ค)

จากเหตุผลที่ประเทศไทยมีบทบาททางการค้าในตลาดโลกเพิ่มขึ้น การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น สหภาพยุโรปที่เป็นตลาดสำคัญ เมื่อพิจารณาจากการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในสหภาพยุโรปมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 16.0 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2540 และยังคงมีแนวโน้มการส่งออกที่ดีขึ้น แต่ประเทศไทยก็ยังคงประสบกับปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะคู่แข่ง และการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปเพื่อกีดกันการส่งออกของประเทศไทย ดังนั้นผู้ประกอบการส่งออกของไทยจึงควรที่จะมีการศึกษาระบบการค้า ข้อกำหนดกฎระเบียบทางการค้า รวมถึงการกีดกันทางการค้าต่าง ๆ ที่สหภาพยุโรปได้กำหนดขึ้น รวมทั้งข้อกำหนด กฎระเบียบควบคุมทางการนำเข้าต่าง ๆ ที่จะมึผลต่อการส่งออกของไทย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและขอเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรปต่อไปในอนาคตให้มีความก้าวหน้าและพัฒนามากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการรวมตัวกันของสหภาพยุโรป และระบบการดำเนินงานโดยทั่วไป
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางการค้า และกฎหมายระเบียบควบคุมการนำเข้าของสหภาพยุโรปที่ใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า และผลกระทบที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการรับมือกับมาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป เพื่อปรับปรุงการส่งออกของไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และการทำงานของกลุ่สหภาพยุโรป
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อการส่งออกของไทย
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา สาเหตุ และแนวโน้มของการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่เกิดขึ้นกับสินค้าส่งออกของไทย
4. เป็นแนวทางในการเตรียมนโยบายและมาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาทางการค้าของประเทศไทย โดยเฉพาะผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาดังแต่การรวมกลุ่มของสหภาพยุโรป วัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสหภาพยุโรปโดยทั่วไป และศึกษาถึงมาตรการกีดกันทางการค้าโดยทั่วไป 3 มาตรการใหญ่ คือ

1. การดำเนินงานของสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (The Generalized System of Preferences : GSP)
2. การเรียกจูงเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty : CVD) และการเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty : AD)
3. มาตรการอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการค้า เช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยาดเห็นาเบใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

ศูนย์วิจัยกฎหมายและพัฒนา คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไม่ระบุปีพิมพ์) ได้ทำการวิจัยถึงผลกระทบของการรวมตัวเป็นยุโรปตลาดเดียวที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านการลงทุน ได้กล่าวว่า กลุ่มประเทศประชาคมยุโรปมีการปกป้องคุ้มครองทางด้านภาษีค่อนข้างสูง นอกจากนั้นการกีดกันทางการค้าอื่น ๆ ที่ประชาคมยุโรปใช้ที่ไม่ได้อยู่ในรูปของภาษีอากร (Non-Tariff Barrier) และควรได้รับความสนใจด้วย ได้แก่ ข้อจำกัดอื่น ๆ เช่น โควตาโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restriction – VER) การกีดกันทางการค้าโดยการตั้งกฎระเบียบทางด้านสุขอนามัยที่ค่อนข้างสูง สำหรับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ได้อยู่ในรูปภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกของไทย โดยส่วนใหญ่เป็นส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าส่งออกหลัก ๆ ของไทยไปสหภาพยุโรป ทั้งสิ้น เช่น สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ถูกจำกัดการนำเข้าโดยสนธิสัญญา MFA (Multi-Fibre Arrangement) ซึ่งเป็นการกำหนดโควตาการนำเข้าโดยสมัครใจ เช่นเดียวกับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังก็เป็นสินค้าที่ถูกกำหนดโควตาโดยสมัครใจเช่นกัน สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ อาหารทะเลกระป๋อง ซึ่งไม่ได้ถูกกีดกันทางการค้า แต่มีการเข้มงวดกับคุณภาพสินค้าที่ส่งออกจากไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารเคมีที่ผสมในอาหารทะเลกระป๋อง ถึงแม้ว่าอาหารทะเลกระป๋องของไทยที่ส่งไปยังสหภาพยุโรปจะได้รับ GSP โดยแทนที่จะต้องเสียอากรขาเข้าร้อยละ 18.0 ก็เสียเพียงร้อยละ 6.0 แต่ก็ยังประสบปัญหา เนื่องจากประเทศในกลุ่ม ACP(กลุ่มประเทศแอฟริกา แคริบเบียนและแปซิฟิก) ที่ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าเนื่องจากมีสนธิสัญญาการช่วยเหลือร่วมกัน

กองการค้าภูมิภาค (2536) กล่าวถึงเขตเศรษฐกิจยุโรปที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของประเทศสมาชิกประชาคมยุโรป 12 ประเทศกับกลุ่มประเทศสมาคมการค้าเสรียุโรปหรือ EFTA (European Free Trade Association) ซึ่งประกอบด้วยประเทศนอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ ออสเตรีย ไอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และลิกเตนสไตน์ (ขณะนี้ สวิตเซอร์แลนด์และลิกเตนสไตน์ ยังไม่ได้ให้สัตยาบันในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกข้อตกลงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจยุโรป) โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้ในปี 2536 ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างให้ยุโรปตะวันตกเป็นตลาดเดียว โดยการขจัดอุปสรรคทางการค้า การลงทุนและการบริหารระหว่างกัน เพื่อก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในภูมิภาค การรวมกลุ่มเศรษฐกิจการค้าของประชาคมยุโรป และการรวมกลุ่ม EFTA ดังกล่าว จะทำให้กลุ่มนี้กลายเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดในโลกและมีกำลังการซื้อสูง การรวมตัวดังกล่าวจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทยได้ ในสถานการณ์ทางเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะแนวโน้มการกีดกันทางการค้าในรูปของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจการค้าทำให้ไทยต้องพยายามปรับตัว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

เกริกไกร (2539) กล่าวถึงความเป็นมาของสหภาพยุโรป ที่มีวัตถุประสงค์ในระยะเริ่มแรก เพื่อป้องกันความขัดแย้งและการทำสงครามระหว่างประเทศสมาชิก และส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในกลุ่มเพื่อต่อสู้ด้านเศรษฐกิจกับประเทศอื่น สหภาพยุโรปจะมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาและทำความตกลงทางการค้ากับประเทศภายนอกกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตจากประเทศนอกกลุ่มได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน นอกจากนั้นยังเป็นเรื่องการจัดองค์กรของสหภาพยุโรป โครงสร้างและการจัดองค์การเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป

กรมการค้าต่างประเทศ (2540) แสดงรายการสินค้าไทยที่ถึงกำหนดที่สหภาพยุโรปจะตัด GSP เนื่องจากโครงการ GSP ของสหภาพยุโรปสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมโครงการปัจจุบันซึ่งเริ่มมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 ถึง 31 ธันวาคม 2541 ซึ่งภายใต้โครงการนี้ได้กำหนดมาตรการในการตัด GSP สินค้าบางกลุ่มของบางประเทศ โดยพิจารณาจากดัชนีสองตัว ซึ่งคำนวณจากรายได้ประชาชาติและความสามารถในการส่งออกของประเทศนั้น จากมาตรการดังกล่าวทำให้สินค้าอุตสาหกรรมของไทยถูกตัดสิทธิ GSP รวม 6 กลุ่มสินค้า ได้แก่ กลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง กลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์หนัง กลุ่มสินค้าเสื้อผ้า กลุ่มสินค้ารองเท้า กลุ่มสินค้าเครื่องประดับ และกลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด ซึ่งการตัดสิทธิ GSP ดังกล่าวได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 โดยถูกตัดสิทธิร้อยละ 50.0 ในปี 2540 และจะถูกตัดสิทธิทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 เป็นต้นไป

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (2540ก) กล่าวถึงเศรษฐกิจการค้าของไทยปี 2540 ที่เป็นช่วงตกต่ำต่อเนื่องมาจากปีที่ผ่านมา ปัญหาการส่งออกที่ตกต่ำ การไหลออกของเงินตราต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และปัญหาทางการเงินของทั้งภายในประเทศและประเทศในเอเชีย นอกจากนั้นยังมีปัญหาเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญคือปัญหาและอุปสรรคของการส่งออก ซึ่งประกอบด้วยปัญหภายในประเทศ เช่น ปัญหาแรงงาน วัตถุดิบ และสภาพคล่องทางการเงิน ฯลฯ และปัญหภายนอกประเทศ เช่น ปัญหาการกีดกันทางการค้า ได้แก่ การอ้างมาตรฐานทางสุขอนามัย สิทธิมนุษยชน ด้านแรงงานเด็ก การดำเนินมาตรการโต้ตอบการทุ่มตลาดและการอุดหนุนของประเทศคู่ค้า ฯลฯ สำหรับปัญหาการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป ประกอบด้วย ปัญหาทางด้านคู่แข่งที่มีเพิ่มมากขึ้น ปัญหาทางด้านมาตรการทางการค้า การเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด และโต้ตอบการอุดหนุนและการกำหนดมาตรฐานสินค้าสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (2540ข) จากรายงานผลการปฏิบัติงานของกระทรวงพาณิชย์ ในด้านการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการส่งออกสินค้าสำคัญของไทย โดยเฉพาะข้าว ยางพารา อาหารทะเล เป็นต้น ศึกษาภาวะเศรษฐกิจการค้าของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งที่สำคัญ เช่น กลุ่ม อินโดจีน เอเชียใต้ และยุโรปตะวันออก ในด้านความร่วมมือด้านสินทรัพย์ทางปัญญาระหว่างไทย กับประชาคมยุโรป ได้มีการลงนามในความตกลงให้การช่วยเหลือทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา และในด้านการเจรจาแก้ไขปัญหาการค้ากับผู้นำประชาคมยุโรป โดยเรื่องที่ได้ยกขึ้นมาพิจารณาได้แก่ การตัดสิทธิ GSP ของไทย เรื่องโควตาทุ่นำกระป๋อง ซึ่งสหภาพยุโรปได้แจ้งยกเลิกการจำกัด โควตา ซึ่งนอกจากนั้นกระทรวงพาณิชย์ยังได้มีการดำเนินงานในการปกป้องและรักษามล ประโยชน์ทางการค้าและการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป ได้ แก้ปัญหาที่ทางสหภาพยุโรปได้ตัดสิทธิ GSP สินค้าของไทย เป็นต้น

ฐานเศรษฐกิจ (2541) กล่าวถึงข้อกำหนดใหม่ของสหภาพยุโรปที่กำลังดำเนินการคือ การ กำหนดระเบียบควบคุมการนำเข้าและการแพร่ขยายพันธุ์พืชที่เป็น GMO (Genetically Modified Organisms) รวมทั้งจะกำหนดให้มีการติดฉลากสินค้าทุกอย่างที่เข้าข่ายเป็น GMO ซึ่งจะมีผลต่อ การเข้าสู่ตลาดและความสามารถของไทยในการแข่งขันในตลาดโลก โดยการที่สหภาพยุโรป กำหนดระเบียบควบคุมการนำเข้าเกี่ยวกับ GMO นั้นอ้างว่า สินค้าที่เป็น GMO หรือมีส่วน ประกอบเป็น GMO อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ ตัวอย่างสินค้าที่เข้าข่าย GMO เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงสายพันธุ์ ทำให้ทนต่อความแห้งแล้ง หรือ ต้องการปุ๋ยน้อยลง หรือข้าวหอมมะลิของไทยที่อาจมีการค้นคว้าวิจัยและปรับปรุงพันธุ์จนสามารถ ให้กลิ่นหอมและโตเร็วกว่าเดิม หรือการนำแม่พันธุ์หมูมาปรับปรุงพันธุ์จนออกลูกครอกละหลาย ๆ ตัว และตัวโตกว่าเดิม แข็งแรง ก็คือว่าเป็นการปรับปรุงสายพันธุ์ เข้าข่าย GMO นอกจากนี้ยังรวม ไปถึงสินค้าที่ใช่วัตถุดิบที่เป็น GMO เช่นอาหารที่ใช้ข้าวโพดที่ปรับปรุงพันธุ์ก็ถือว่าเป็นสินค้าเข้า ข่าย GMO ด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้ส่งออกของไทยจึงควรจะต้องศึกษาถึงกฎระเบียบการส่งออกและการนำ เข้าของสินค้า GMO ของสหภาพยุโรปว่าเป็นอย่างไรเพื่อจะได้เตรียมตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ได้พร้อมและทันการ

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในเรื่องนี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นหลัก ซึ่งจะได้จากการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน วารสาร การศึกษาบทความต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานทั้งทางราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ และสภาหอการค้าไทย เป็นต้น

ในการศึกษาค้างนี้ จะเป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาทำการสรุปและวิเคราะห์ผลโดยใช้การวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Method)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (The Theory of International Trade)

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิก (วรรณท์, 2530) ในสมัยคลาสสิกนั้นมีนักเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งได้นำมากล่าวถึงสองคนคือ อדם สมิท (Adam Smith) และเดวิด ริคาโด (David Ricardo) ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ทั้งสองได้วางพื้นฐานทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศไว้ดังนี้

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบสมบูรณ์ (The Principle of Absolute Advantage)

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบสมบูรณ์นี้ เป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของสำนักคลาสสิก ซึ่ง อדם สมิท ได้นำเอาหลักการแบ่งงานกันทำตามความสามารถ (The Principle of division of Labor) มาใช้โดยตีความว่าการค้าระหว่างประเทศเป็นการแบ่งงานกันทำที่เกิดขึ้นในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแบ่งงานกันทำภายในประเทศ คือ ให้แรงงานในแต่ละประเทศเลือกผลิตสินค้าที่ตนมีความชำนาญ ทำให้แต่ละประเทศมีความสามารถในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดแตกต่างกัน แล้วจึงนำสินค้าที่ตนผลิตได้นั้นไปแลกกับสินค้าที่ผลิตไม่ได้หรือผลิตได้ด้วยต้นทุนที่สูงกว่า การค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันในลักษณะนี้จะช่วยเพิ่มความมั่งคั่งให้กับประเทศในรูปของรายได้ที่แท้จริง (Real Income) มากขึ้น

ข้อสมมติของทฤษฎีการค้าได้เปรียบสมบูรณ์

1. มีประเทศทำการค้ากันเพียง 2 ประเทศ และแลกเปลี่ยนสินค้ากันเพียง 2 ชนิด
2. แรงงานเป็นปัจจัยผลิตชนิดเดียวที่ใช้ผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดนั้น และแรงงานนี้มีประสิทธิภาพในการผลิตเท่ากันหมด
3. ปัจจัยการผลิตสามารถโยกย้ายได้ภายในประเทศ แต่ไม่สามารถโยกย้ายได้ระหว่างประเทศ
4. ต้นทุนการผลิตขึ้นอยู่กับทฤษฎีมูลค่าแรงงาน หมายความว่า การที่ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยแรงงานเพียงอย่างเดียวและคุณภาพของแรงงานเหมือนกันหมด ทำให้อัตราส่วนแรง

เอกชนในทุกอาชีพภายในประเทศมีค่าอันเดียวกัน การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การผลิตสินค้ากระทำภายใต้ภาวะต้นทุนคงที่ (Constant Cost)
6. การค้าดำเนินไปภายใต้ภาวะการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (Perfect Competition)

ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (The Principle of Comparative Advantage)

หลักสำคัญของทฤษฎีนี้คือ ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ควรที่จะผลิตสินค้าทุกชนิดที่ตนผลิตได้ดีกว่าประเทศอื่น แต่ควรจะเลือกผลิตสินค้าที่ตนผลิตได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าชนิดอื่น สำหรับประเทศที่มีความสามารถในการผลิตต่ำ ก็ไม่ควรที่จะหยุดผลิตสินค้าทุกชนิด เพราะแรงงานมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำมากในทุกๆ ทาง แต่ควรที่จะหยุดผลิตสิ่งที่แรงงานมีความสามารถในการผลิตต่ำที่สุด

ทฤษฎีของริคาโดนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่ตรงที่ อาศัยแต่ปัจจัยแรงงานเพียงอย่างเดียวเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาด้านทุนการผลิต และในสภาวะที่แท้จริงแล้ว คุณภาพของแรงงานย่อมแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้การผลิตสินค้ายังต้องอาศัยปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ที่ดิน ทุน เป็นต้น และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เหล่านี้สามารถใช้แทนกันได้ถ้าพิจารณาจากลักษณะของฟังก์ชันการผลิต ฉะนั้นปริมาณแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้า จึงมิใช่เป็นเครื่องวัดมูลค่าของสินค้านั้นอย่างถูกต้อง เพราะสมัยนี้มีสินค้าหลายชนิดที่ผลิตด้วยวิธีการใช้ปัจจัยแรงงานเพียงเล็กน้อย แต่มีต้นทุนทั้งสิ้นสูงมาก (วรนนท์, 2530: 25)

ทฤษฎีของเฮคเชอร์-โอห์ลิน (Heckscher-Ohlin Theory)

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศมีการปรับปรุงต่อมาโดยนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ Eli Heckscher และ Bertil Ohlin โดยเฮคเชอร์ กล่าวว่าเมื่อแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันโดยเปรียบเทียบในปริมาณของทรัพยากรการผลิตหรือ ปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศแล้ว ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบย่อมจะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยในการผลิตสินค้าแต่ละอย่างนั้น ส่วนประกอบของปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดก็อาจใช้สัดส่วนที่แตกต่างกัน จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตโดยเปรียบเทียบแตกต่างกันด้วย

สรุปได้ว่าความแตกต่างในต้นทุนการผลิตได้เปรียบเทียบ มีผลมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกันในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด และโอห์ลิน ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมและสรุปว่า แต่ละประเทศจะส่งออกสินค้าซึ่งผลิตขึ้นมา จากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศนั้นมี

อุดมสมบูรณ์มากกว่าการใช้ปัจจัยชนิดอื่นที่ตนมีไม่สมบูรณ์เท่า และนำเข้าสินค้าที่ได้จากการผลิตด้วยปัจจัยการผลิตซึ่งตนเองมีปัจจัยชนิดนั้นในปริมาณน้อยหรือไม่มีเลย

ข้อสมมติสำคัญ ๆ ที่เป็นเงื่อนไขของทฤษฎีคือ

1. เป็นการค้าระหว่างประเทศ 2 ประเทศ ซึ่งผลิตสินค้า 2 ชนิดโดยใช้ปัจจัยการผลิต 2 ชนิดคือ แรงงานและทุน
2. มีการแข่งขันโดยสมบูรณ์ทั้งในตลาดสินค้าและตลาดปัจจัยการผลิต
3. ปัจจัยการผลิตสามารถเคลื่อนที่ได้อย่างเสรีภายในประเทศ ทำให้สินค้าปัจจัยชนิดเดียวกันในประเทศเดียวกันมีราคาเท่ากัน แต่ว่าก่อนมีการค้าระหว่างประเทศสินค้าชนิดเดียวกันในแต่ละประเทศมีราคาแตกต่างกัน
4. ปัจจัยการผลิตไม่สามารถเคลื่อนที่ระหว่างประเทศได้ ทำให้ราคาปัจจัยการผลิตชนิดเดียวกันในแต่ละประเทศมีราคาไม่เท่ากัน
5. การที่สินค้าสามารถเคลื่อนที่ระหว่างประเทศได้โดยอาศัยการค้าระหว่างประเทศ ทำให้สินค้าชนิดเดียวกันในตลาดโลกมีราคาเท่ากัน
6. สมมติให้รสนิยมการบริโภคคงที่ คือแผนที่ความพอใจเท่ากันของผู้บริโภคไม่เปลี่ยนแปลง
7. รายได้ของผู้บริโภคไม่เปลี่ยนแปลง
8. ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) ของสินค้าชนิดเดียวกันมีลักษณะเหมือนกันในสองประเทศ แต่ต่างกันออกไปสำหรับสินค้าต่างชนิดกัน
9. ผลตอบแทนต่อหน่วยการผลิต (Return to Scale) มีสภาพคงที่ในการผลิตสินค้าทั้งสองชนิด
10. สัดส่วนของการใช้ปัจจัยสำหรับการผลิตสินค้าแต่ละชนิดเป็นลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความแตกต่างของระดับการผลิตสินค้าแต่ละชนิด
11. ไม่นำเอาค่าขนส่ง ภาษีศุลกากรและข้อกีดขวางทางการค้าอื่น ๆ มาพิจารณาในการอธิบายทฤษฎีนี้

สรุปแล้วตามทฤษฎีของ เฮคเชอร์-โอห์ลิน การค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้เนื่องจากสินค้าแต่ละชนิดใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดมากน้อยต่างกัน และปัจจัยการผลิตเหล่านั้นก็มีจำนวนมากน้อยต่างกันไปตามแต่ละประเทศด้วย ประเทศที่มีปัจจัยทุนเหลือเฟือย่อมจะต้องเลือกผลิตและส่งออกเฉพาะสินค้าประเภทที่ต้องใช้ปัจจัยทุนมากในการผลิต เช่น รถยนต์ เครื่องจักร ซึ่งเรียกว่าเป็นสินค้าประเภทใช้ทุน (Capital-Intensive) ส่วนประเทศที่มีปัจจัยแรงงานมากย่อมเลือก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จะผลิตและส่งออกสินค้าซึ่งต้องอาศัยปัจจัยแรงงานมากกว่าปัจจัยอื่นในการผลิต เช่น ผ้า เสื้อผ้า สิ่งทอ หรือสินค้าหัตถกรรมอื่นๆ ซึ่งเรียกว่าเป็นสินค้าประเภทใช้แรงงาน (Labor-Intensive) ภายใต้อธิษฐานสมมติที่ว่าฟังก์ชันของการผลิตในการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันย่อมเหมือนกันและในแต่ละประเทศมีความอุดมสมบูรณ์ในปัจจัยการผลิตที่ต่างกัน (Different Factor Endowment) (วรนันท์, 2530)

ทฤษฎีการรวมกลุ่ม

ทฤษฎีการรวมกลุ่ม (Integration Theory) ได้เริ่มขึ้นในยุโรปในศตวรรษที่ 14-16 เพื่อรวมยุโรปตะวันตกเข้าด้วยกันซึ่งเป็นการรวมที่มีลักษณะผสมผสานทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และที่สำคัญวัตถุประสงค์หลักในระยะเริ่มแรกก็คือ ต้องการรวมยุโรปให้เป็นองค์การทางการเมือง การรวมกลุ่มยุโรปในระยะเริ่มแรก มีแนวคิดที่สำคัญทางการเมืองและสังคม ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม (สีดา, 2527) คือ

1. ทฤษฎีสัมพันธนิยม (Transactionalism) หมายถึงการรวมกลุ่มในเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่มของรัฐ เงื่อนไขเหล่านี้ได้แก่ จิตสำนึกการเป็นสมาชิกประชาคมเดียวกัน (Sense of Community) ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ อันเกิดจากผลประโยชน์และความสอดคล้องกันในเรื่องค่านิยมที่สำคัญ ๆ หรือความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

2. ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) อธิบายได้โดยมีสมมติฐานว่าปัญหาต่าง ๆ ที่นานาชาติกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันเป็นเรื่องทางเทคนิค (Technical Problems) ที่มีความซับซ้อนเกินความสามารถของรัฐบาลหรือนักการเมืองในระดับชาติที่จะแก้ไขได้โดยลำพัง จึงจำเป็นต้องมอบภารกิจเหล่านี้ให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ชำนาญการเฉพาะเรื่อง นอกจากความซับซ้อนของปัญหาแล้ว การที่ประเทศต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น ก็ทำให้สภาพของปัญหามีลักษณะเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญร่วมกัน ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่าการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรดำเนินการโดยผ่านคณะผู้ชำนาญการที่มีการประสานงานกันอย่างเต็มที่ การประสานงานในลักษณะนี้ทำให้หน่วยทางการเมืองมีแนวโน้มเอนเอียงเข้าหากันมากขึ้น ซึ่งจะมีผลให้พรมแดนของรัฐค่อย ๆ ลดความสำคัญลง

3. ทฤษฎีหน้าที่นิยมใหม่ (Neofunctionalism) อธิบายได้โดยทฤษฎีหน้าที่นิยมที่ได้รับการพัฒนาขึ้นอีกขั้นหนึ่ง โดยเชื่อว่าจากการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาด้านเทคนิคเฉพาะด้านนั้น มีแนวโน้มและกลไกที่จะขยายตัวออกไปยังกิจกรรมอื่น หากกิจกรรมเฉพาะด้านอย่างหนึ่งประสบ

ผลสำเร็จ จากแนวความคิดนี้คาดได้ว่าเมื่อขยายตัวดำเนินไปถึงจุดหนึ่งแล้ว น่าจะมีการจัดตั้งสถาบันกลางขึ้นเพื่อรับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ รวมทั้งอำนาจในการบริหารขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีหน้าที่นิยมในแง่ลักษณะการรวมตัว กล่าวคือ หน้าที่นิยมเน้นการรวมตัวอย่างหลวม ในขณะที่หน้าที่นิยมใหม่เน้นการสร้างสถาบันกลาง ซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐขึ้นเป็นองค์กรกลาง เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และจัดสรรผลประโยชน์รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ แก่สมาชิกอีกทางหนึ่ง

ทฤษฎีของ Karl W. Deutsch

Karl W. Deutsch เป็นผู้บุกเบิกแนวความคิดการรวมกลุ่ม และได้ศึกษาถึงการรวมตัวระหว่างประเทศในรูปแบบของประชาคม โดยใช้วิธีศึกษาตามแบบแนวทางสัมพันธนิยม และใช้การติดต่อสื่อสารเป็นตัวแปรหลักที่ชี้ถึงการก่อตั้งประชาคม และวัดปริมาณและความถี่ของการติดต่อสื่อสารตลอดจนรูปแบบและลักษณะของการสื่อสารเหล่านั้น ซึ่งตามแนวความคิดการรวมกลุ่มหมายถึงการสร้างประชาคมที่มีความมั่นคง (Security Community) โดยทำให้ผู้ที่อยู่ในประชาคมมีความรู้สึกว่าอยู่ในประชาคมเดียวกัน และประชาคมนี้ประกอบด้วยสถาบันต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสถาบันที่กำหนดจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ และสถาบันที่ไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ภายในประชาคมยังมีประเพณีต่างๆ ที่ปฏิบัติติดต่อกันมานาน ประเพณีเหล่านี้มีทั้งประเพณีที่ทางการกำหนดขึ้น และที่ประชาชนยึดถือปฏิบัติต่อเนื่องกันมานาน สถาบันและประเพณีปฏิบัติเหล่านี้จะต้องแข็งแรงและครอบคลุมขอบเขต กว้างขวางพอที่จะควบคุมให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มสมาชิกเป็นไปอย่างสันติและมีลักษณะแน่นอนในช่วงเวลาที่นานพอสมควร

Deutsch ได้ให้ความหมายของการรวมกลุ่มว่า การเป็นประชาคมที่มั่นคงนั้นประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ หลายกระบวนการเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างสันติ ที่ทำให้สมาชิกมีคุณลักษณะเป็นไปในทางสอดคล้องกันและเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสถาบันต่าง ๆ ในประชาคม สถาบันเหล่านี้จะทำหน้าที่รวบรวมสมาชิกให้เข้าร่วมประสานกับบริบทต่าง ๆ กระบวนการเหล่านี้รวมเรียกว่า กระบวนการรวมกลุ่ม (Integrative Process) ดินแดนต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นอาณาเขตของกลุ่มชนที่รวมกันตามกระบวนการเหล่านี้เรียกว่า “ประชาคมที่มีความมั่นคง” (Security Community) กระบวนการรวมกลุ่มดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. การผสมผสานกันทางการเมือง (Political Amalgamation) หมายถึง การรวมหน่วยการเมืองหรือหน่วยที่มีอำนาจควบคุมเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน การรวมลักษณะนี้อาจจะเป็นการรวมกันของรัฐอิสระหรือประเทศเอกราชเข้าเป็นรัฐขนาดใหญ่รัฐเดียว และอยู่ภายใต้การปกครองของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันการปกครองเดียวกัน รัฐที่เกิดขึ้นใหม่เรียกว่า “รัฐเดี่ยว” (Unitary State) การผสมผสานกันทางการเมืองอีกประเภทหนึ่งคือหน่วยการเมืองแต่ละหน่วยจัดตั้งเป็นสหพันธ์ขึ้น โดยมีกองกำลังของสหพันธ์เหนือกองทัพและกำลังต่าง ๆ ของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ 50 รัฐ เป็นต้น

2. การรวมกลุ่มของหน่วยการเมืองที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ (Pluralistic Security Community) หมายถึง การรวมตัวของรัฐต่าง ๆ เพื่อสนองจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ความต้องการของหน่วยการเมืองที่มารวมตัวกันบรรลุผลให้มากขึ้น แทนที่หน่วยการเมืองแต่ละหน่วยจะแสวงหาและแข่งขันกันแสวงหาผลประโยชน์โดยลำพัง การรวมตัวในลักษณะนี้มักไม่มีการจัดตั้งสถาบันกลางเป็นการตายตัว และหน่วยการเมืองนั้นยังคงมีอิสระเป็นของตนเองค่อนข้างสูง ตัวอย่างของการรวมตัวในลักษณะนี้ ได้แก่ การรวมตัวของอังกฤษ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ เข้าเป็นสหราชอาณาจักร เป็นต้น

สำหรับเงื่อนไขในการรวมตัวประเภทนี้มี 3 ประการ คือ

2.1 ความสอดคล้องกันในเรื่องค่านิยมสำคัญ ๆ ของบรรดาผู้กำหนดนโยบาย

2.2 พฤติกรรมของผู้กำหนดนโยบายของหน่วยการเมืองที่เข้าร่วมตัวกันแต่ละหน่วยจะต้องสามารถคาดการณ์ได้ โดยผู้กำหนดนโยบายคนอื่น ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง พฤติกรรมของผู้กำหนดนโยบายต้องสมเหตุสมผลและคาดการณ์ได้

2.3 ทักษะของผู้กำหนดนโยบายควรสอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพื่อให้มีการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Mutual Responsiveness) และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การรวมตัวโดยการกลมกลืน เป็นประชาคมที่มั่นคงเดียวกัน (Assimilation) คือ การที่ทำให้บุคคลหรือหน่วยการเมืองมีภาษา วัฒนธรรม อุปนิสัย ระบบเศรษฐกิจและสถาบันทางการเมือง ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้มากที่สุด

4. การรวมกันในด้านจิตวิทยา หมายถึง การทำให้แนวความคิด ความรู้สึกรวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตของประชาคมมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อให้สมาชิกในประชาคมรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน การรวมตัวแบบนี้จะได้ผลต่อเมื่อมีการสร้างสถาบัน หรือองค์การ เพื่อคอยส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน

5. การรวมกลุ่มกันอย่างสันติแบบธรรมดา (Simple Pacification) คือการรวมกลุ่มทางการเมืองที่ยอมรับอุดมการณ์ร่วมกันบางอย่าง ซึ่งจะนำมาเพื่อความสันติ สมาชิกของสมาคมจะไม่ใช้สงครามเป็นเครื่องมือทางการเมืองและจะตกลงลดกำลังอาวุธของตน

6. การรวมกลุ่มโดยทำให้ทุกฝ่ายพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Mutual Interdependent) ซึ่งหมายถึง สมาชิกของประชาคมมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน และจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ Deutsch ได้กล่าวไว้อีกว่า หน่วยการเมืองต่าง ๆ จะรวมกลุ่มเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงได้นั้นจะต้องมีสภาพดังต่อไปนี้

1. มีค่านิยมที่สำคัญ ๆ สอดคล้องกัน
2. สมาชิกในประชาคมมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นลักษณะเดียวกัน
3. สมาชิกมีความหวังร่วมกันในบางอย่างในการที่จะรวมตัวกันเข้า ก่อนที่จะมารับภาระร่วมกัน
4. หน่วยที่เป็นสมาชิกอย่างน้อยบางหน่วย จะต้องมีความสามารถในการบริหารและในด้านการเมืองสูงขึ้นเมื่อรวมตัวกันแล้ว
5. หน่วยที่เป็นสมาชิกอย่างน้อยบางหน่วยจะต้องมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น เมื่อรวมกลุ่มกันแล้ว และจะต้องจัดตั้งเขตแกนกลางภายใน ในบริเวณที่ตั้งของหน่วยที่อ่อนแอ
6. สมาชิกในสมาคมมีการติดต่อกันอย่างไม่ขาดสาย ทั้งในทางภูมิศาสตร์และระหว่างชนชั้นในสังคม
7. ชนระดับนำทางการเมือง (Political Elite) จะต้องเพิ่มจำนวนมากขึ้น หมายถึง การที่ผู้นำของสมาชิกในประชาคมมารวมตัวกัน ทำให้เกิดชนชั้นผู้นำทางการเมืองที่ใหญ่ขึ้น
8. สมาชิกในประชาคมมีการสื่อสาร และเชื่อมโยงกันในด้านต่าง ๆ กัน หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์กันนั้นจะต้องมีหลายลักษณะด้วยกัน
9. มีการเคลื่อนไหวของบุคคลในกลุ่มอยู่เสมอ (Social Mobilization) หรืออย่างน้อยมีการเคลื่อนไหวในระหว่างชนชั้นทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง (สิดา, 2527)

ทฤษฎีการรวมกลุ่มทางด้านเศรษฐกิจ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามแนวความคิดของ Bela Balassa นั้นเหมาะสำหรับกลุ่มที่พัฒนามาแล้ว ฉะนั้นทฤษฎีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงได้พิจารณาในแนวความคิดที่กว้างกว่าเดิม โดยเป็นทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาและเป็นทางที่จะนำไปสู่การลดการพึ่งพิง (สิดา, 2527) เพื่อนำไปปรับใช้กับประเทศกำลังพัฒนาด้วย สำหรับแนวความคิดของ Balassa นั้น การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมีอยู่ 5 วิธีการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในลักษณะที่ประเทศสมาชิกจะไม่มี การเก็บภาษีศุลกากรระหว่างกัน ทั้งยังไม่มี การจำกัดโควตานำเข้าสินค้าของประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตามในลักษณะดังกล่าวนี้ ระดับภาษีศุลกากรของแต่ละประเทศสมาชิกจัดเก็บกับสินค้าของประเทศที่สามยังจะมีความแตกต่างกันอยู่

2. สหภาพศุลกากร (Customs Union) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ก้าวไกลกว่าเขตการค้าเสรีไปอีกขั้นหนึ่ง กล่าวคือ ประเทศสมาชิกนอกจากจะไม่มี การเก็บภาษีศุลกากรและไม่มี การจำกัดโควต้า สำหรับสินค้านำเข้าของประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าจากประเทศที่สามในอัตราเดียวกันด้วย

3. ตลาดร่วม การรวมกันของประเทศต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการค้าและการเงิน (Common Market) ในขณะที่เขตการค้าเสรีเป็นลักษณะจำกัดการเคลื่อนไหวเสรีเฉพาะสินค้าเท่านั้น การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบบตลาดร่วมจะมีความลึกซึ้งยิ่งไปกว่านั้น กล่าวคือในลักษณะการรวมกลุ่มดังกล่าว นอกจากสินค้าที่มีการเคลื่อนย้ายโดยเสรีแล้วปัจจัยการผลิตประเภทอื่น ๆ คือ แรงงาน เงินทุน และบริการ ที่มีการเคลื่อนย้ายโดยเสรีด้วย

4. สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นการรวมกลุ่มที่ก้าวไกลกว่าลักษณะที่เป็นตลาดร่วม กล่าวคือในการรวมกลุ่มแบบสหภาพทางเศรษฐกิจนั้น ปัจจัยการผลิตของประเทศสมาชิก จะมีการเคลื่อนย้ายโดยเสรีแล้วรัฐบาลของประเทศสมาชิกยังมีการประสานนโยบายทางเศรษฐกิจ เพื่อลดความแตกต่างลงด้วย

5. การรวมตัวทางเศรษฐกิจโดยสมบูรณ์แบบ (Total Economic Integration) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ลึกซึ้งถึงระดับที่ว่า ประเทศสมาชิกสามารถดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Common Economic Policy) ซึ่งหมายถึงไม่มีความแตกต่างกันในการบรรลุลักษณะดังกล่าว เงื่อนไขทางการเมืองจะต้องมีความพร้อมพออยู่แล้ว ในทางปฏิบัติการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบบนี้จึงมักมีปรากฏการณ์ของการรวมกลุ่มทางการเมือง (Political Union) คู่ขนานกันไปด้วย

สรุปแนวความคิดทฤษฎีการรวมกลุ่ม

1. ทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นเป็นทฤษฎีที่มีการเริ่มต้นจากยุโรปตะวันตก และใช้ได้กับกระบวนการรวมกลุ่มทางการเมืองและเศรษฐกิจในยุโรปตะวันตกและประเทศพัฒนาแล้ว

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม เป็นลักษณะของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยมีองค์กรที่มีอำนาจเหนือชาติเป็นผู้ตัดสินใจนโยบายให้

3. ไม่ได้เน้นบทบาทของปัจจัยภายนอก หรือความสัมพันธ์กับภายนอกมากนัก เพราะกรณีที่เกิดขึ้นเป็นกรณียุโรปซึ่งถือว่าปัจจัยภายนอก และความสัมพันธ์กับภายนอกกลุ่มมีความสำคัญน้อย เนื่องจากการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มมั่นคงและแข็งแรงอยู่แล้วสามารถจะเป็นกำลังต่อรองกับภายนอกได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากนัก

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) หมายถึง การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ สาเหตุที่ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ (อเนก, 2535) มีดังนี้

1. ความแตกต่างของปริมาณและชนิดของทรัพยากรการผลิต (Factor of Endowment) ได้แก่ ทุน แรงงาน ที่ดิน ผู้ประกอบการและทรัพยากรธรรมชาติ การที่แต่ละประเทศตั้งอยู่ในทำเลที่ต่างกัน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แต่ละประเทศมีทรัพยากรธรรมชาติที่ต่างกันออกไป บางประเทศมีแร่ธาตุมาก บางประเทศมีน้ำมันมาก ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของแต่ละประเทศด้วย

2. ความแตกต่างในความชำนาญในการผลิต (Specialization) ประชาชนในแต่ละประเทศ แต่ละท้องถิ่นมีความรู้และความชำนาญในการผลิตแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า ประชาชนในบางท้องถิ่นมีความสามารถเป็นพิเศษในการผลิตสินค้าบางอย่าง ซึ่งทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมทั่วไป

ความแตกต่างดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับความสามารถในการผลิตสินค้าได้ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ทุกประเทศไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อใช้เองภายในประเทศได้ทุกชนิด จึงจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตได้เองกับสินค้าที่ประเทศอื่นผลิตได้ หรือผลิตได้แต่คุณภาพไม่ดีเท่า ดังนั้นการค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นมา

การค้าระหว่างประเทศ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยการส่งสินค้าออกและการนำสินค้าเข้า การบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ อย่างเพียงพอภายในประเทศย่อมต้องอาศัยการผลิตภายในประเทศและการสั่งซื้อจากต่างประเทศ เหตุที่ประเทศต่างๆ ไม่ผลิตสินค้าทุกชนิดเพื่อบริโภคเอง เพราะมีปัจจัยการผลิตและความชำนาญแตกต่างกัน เช่น ประเทศที่ไม่มีน้ำมันปิโตรเลียมย่อมไม่สามารถผลิตน้ำมันขึ้นมาใช้เองได้ ต้องอาศัยการสั่งซื้อจากประเทศอื่นที่สามารถผลิตได้ ในบางกรณีถึงแม้ว่าประเทศนั้นจะสามารถผลิตสินค้าชนิดนั้นได้เองแต่ก็ยังคงอาศัยการสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศแสดงว่าในการดำเนินธุรกิจโดยเอกชนซึ่งต่างก็มุ่งหวังผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าไรเป็นหลักนั้น ถ้าการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศจะทำให้เสียต้นทุนต่ำกว่าการผลิตเองในประเทศ ผู้ผลิตย่อมตัดสินใจสั่งเข้ามามากกว่าที่จะผลิตเอง ซึ่งหมายความว่าความแตกต่างของราคาสินค้าชนิดเดียวกันในแต่ละประเทศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการค้ำระหว่างประเทศขึ้น

การค้ำระหว่างประเทศจึงอยู่ในลักษณะที่แต่ละประเทศจะเลือกผลิตสินค้าชนิดที่ตนมีความชำนาญและมีปัจจัยการผลิตเพียงพอโดยอาศัยหลักการแบ่งงานกันทำมาใช้เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด และส่งออกสินค้านั้น ในขณะที่เดียวกันจะสั่งซื้อสินค้าชนิดที่ประเทศตนไม่สามารถจะผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำ ดังนั้นการค้ำระหว่างประเทศจึงช่วยให้การใช้หรือจัดสรรทรัพยากรของโลกที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ประชากรต่าง ๆ ทั่วโลกมีสินค้าอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอและมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

โดยทั่วไปแล้วในทางทฤษฎีจะให้การสมมุติว่าการค้ำระหว่างประเทศเกิดขึ้นอย่างอิสระปราศจากความเกี่ยวข้องของรัฐบาล แต่ในทางปฏิบัติแล้วนั้นรัฐบาลมักจะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนกำหนดการทำงานของระบบตลาด เช่น ทิศทางการค้า ปริมาณการค้า และลักษณะการค้า โดยการจัดทำเป็นนโยบายการค้า (Tread Policy) ของประเทศขึ้น ดังนั้นนโยบายการค้าจึงเปรียบเสมือนเครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาลที่กำหนดขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับจากการค้ำระหว่างประเทศเป็นสำคัญ และรัฐบาลสามารถใช้เครื่องมือหลายอย่างในการกระทำดังกล่าว เช่น การกำหนดอัตราภาษีนำเข้าและส่งออก การกำหนดปริมาณการนำเข้าและส่งออก รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานสินค้า เป็นต้น

นโยบายการค้าจะถูกกำหนดโดยรัฐบาลของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการค้ำระหว่างประเทศ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าการค้ำระหว่างประเทศมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น และเป็นที่แน่นอนว่านโยบายการค้าสำหรับประเทศต่าง ๆ จะแตกต่างกันออกไป เช่น นโยบายของประเทศที่พัฒนาแล้ว ย่อมแตกต่างจากนโยบายการค้าของประเทศกำลังพัฒนา เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะชนิดและปริมาณของสินค้าที่แต่ละประเทศส่งออกแตกต่างกัน นอกจากนี้อำนาจในการแข่งขันกรรมวิธีในการผลิต เทคโนโลยี และต้นทุนการผลิต ตลอดจนอิทธิพลของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ในการสร้างข้อกีดขวางทางการค้า ล้วนแต่มีผลกระทบต่อราคาและปริมาณการส่งสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนาทั้งสิ้น

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Policy) หมายถึง นโยบายของประเทศที่จะนำไปปฏิบัติต่อประเทศอื่น ๆ ในการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า เป็นการนำเอาทรัพยากรของแต่ละประเทศมียูมาใช้ปฏิบัติต่อประเทศอื่น ๆ (วารินทร์, 2520) ในการนำสินค้าเข้าประเทศว่าจะมีการจำกัดขอบเขตหรือส่งเสริมการนำเข้าและการส่งออกมากน้อยเพียงใด ตามทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศ ส่วนมากจะส่งเสริมให้แต่ละประเทศเลือกผลิตสินค้าเฉพาะที่ตนมีความถนัด มีทรัพยากรเหมาะสม และให้มีการค้าขายกันโดยเสรี แต่ในความเป็นจริงแล้วประเทศต่าง ๆ จะใช้นโยบายการค้าระหว่างประเทศของตนมาใช้ในการทำการค้ากับประเทศต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 นโยบายด้วยกันคือ นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) และนโยบายการคุ้มกัน (Protective Policy)

นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy)

อดัม สมิท (Adam Smith) ชี้ให้เห็นว่า การที่กลุ่มพาณิชย์นิยม (Mercantilisms) เชื่อว่าประเทศจะมีความมั่งคั่งเพราะมีปริมาณทองคำและเงินเพิ่มสูงขึ้นนั้นไม่ถูกต้อง อดัม สมิท ถือว่าทองคำหรือเงินเป็นเพียงสินค้าชนิดหนึ่งเท่านั้น ถ้าอุปทานของทองคำหรือเงินมีมาก ค่าของทองคำหรือเงินก็จะตกต่ำลง และราคาของสินค้าอื่นก็จะสูงขึ้น ทั้งนี้ อดัม สมิท เชื่อว่าหากปล่อยให้ทุกประเทศมีการค้าเสรีแล้ว ในที่สุดทองคำและเงินก็จะไหลเข้าประเทศเอง

นโยบายการค้าเสรี มีรากฐานมาจากทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (The Theory of Comparative Advantage) ที่เสนอว่า “แต่ละประเทศควรจะเลือกผลิตแต่เฉพาะสินค้าที่ตนมีต้นทุนการผลิตได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด แล้วนำสินค้าที่ผลิตได้นั้นไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ประเทศอื่นมีต้นทุนการผลิตได้เปรียบ ถึงแม้ว่าประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบอีกประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าทุกชนิดก็ตาม ประเทศทั้งสองก็ย่อมจะทำการค้าต่อกันได้ โดยแต่ละประเทศจะเลือกผลิตสินค้าที่เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นแล้ว ประเทศตนมีความสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำสุด แล้วทำการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตขึ้นกับอีกประเทศหนึ่ง” (วารินทร์, 2520)

นโยบายการค้าเสรี เป็นนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่ไม่สนับสนุนการเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูงและพยายามขจัดข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ขัดขวางการค้าระหว่างประเทศ ประเทศที่ถือนโยบายการค้าเสรีจะต้องอยู่ในเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. ผลิตสินค้าตามความเหมาะสมของทรัพยากรและความชำนาญงานที่ประเทศของตนมีอยู่

ข. ไม่มีกีดกันภาษีคุ้มกัน (Protective Duty) แต่รัฐบาลอาจเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำสุดเพียงเพื่อหารายได้เข้ารัฐเท่านั้น (Revenue Duty) โดยเลือกเก็บภาษีจากสินค้าชนิดที่มีการสั่งเข้าเป็นจำนวนมาก ส่วนสินค้าชนิดใดที่สั่งเข้ามาน้อยหรือเป็นสินค้าที่ไม่มีการผลิตในประเทศ รัฐก็จะยกเว้นไม่เก็บภาษี

ค. ไม่มีการให้สิทธิพิเศษ (Preference) หรือเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อด้านค่าประเทศหนึ่งประเทศใดโดยเฉพาะ เปิดโอกาสทางการค้าให้แก่ทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกัน เช่น ใช้ระบบอัตราภาษีเดียว (Single Tariff System) สำหรับสินค้าประเภทเดียวกันที่ส่งมาจากประเทศต่าง ๆ

ง. ไม่มีข้อจำกัดทางการค้า (Trade Restriction) คือรัฐไม่ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อกีดกันสินค้าเข้าจากประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือควบคุมการนำเข้าและส่งออก

นโยบายการคุ้มกัน (Protective Policy)

เกิดจากแนวความคิดของกลุ่มพาณิชย์นิยม (Mercantilisms) ถือว่าแต่ละประเทศเปรียบเสมือนเป็นพ่อค้าผู้หนึ่งที่พยายามจะหาทางขยายการค้ากับประเทศอื่น โดยพยายามให้ประเทศของตนได้เปรียบดุลการค้ามากที่สุดคือ ให้ส่งสินค้าไปขายต่างประเทศมากและนำสินค้าเข้าประเทศน้อย เพื่อให้ได้ทองคำเข้าประเทศให้มากที่สุด เพราะเชื่อว่า ยิ่งได้ทองคำเข้าประเทศมากเท่าไร ก็จะทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองและมีอำนาจมากขึ้น นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มพาณิชย์นิยมจึงมุ่งใช้นโยบายการคุ้มกัน เพื่อให้ได้เปรียบโดยการควบคุมสินค้าต่างประเทศที่นำเข้ามาโดยวิธีการต่าง ๆ

นโยบายการคุ้มกันมีหลักการตรงข้ามกับนโยบายการค้าเสรี คือให้เป็นหน้าที่ของรัฐเข้าแทรกแซงการค้าระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ซึ่งมีความสามารถไม่เท่ากัน ปัจจุบันประเทศต่างๆ ใช้นโยบายการคุ้มกันก็เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมขึ้นทารก โดยการตั้งกำแพงภาษี ซึ่งจะช่วยให้รัฐมีรายได้จากภาษีขาเข้า มีอำนาจต่อรอง และความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเลือกใช้เครื่องมือเพื่อส่งเสริมการส่งออกและกีดกันการนำเข้าสินค้าเข้า ดังนี้

1. การตั้งกำแพงภาษี (Tariff Wall) ส่วนมากใช้วิธีจัดเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้านำเข้าหลายอัตรา คือจัดเก็บภาษีศุลกากรตั้งแต่ 2 อัตราขึ้นไปในสินค้าชนิดเดียวกัน และเลือกใช้อัตราสูงแก่สินค้าที่ต้องการจะกีดกันไม่ให้นำเข้า ซึ่งเป็นมาตรการทางอ้อม ผลของการจัดเก็บภาษีอากรหรือการตั้งกำแพงภาษี จะทำให้ราคาสินค้าที่ส่งเข้าประเทศนั้นสูงขึ้น ประชาชนต้องซื้อสินค้าในราคาสูง มีผลทำให้ปริมาณบริโภคสินค้าชนิดนั้นลดต่ำลง และหากเป็นสินค้าที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ ที่มีคุณภาพและราคาทดแทนกันได้แล้ว ผู้บริโภคส่วนใหญ่ย่อมจะหันมาใช้สินค้าที่ผลิตได้เองภายในประเทศทดแทน ภาษีศุลกากรมี 3 ประเภท คือ

1.1 ภาษีสินค้าผ่านแดน (Transit Duties) ภาษีสินค้าผ่านแดนเก็บโดยประเทศที่เป็นเจ้าของดินแดน เก็บภาษีแก่สินค้าที่ขนถ่ายและเดินทางผ่าน หรือบรรทุกผ่านดินแดนของประเทศนั้นไปสิ้นสุดลงในประเทศอื่น ๆ

1.2 ภาษีสินค้าขาออก (Export Duties) ได้แก่ ภาษีที่เก็บแก่สินค้าที่ออกจากประเทศหนึ่งไปยังต่างประเทศ ภาษีสินค้าออกมีความสำคัญเป็นอันมากในอดีต โดยเก็บเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหารายได้ แต่ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาทางด้านการค้าต่างประเทศมากขึ้น ก็เห็นได้ว่าการเก็บภาษีสินค้าออกนั้นเป็นการจำกัดการค้าระหว่างประเทศให้หดตัวลง แต่บางครั้งก็ยังจำเป็นต้องใช้ เพื่อปกป้องแหล่งวัตถุดิบในประเทศ เพื่อมิให้มีการผลิตสินค้าต่าง ๆ ในประเทศเกิดการขาดแคลนวัตถุดิบขึ้น

1.3 ภาษีสินค้าเข้า (Import Duties) ภาษีสินค้าเข้าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหารายได้ และบางครั้งจะถูกนำมาใช้เพื่อปกป้องสินค้าที่ผลิตภายในประเทศมิให้สินค้าจากต่างประเทศเข้าไปแข่งขัน ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษีสินค้าเข้า

2. การควบคุมสินค้า (Protective Trade Policy) การควบคุมสินค้าเป็นมาตรการทางตรงโดยรัฐบาลที่เข้าควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งอาจเป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หรือกำหนดปริมาณ (Quota) ให้นำเข้าหรือส่งออก การควบคุมสินค้าแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ การควบคุมสินค้าออกและการควบคุมสินค้าเข้า การควบคุมที่เป็นการควบคุมโดยเด็ดขาดคือ ห้ามส่งสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งออก หรือห้ามนำสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าโดยเด็ดขาด หรืออาจจะเป็นการควบคุมโดยไม่เด็ดขาดก็ได้ เช่น กำหนดให้ให้มีการขออนุญาตส่งออกหรือนำเข้าก่อน หรือต้องจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกหรือนำเข้า หรือกำหนดปริมาณสินค้าที่จะส่งออกหรือนำเข้า โดยจำกัดปริมาณเฉพาะระยะเวลาใดเวลาหนึ่งหรือตลอดไปก็ได้

3. การให้ความอุดหนุน (Subsidies) เป็นการส่งเสริมและคุ้มครองการผลิตภายในประเทศเพื่อให้สินค้าของตนสามารถต่อสู้ทางด้านราคา หรือต้นทุนการผลิตแก่สินค้าส่งออก ให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ซึ่งอาจทำได้โดยให้ความอุดหนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น จ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือพิเศษโดยตรงแก่ผู้ผลิตเป็นการอุดหนุนทางตรง ส่วนการอุดหนุนทางอ้อม ได้แก่ รัฐบาลอาจงดหรือลดภาษีบางอย่างให้ ลดค่าขนส่ง หรือให้ความสะดวกทางด้านสินเชื่อ เป็นต้น

4. การทุ่มตลาด (Dumping) เป็นการส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ ในราคาต่ำกว่าราคาขายภายในประเทศและด้วยราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต มี 3 กรณี คือ

4.1 การทุ่มตลาดเฉพาะกิจ (Occasional Dumping) เป็นการล้างสินค้าเก่าในสต็อก หรือเป็นสินค้าที่ล้าสมัยไม่สามารถขายภายในประเทศได้แล้ว หรือเป็นสินค้าที่ไม่ขายภายในประเทศ การทุ่มตลาดประเภทนี้เป็นการชั่วคราวจึงไม่เกิดปัญหายั่งยืนมากนัก

4.2 การทุ่มตลาดเป็นการชั่วคราว (Intermittent Dumping) เป็นการส่งสินค้าไปขายต่างประเทศในราคาต่ำกว่าตลาดภายในประเทศเป็นการชั่วคราวและในบางครั้งอาจขายต่ำกว่าทุนเพื่อเป็นการแสวงหาตลาดใหม่ในต่างประเทศหรือกำจัดคู่แข่ง ซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตและการเงินต่ำกว่า หรือก็ตกกันมิให้คู่แข่งเข้ามาแย่งตลาดที่ครองอยู่แล้ว หรือเป็นการกระทำเพื่อตอบแทนการกระทำทำนองเดียวกันของประเทศอื่น

4.3 การทุ่มตลาดเป็นการถาวร (Long Period Dumping) เป็นการทุ่มตลาดระยะยาว ซึ่งปกติจะไม่ทุ่มขายในราคาต่ำกว่าต้นทุนการผลิตได้ แต่อาจมีสาเหตุมาจากการผลิตภายในประเทศขยายตัวสูงขึ้นจนสามารถลดต้นทุนการผลิตเดิมลงได้ และสามารถลดราคาขายให้ต่ำลง โดยที่ราคาขายภายในประเทศไม่ลดลงแต่ราคาส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศเท่านั้นที่ลดลงหรืออาจมีสาเหตุมาจากรัฐบาลให้การอุดหนุนทางการเงินจนสามารถขายสินค้าในราคาต่ำได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ถ้ารัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบาย

ส่วนมากเป็นการทุ่มตลาดเป็นการชั่วคราวเพื่อขจัดคู่แข่ง และเมื่อสามารถผูกขาดตลาดได้แล้วก็จะขึ้นราคาสินค้าชดเชยภายหลัง

5. ข้อตกลงทางการค้า (Commercial Treaties) ข้อตกลงทางการค้าไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงทางด้านสิทธิพิเศษทางการค้า หรือข้อตกลงเพื่อความร่วมมือทางการค้า หรือรักษาเสถียรภาพทางด้านราคาและรายได้ของผู้ผลิตสินค้าก็ตาม ซึ่งอาจกระทำกันในรูปแบบของการเจรจาทางการค้าสองฝ่ายหรือพหุภาคี (Bilateral Convention) หรือการเจรจาทางการค้าหลายฝ่ายหรือพหุภาคี

(Multilateral Convention) นับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการดำเนินนโยบายการคุ้มกัน เพื่อให้สิทธิหรือฐานะทางการค้าเป็นพิเศษแก่ประเทศคู่สัญญา

6. การควบคุมเงินตราต่างประเทศ (Exchange Control) โดยธนาคารกลางจะควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน และอุปสงค์อุปทานของเงินตราสกุลหลักที่ใช้เป็นสื่อกลางในการค้าระหว่างประเทศ เช่น บังคับซื้อเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งออก และเลือกขายเงินตราต่างประเทศให้เฉพาะการนำสินค้าเข้าที่จำเป็นเท่านั้น เป็นต้น เพื่อสกัดกั้นการไหลออกและพยายามดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การควบคุมเงินตราต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินนโยบายคุ้มกัน

7. มาตรการอื่น ๆ ปัจจุบันได้มีการนำมาตรการอื่น ๆ มาใช้เพื่อคุ้มกันการนำเข้าสินค้ามากขึ้น ได้แก่

7.1 มาตรการทางด้านสุขอนามัย และความปลอดภัยของพืชผัก ตลอดจนการควบคุมโรคพืชต่าง ๆ

7.2 มาตรการทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7.3 มาตรการเรียกร้อง ให้มีการชี้แจงเครื่องหมายการค้า หรือตัวสินค้าให้ชัดเจน การปิดฉลากและการบรรจุหีบห่อ การกำหนดให้มีการตรวจสอบคุณภาพและรับรองคุณภาพของอาหารก่อนการส่งออกจากหน่วยงานของรัฐบาล

7.4 มาตรการสิทธิมนุษยชน

การกีดกันทางการค้า

ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้มาตรการกีดกันทางการค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันเพื่อส่งเสริมสินค้าของประเทศตนให้สามารถส่งออกและขยายตลาดได้มากขึ้น ทั้งนี้ ประเทศที่ใช้มาตรการกีดกันทางการค้าได้อาศัยข้อยกเว้นต่าง ๆ ของแกตต์ หรือองค์การการค้าโลก(GATT/WTO) ในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ โดยมีมูลเหตุดังนี้

1. เพื่อประโยชน์ทางด้านรายได้ สำหรับประเทศด้อยพัฒนาและที่กำลังพัฒนา รายได้ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นรายได้จากภาษีศุลกากร โดยเฉลี่ยแล้วจะมีรายได้จากการเก็บภาษีนำเข้าร้อยละ 50.0 ของรายได้จากภาษีอากรรวม ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดอัตราภาษีอากรขาเข้าไว้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง

2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ในการพัฒนาประเทศ การเร่งพัฒนาการผลิตภายในประเทศจะต้องเน้นทางด้านเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามรักษาสถานะภายในของตนไว้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเร่งขยายตลาดต่างประเทศเพื่อรองรับการผลิตที่จะขยายตัวขึ้น นโยบายป้องกันตลาดการค้าภายในประเทศจึงมีความสำคัญ

3. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน การว่างงานเป็นปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ และเสถียรภาพของรัฐบาลเป็นอย่างมาก การจำกัดการนำเข้ามีส่วนช่วยให้อุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศขยายตัวและการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศจะช่วยเพิ่มการจ้างงาน

4. เพื่อแก้ไขปัญหาดุลการชำระเงิน เมื่อระบบการค้าเสรีขยายตัวมากขึ้น บรรดาประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศต้องประสบปัญหาการแข่งขัน ทั้งด้านคุณภาพและราคาสินค้ามากขึ้น หลายประเทศที่เสียเปรียบทางการค้า ต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินเป็นจำนวนมาก วิธีการที่จะแก้ไขและปรับปรุงสภาพทางการค้าและการเงินของตนให้ดีขึ้นก็คือ ลดการนำเข้าสินค้าที่ไม่จำเป็นลงและขยายการส่งออกให้มากขึ้น โดยใช้มาตรการต่าง ๆ กีดกันทางการค้าให้มากขึ้น

5. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลสุขภาพอนามัยตลอดจนความปลอดภัยในการบริโภคของประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาออกข้อบังคับเพื่อห้ามหรือกำกวดสินค้านำเข้าที่อาจเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งนี้ประเทศต่าง ๆ ได้เพิ่มมาตรการในการตรวจสอบสินค้านำเข้า โดยเฉพาะสินค้านำเข้าประเภทอาหาร ของเด็กเล่นให้มากขึ้น

6. เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาสินค้า ยกกระตือรือร้นรายได้ของประชาชนและขยายการส่งออก มาตรการบางอย่างแม้มิใช่มาตรการกีดกันทางการค้าโดยตรง แต่เป็นมาตรการที่รัฐบาลออกมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เป็นผู้ผลิตภายในประเทศ โดยการอุดหนุนทางด้านราคา ด้านรายได้ และช่วยเพิ่มความสามารถของผู้ส่งออกให้สามารถผลิตสินค้าออกมาจำหน่ายในตลาดโลกได้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อหรือได้เปรียบผู้ส่งออกประเทศอื่นซึ่งเป็นคู่แข่งได้

วิวัฒนาการของการกีดกันทางการค้า

การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจากกล่าวได้ว่า มีวิวัฒนาการมาเป็นระยะเวลากว่า 15 ปี ตั้งแต่ปี 2522 ถึงปี 2536 แบ่งได้เป็น 4 ช่วงดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ช่วงก่อนการสิ้นสุดการเจรจาหลายฝ่ายรอบโตเกียวก่อนปี 2522 เป็นช่วงที่ประเทศต่างๆ ได้มีการนำเอามาตรการทางด้านภาษีศุลกากร (Tariff Measures) มาใช้เพื่อกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่ค้าอย่างกว้างขวาง เหตุผลก็คือ เพื่อปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ นอกจากมาตรการทางด้านภาษีศุลกากรแล้ว ยังมีการใช้มาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าด้วยระบบโควตา (Quota) ซึ่งในช่วงนี้ยังมีการใช้ไม่มากนัก

2. ช่วงหลังการเจรจาหลายฝ่ายรอบโตเกียว จนถึงการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยตั้งแต่ปี 2523 ถึงปี 2529 ผลการเจรจาหลายฝ่ายรอบโตเกียว มีมติให้ประเทศภาคีแกตต์ ลดภาษีนำเข้าทั้งหมดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 33.0 ทำให้ระดับการกีดกันทางการค้าด้านภาษีศุลกากรลดลง อย่างเห็นได้ชัด แต่ในขณะเดียวกันประเทศภาคีแกตต์ ต่างก็หาทางออกใหม่โดยการใช้มาตรการที่มีใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Measures) โดยเฉพาะการใช้มาตรการกำหนดโควตานำเข้า ทำให้ระดับการใช้มาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าโดยใช้โควตาเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ

3. ช่วงระหว่างการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ตั้งแต่ปี 2530 ถึงปี 2536 เป็นช่วงที่มีมาตรการทางด้านภาษีนำเข้าและการกำหนดโควตายังคงใช้กันอยู่ ขณะเดียวกันประเทศภาคีแกตต์ ได้นำเอาข้อยกเว้นของแกตต์มาใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า เช่น การบังคับให้ขอใบอนุญาตนำเข้า การกำหนดขั้นตอนในการนำเข้าที่ยุ่งยากซับซ้อนเกินความจำเป็น การกำหนดมาตรฐานสินค้า และการควบคุมด้านสุขอนามัยที่เข้มงวด การเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด และการตอบโต้การอุดหนุนในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนั้น การห้ามนำเข้าสินค้าที่มีได้ปฏิบัติตามกฎหมายภายในประเทศในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น สหรัฐอเมริกา ห้ามนำเข้าปลาทูน่าชนิดครีบเหลือง (Yellowfin Tuna) เพื่ออนุรักษ์ปลาโลมา และห้ามนำเข้ากุ้งทะเลเพื่ออนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล

4. ช่วงหลังการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ตั้งแต่ปี 2537 ถึงปัจจุบัน จากวัตถุประสงค์ในการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ที่ต้องการป้องกันการใช้มาตรการฝ่ายเดียวกีดกัน หรือกีดกันทางการค้า และให้มีการเปิดตลาดการค้าระหว่างกัน โดยลดมาตรการทางด้านภาษีและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเข้าสู่ตลาดให้น้อยที่สุด เพื่อให้การค้าของโลกเข้าสู่ระบบการค้าเสรีอย่างแท้จริง ผลการเจรจาแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 การเปิดตลาด 6 เรื่อง ได้แก่ ภาษีศุลกากร มาตรการที่มีใช่ภาษีศุลกากร สินค้าเขตร้อน สินค้าจากทรัพยากรธรรมชาติ สินค้าเกษตร สิ่งทอและเสื้อผ้า

กลุ่มที่ 2 กฎระเบียบทางการค้า 6 เรื่อง ได้แก่ มาตรการของแกตต์ ข้อตกลงย่อยว่าด้วย มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร มาตรการคุ้มกัน การต่อต้านการอุดหนุนและการตอบโต้การทุ่มตลาด การระงับข้อพิพาท และการดำเนินงานของระบบแกตต์

กลุ่มที่ 3 เป็นเรื่องใหม่ ที่ไม่เคยมีการเจรจามาก่อน 3 เรื่อง ได้แก่ ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกี่ยวกับการค้า มาตรการชักจูงการลงทุน และการค้าบริการ

เครื่องมือที่ใช้ในการกีดกันทางการค้า

ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นประเทศสมาชิกแกตต์ ต่างทราบดีว่า แกตต์ ยึดถือปรัชญาการค้าเสรี โดยอาศัยกลไกการค้าเป็นเครื่องมือในการจัดการระบบเศรษฐกิจ และเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการถ่ายเทสินค้าระหว่างประเทศ แต่ผลกระทบที่ประเทศต่าง ๆ ได้รับ เช่น การขาดดุลการค้า การขาดดุลการชำระเงิน ซึ่งมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศเป็นระยะเวลานาน โดยหาทางแก้ไขได้ยาก ประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจหลาย ๆ ประเทศ ก็ประสบปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าว เป็นเวลาหลายสิบปี ประเทศสมาชิกแกตต์ ปกป้องเศรษฐกิจของประเทศได้ โดยการใช้เฉพาะภาษีศุลกากรเท่านั้น จะใช้มาตรการกีดกันที่มีใช้ภาษีศุลกากรไม่ได้ ยกเว้นเฉพาะ 2-3 กรณีที่มีความจำเป็น ดังนี้

- ห้ามให้การอุดหนุน ยกเว้นการอุดหนุนแก่สินค้าขั้นปฐม
- ห้ามใช้มาตรการจำกัดปริมาณนำเข้า ยกเว้นกรณีมีปัญหาดุลการชำระเงินหรือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือเป็นสินค้าเกษตรที่ต้องจำกัดการนำเข้า เพื่อให้มาตรการภายในของรัฐบาลดำเนินการได้บรรลุผล
- ให้การคุ้มกันการผลิตภายในประเทศกรณีฉุกเฉินภายใต้เงื่อนไขของแกตต์
- มีการนำเข้ามากจนอาจกระทบกระเทือนอุตสาหกรรมภายใน
- เกิดความเสียหายร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายใน เนื่องจากการปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อแกตต์ และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงโดยไม่คาดคิดมาก่อน

ประเทศภาคีได้อาศัยช่องโหว่หรือข้อยกเว้นของแกตต์ ในมาตราต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล เครื่องมือที่ใช้ในการกีดกันทางการค้าที่สำคัญ ได้แก่

1. มาตรการทางด้านภาษีศุลกากร (Tariff Barrier) ในปัจจุบันมาตรการนี้ ได้ลดความสำคัญลงเป็นอย่างมาก มาตรการทางด้านภาษีศุลกากรที่สำคัญ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 การตั้งกำแพงภาษี ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่จะใช้มาตรการทางด้านภาษีเป็นเครื่องมือกีดกันการนำเข้า เพื่อรักษาตลาดภายในประเทศ นอกจากนั้นภาษียังเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศอีกด้วย การลดอัตราภาษีศุลกากร จึงเป็นการสูญเสียรายได้ที่สำคัญของรัฐ ทั้งนี้ หากต้องลดภาษีลง ประเทศนั้นจะต้องเปรียบเทียบผลดีผลเสียระหว่างรายได้จากภาษีอากรที่ค่อนข้างจะเป็นรายได้ที่แน่นอน กับรายได้จากการค้าระหว่างประเทศที่มีความเสี่ยงสูงกว่าก่อน

1.2 โครงสร้างภาษี ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างภาษีที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีค่อนข้างง่าย โดยให้ความสำคัญกับสินค้าเป็นพิเศษ หรือบุคคลบางกลุ่มเป็นพิเศษ ทำให้ระดับภาษีไม่เท่ากันและไม่แน่นอน

1.3 สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Tariff Preference) ประมาณร้อยละ 50.0 ของสินค้าต่าง ๆ ที่ซื้อขายกัน จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น การลดหย่อนภาษีศุลกากร หรือที่เรียกว่า GSP (Generalized System of Preferences) ของประเทศที่พัฒนาแล้วแก่ประเทศกำลังพัฒนาโดยไม่คิดค่าตอบแทน หรือข้อแลกเปลี่ยนใด ๆ การรวมตัวกันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นสหภาพศุลกากร (Custom Union) ซึ่งมีผลทำให้ไม่มีการเก็บภาษีศุลกากรการนำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพศุลกากรนั้น การทำความตกลงระดับทวิภาคี และระดับภูมิภาค (Bilateral and Regional Agreement) เพื่อลดภาษีศุลกากรแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนสิทธิพิเศษระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยกัน จะได้รับผลตอบแทนมากกว่าการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนา ดังนั้น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจึงเป็นการเลือกปฏิบัติกับประเทศบางประเทศเท่านั้น

2. มาตรการที่มีไม่ใช่อัตราภาษีศุลกากร (Non-Tariff Barrier) มาตรการนี้เป็นมาตรการที่เกดต์เปิดช่องโหว่หรือตั้งข้อยกเว้นไว้ ได้แก่

2.1 มาตรการควบคุมทางด้านปริมาณ (Quantitative Restriction) ในมาตรา 11 ของเกดต์ ระบุว่า ห้ามใช้มาตรการห้ามหรือจำกัดการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า ยกเว้นในกรณีเพื่อป้องกันการขาดแคลนอาหาร หรือสินค้าจำเป็นของประเทศ หรือเพื่อจัดมาตรฐานสินค้าระหว่างประเทศ และสำหรับการจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตรและประมง จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อประเทศผู้นำเข้ามีมาตรการจำกัดการผลิตสินค้านั้นภายในประเทศด้วย เช่น การห้ามสินค้ากุ้งแช่แข็งเข้าประเทศ เนื่องจากกุ้งที่เป็นวัตถุดิบได้มาเพราะใช้การจับด้วยวิธีการที่เป็นอันตรายต่อเต่าทะเล ประเทศนั้นจะประกาศห้ามนำเข้ากุ้งได้ก็ต่อเมื่อ มีกฎหมายภายในประเทศที่ห้ามชาวประมงของประเทศตนจับกุ้งด้วยวิธีการที่เป็นอันตรายต่อเต่าทะเล เป็นต้น มาตรการควบคุมทางด้านปริมาณที่ใช้กันมาก ได้แก่ การห้ามนำเข้า การควบคุมปริมาณการนำเข้า การออกใบอนุญาตนำเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้า การควบคุมปริมาณการส่งออกด้วยความสมัครใจ (Voluntary Export Restriction : VER) และการจำกัดปริมาณสินค้าเป็นช่วงเวลา

2.2 มาตรการทางด้านราคา (Price-Based Measures) ในมาตรา 8 ของเกดต์ระบุว่า ประเทศภาคีจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าค่าใช้จ่ายในการให้บริการแกสินค้านั้น เช่น การให้บริการทางด้านสถิติ การตรวจสอบและวิเคราะห์สินค้านำเข้าหรือส่งออก การออกใบอนุญาต การกักสินค้า หรือตรวจโรคพืชและสัตว์ เป็นต้น การเก็บค่าธรรมเนียมเหล่านั้น มีผลทำให้ต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้นและราคาสินค้าสูงขึ้นด้วย มาตรการทางด้านราคาที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและการกำหนดราคานำเข้าขั้นต่ำ

มาตรการที่มีใช้ทางศุลกากร นอกจากมาตรการควบคุมทางด้านปริมาณและราคาแล้ว ยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่ใช้กันมาก เช่น การตรวจสอบสินค้าทางด้านสุขอนามัยและโรคพืชต่าง ๆ การควบคุมปริวรรตเงินตรา ตั้งข้อเรียกร้องเกี่ยวกับเครื่องหมาย การปิดฉลากและการบรรจุหีบห่อ มาตรการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ผู้ส่งออกส่วนใหญ่ขาดความคล่องตัว และขาดความมั่นใจใจการส่งออก มาตรการที่มีใช้ทางศุลกากรที่ประเทศต่างๆ นิยมใช้กันมากที่สุด ได้แก่ การให้ขออนุญาตนำเข้า รองลงมาได้แก่ การควบคุมปริมาณการนำเข้า ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่นิยมนำมาตราการควบคุมปริมาณและราคามาใช้มากที่สุด สินค้าเกษตรกรรมจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากมาตรการที่มีใช้ทางศุลกากรมากกว่าสินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labor Intensive) จะได้รับผลกระทบกระเทือนมากกว่าสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้ทุน (Capital Intensive)

3. วิธีการปฏิบัติจำกัดทางธุรกิจ (Restrictive Business Practice) การปฏิบัติในทางธุรกิจการค้าทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศบางอย่างส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ผู้ส่งออกได้รับสัมปทานหรือสิทธิส่งออกจากรัฐ การรวมตัวกันของผู้ส่งออกและการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในการผลิตและการจำหน่าย ซึ่งทำให้ผู้ส่งออกสามารถผูกขาดในระดับประเทศได้ นอกจากนั้นในบางประเทศผู้นำเข้ายังรวมตัวกันผูกขาดการนำเข้า เพื่อสร้างอำนาจต่อรองหรือสร้างวิธีการซื้ออย่างมีเงื่อนไขด้วย

4. การก่อกวนทางการค้า (Trade Harassment) เป็นการทำให้เกิดความสับสน และก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในทางการค้าเพิ่มขึ้น โดยไม่จำเป็น เช่น การทุบตลาด นโยบายการให้เงินอุดหนุนเป็นการแข่งขันทางด้านราคาอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้นำเข้ายกเลิกคำสั่งซื้อสินค้าจากประเทศที่ตั้งราคาสูง วิธีการนี้ประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่ยากจนกว่าจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดีและข้อเสียของการกีดกันทางการค้า

การกีดกันทางการค้ามีข้อดีอยู่หลายประการ ในขณะเดียวกันก็มีข้อเสียควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม ประเทศต่างๆ ก็ยังมีความเชื่อว่านโยบายการค้าเสรีเป็นวิธีการทางการค้าที่ดีที่สุด การลดการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจึงเป็นความพยายามของหลายประเทศในการเจรจาแกตต์ รอบอุรุกวัย

1. ข้อดีของการกีดกันทางการค้า ประเทศที่เลือกใช้มาตรการกีดกันทางการค้าหวังไว้ว่าจะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศของตน ดังนี้

1.1 ช่วยคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศให้สามารถขยายตัว และแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้

1.2 ช่วยสงวนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ที่ส่วนใหญ่ประสบปัญหาภาระหนี้ต่างประเทศ

1.3 ช่วยแก้ปัญหาดุลการค้า มาตรการกีดกันทางการค้าจะถูกนำมาใช้เสมอ ด้วยเหตุผลในการลดการขาดดุลการค้า ประเทศเล็กสามารถแก้ปัญหาได้เพียงการพยายามกีดกันสินค้านำเข้า ในขณะที่ประเทศใหญ่สามารถใช้อำนาจทางเศรษฐกิจที่มีอยู่กีดกันสินค้านำเข้า พร้อมกับเร่งขยายการส่งออก ซึ่งเท่ากับใช้มาตรการดังกล่าวกีดกันการส่งออกจากประเทศอื่นด้วย

1.4 ช่วยส่งเสริมการลงทุนและการผลิตในภาคอุตสาหกรรม มาตรการกีดกันทางการค้ามีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติมาเลือกลงทุนในประเทศ ซึ่งย่อมจะเกิดผลดีต่อเจ้าของประเทศมากขึ้น ทั้งในด้านรายได้และการจ้างงาน

1.5 ช่วยจัดระเบียบทางการค้าให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามความต้องการของเจ้าของประเทศในขณะใดขณะหนึ่ง

2. ข้อเสียของการกีดกันทางการค้า

2.1 ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนโดยส่วนรวม การกีดกันทางการค้ามีผลทำให้ผู้บริโภคจำเป็นต้องบริโภคสินค้า ซึ่งอาจเป็นสินค้าที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน หากการเลือกบริโภคสินค้าที่ถูกกีดกัน จำเป็นต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม

2.2 เป็นการบิดเบือนการพิจารณาและการตัดสินใจลงทุน ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม บางครั้งนโยบายกีดกันทางการค้ามีอิทธิพลต่อนักลงทุนให้เลือกตัดสินใจลงทุนในอุตสาหกรรมหนึ่งอุตสาหกรรมใดในประเทศหนึ่งๆ ได้ แม้ว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร อันเป็นผลให้มีการให้ทรัพยากรที่แท้จริงของประเทศอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขยายการค้า และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนาที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจต่ำไม่สามารถจะใช้มาตรการตอบโต้ที่ให้ผลกลับทันที เป็นผลให้ผู้ส่งออกขาดความมั่นใจในการส่งออก และเกิดระส่ำระสายขึ้นในวงการค้าระหว่างประเทศ

2.4 การกีดกันสินค้านำเข้า เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศมีผลให้อุตสาหกรรมที่ได้รับความคุ้มครองขาดความกระตือรือร้น การผลิตเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสูญเสียทรัพยากรแล้วยังเป็นการขัดต่อหลักการการค้าได้เปรียบเปรียบเทียบ เมื่ออุตสาหกรรมที่ได้รับการคุ้มครอง มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าอุตสาหกรรมอื่นโดยเปรียบเทียบ

บทที่ 3

สหภาพยุโรปและการค้าของไทยกับกลุ่มสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป

ความเป็นมา

การก่อตั้งสหภาพยุโรปมีวัตถุประสงค์ในระยะเริ่มแรก เพื่อป้องกันความขัดแย้งและการทำสงครามระหว่างประเทศสมาชิก และส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นในกลุ่มเพื่อต่อสู้ด้านเศรษฐกิจกับประเทศอื่น โดยมีลำดับของการรวมกลุ่มดังนี้

- ปี 2494 ยุโรป 6 ประเทศ ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก ลักเซมเบิร์ก และอิตาลี ได้ลงนามในสนธิสัญญากรุงปารีส (Treaty of Paris) ก่อตั้งประชาคมอุตสาหกรรมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (European Coal and Steel Community - ECSC) เพื่อดำเนินการและพัฒนาอุตสาหกรรมถ่านหินและเหล็กกล้า เป็นแหล่งรวมของถ่านหินและเหล็กกล้าเพื่ออุตสาหกรรมของประเทศสมาชิก

- ปี 2500 มีการลงนามในสนธิสัญญากรุงโรม (Treaty of Rome) ก่อตั้งประชาคม 2 สาขา คือ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community - EEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งสหภาพศุลกากร และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป (The European Atomic Community) หรือ ยูเรตอม (Euratom) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะรวมตัวกันในด้านพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ และการจัดตั้งและพัฒนาอุตสาหกรรมนิวเคลียร์

- ปี 2510 ภายหลังสนธิสัญญาบริสเซลส์มีผลบังคับใช้ ทำให้ฝ่ายบริหารของประชาคมทั้ง 3 ประชาคมอันได้แก่ สภามন্ত্রীของประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป คณะมนตรีของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และคณะมนตรีของประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป รวมเป็นคณะมนตรีชุดเดียว และคณะกรรมการเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป คณะกรรมการของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และคณะกรรมการของประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรปรวมเป็นคณะกรรมการชุดเดียว ทำให้คณะมนตรีและคณะกรรมการใหม่สามารถใช้อำนาจบริหารได้กว้างขวางขึ้น สำหรับสภาและศาลสถิตยุติธรรมนั้น สนธิสัญญาปารีสและสนธิสัญญากรุงโรมได้บัญญัติให้ทั้งสามประชาคมอยู่ภายใต้สภาและศาลเดียวกันมาตั้งแต่ปี 2501 ทั้งสามประชาคมจึงได้รวมเป็นประชาคมยุโรป (European Community - EC)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปี 2511 จัดตั้งสหภาพศุลกากร (Custom Union) โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกมีพิกัดอัตราศุลกากรเดียวกัน ยกเลิกการเก็บภาษีศุลกากรระหว่างกันอย่างเป็นค่อยไป ยกเลิกการจำกัดปริมาณสินค้าเข้าออกระหว่างกัน พร้อมทั้งกำหนดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับการค้ากับประเทศนอกกลุ่มร่วมกัน และให้มีอัตราเดียวกันด้วย

- ปี 2529 มีการลงนามในข้อตกลงยุโรปเดียว (Single European Act) เพื่อให้มีการรวมตัวกันเป็นตลาดยุโรปเดียว ให้มีการเคลื่อนย้าย คน สินค้าและบริการ และเงินทุนโดยเสรี ภายในปี 2535

- ปี 2535 ได้ลงนามในสนธิสัญญามาสตริคท์ (Maastricht Treaty) เพื่อพัฒนาเข้าสู่สหภาพเศรษฐกิจและการเงินแห่งยุโรป โดยจะมีการใช้เงินตราสกุลเดียวกันภายในปี 2542 และเริ่มใช้ชื่อสหภาพยุโรป (European Union) แทนประชาคมยุโรป ในเดือนพฤศจิกายน 2536 เมื่อทุกประเทศให้สัตยาบันสนธิสัญญามาสตริคท์ (ศิรินารท, 2537)

ประชาคมยุโรปหรือสหภาพยุโรปปัจจุบันมีสมาชิก 15 ประเทศ ประกอบด้วย เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ เดนมาร์ก กรีซ สเปน โปรตุเกส ออสเตรีย สวีเดน และฟินแลนด์ สหภาพยุโรปได้ขยายความร่วมมือไปยังประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ตั้งแต่การรวมเป็นตลาดยุโรปเดียวในปี 2536 และปัจจุบันกำลังดำเนินการเพื่อไปสู่การเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน โดยมีเป้าหมายให้มีธนาคารกลางแห่งเดียวและใช้เงินสกุลเดียวกันภายในปี 2542 เป็นอย่างช้า นอกจากนี้ก็ยังได้มีการขยายความร่วมมือไปยังประเทศกลุ่มต่างๆ ในยุโรป โดยการจัดทำความตกลงร่วมมือต่าง ๆ เพื่อปูทางให้ประเทศเหล่านั้นได้เข้าเป็นสมาชิกถาวรของสหภาพยุโรปต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหภาพยุโรป

วัตถุประสงค์ของสหภาพยุโรป แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านการรวมเป็นตลาดเดียวและการเป็นสหภาพเศรษฐกิจการเงิน

วัตถุประสงค์ของการรวมเป็นตลาดเดียว

1. ให้ตลาดทั้ง 15 ประเทศรวมเป็นตลาดเดียวโดยปราศจากอุปสรรค กีดกันระหว่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร ประชากร สินค้า บริการ และเงินทุนอย่างเสรี โดยปรับประสานกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และโครงสร้างภาษี ให้เป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ

3. เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุน และการแข่งขันกัน ภายในสหภาพยุโรป

วัตถุประสงค์ของการเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน

1. ให้สมาชิกทั้ง 15 ประเทศ มีการใช้เงินตราสกุลเดียว (Single currency)
2. ให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินแห่งยุโรป (European Monetary Institute : EMI) ขึ้นภายในวันที่ 1 มกราคม 2537 (1994) เพื่อเป็นการรองรับการจัดตั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) ซึ่งจะมีหน้าที่ออกเงินตราสกุลเดียวในระยะต่อไป
3. ให้สมาชิกปรับประสานงานนโยบายเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อลดความแตกต่างในด้านค่าเงินของแต่ละประเทศ

การดำเนินงานของกลุ่มสหภาพยุโรป

การจัดองค์กรของสหภาพยุโรป

องค์กรของสหภาพยุโรป ประกอบด้วยสถาบันที่สำคัญ 4 สถาบัน ได้แก่

1. สภายุโรป (European Parliament)
2. คณะมนตรีสหภาพยุโรป (Council of The European Union)
3. คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission)
4. ศาลยุโรป (European Court of Justice)

สภายุโรป (European Parliament)

สภายุโรป เป็นสถาบันที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากรัฐสภาทั่วไป ส่วนสำคัญของความแตกต่าง ได้แก่ สภายุโรปเป็นองค์กรในโครงสร้างขององค์การเหนือชาติ มิใช่ส่วนหนึ่งขององค์การในรัฐชาติ หรือสหพันธรัฐเหมือนรัฐสภาทั่วไป

เอกสารข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภายุโรปกำเนิดขึ้นในฐานะเป็นองค์กรในประชาคมถ่านหินและเหล็กยุโรป (European Coal and Steel Community) ในปี 2495 โดยในระยะแรกนั้นเรียกว่า “สมัชชาทั่วไป (Common Assembly)” ในช่วงปี 2501 เมื่อเกิดประชาคมยุโรปอีก 2 แห่ง คือ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป (Euratom) สมัชชาทั่วไปก็ได้กลายเป็นองค์กรร่วมของประชาคมทั้งสาม และได้เปลี่ยนชื่อเป็นสมัชชายุโรป (European Parliamentary Assembly) ก่อนเปลี่ยนเป็นสภายุโรป (European Parliament)

ปัจจุบันสภายุโรปมีจำนวนผู้แทนทั้งสิ้น 626 คน เมื่อ ออสเตรีย สวีเดน และฟินแลนด์ เข้าเป็นสมาชิกใหม่เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 เพิ่มจาก 567 คนเมื่อปี 2537 โดยทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประเทศสมาชิกและจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ผู้แทนสภาทั้ง 626 คน จะแบ่งออกเป็นกลุ่มการเมืองในระดับสหภาพยุโรป โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติหรือประเทศ และมีอิสระในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 142 ของสนธิสัญญาโรมที่ว่า “สภาจะเป็นผู้กำหนดระเบียบวิธีการดำเนินงานของสภาเอง” กลุ่มการเมืองเหล่านี้มีลักษณะคล้ายกับพรรคการเมืองในสภาของแต่ละประเทศนั่นเอง กลุ่มการเมืองในสภายุโรปที่สำคัญ ๆ เช่น กลุ่มสังคมนิยม กลุ่มประชาธิปไตย กลุ่มเสรีนิยมและประชาธิปไตย และกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตย เป็นต้น อำนาจหน้าที่ของสภายุโรปที่สำคัญ มี 4 ประการคือ

(1) อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย โดยการร่วมตัดสินใจและให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายทั้งปวงที่คณะกรรมาธิการยุโรปเสนอให้คณะมนตรีสหภาพยุโรปพิจารณา รวมทั้งปัญหาสำคัญต่าง ๆ และการขยายความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่น การทำความตกลงรับสมาชิกสมทบ เป็นต้น

(2) อำนาจหน้าที่ในการบริหารงบประมาณร่วมกับคณะมนตรีสหภาพยุโรป และตรวจสอบการใช้จ่ายของคณะกรรมาธิการยุโรป

(3) อำนาจหน้าที่เป็นแรงผลักดันทางการเมือง เนื่องจากสภายุโรปเป็นตัวแทนของประชาชนยุโรปทั้ง 370 ล้านคน เป็นแหล่งแสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือเกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป ที่อาจต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป เช่น ร่างสนธิสัญญาในการจัดตั้งสหภาพยุโรป ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภายุโรปเมื่อปี 2527 ได้นำไปสู่การลงนามของผู้นำรัฐบาลประเทศสมาชิก ในกฎหมายยุโรปเดียว (Single Act) ในเวลาต่อมา

(4) อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินงานทั่วไปของคณะกรรมาธิการยุโรป สามารถลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ให้คณะกรรมาธิการยุโรปพ้นจากตำแหน่ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ นอกจากนี้ รัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทั้ง 15 ประเทศ ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการเมืองของสหภาพยุโรป มีหน้าที่รายงานผลการประชุมและการดำเนินการต่อสหภาพยุโรปเป็นประจำ

คณะมนตรีสหภาพยุโรป (Council of the European Union)

คณะมนตรีสหภาพยุโรป เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในกระบวนการตัดสินใจของสหภาพยุโรป เนื่องจากเป็นที่ประชุมของรัฐมนตรีของแต่ละประเทศ โดยแต่ละประเทศสมาชิกจะส่งรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมประเทศละ 1 คน เมื่อมีการประชุมเรื่องใด รัฐบาลประเทศสมาชิกก็จะส่งรัฐมนตรีที่รับผิดชอบเรื่องนั้นเข้าประชุม เช่น รัฐมนตรีเกษตร จะพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับราคาพืชผล รัฐมนตรีแรงงานและเศรษฐกิจจะพิจารณาปัญหาแรงงาน รัฐมนตรีต่างประเทศจะพิจารณาปัญหาระหว่างประเทศ เป็นต้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการผู้แทนถาวร (Committee of Permanent Representatives - COREPER) และสำนักเลขาธิการคณะมนตรีสหภาพยุโรป จะเป็นผู้จัดเตรียมงานการประชุม ซึ่งคณะมนตรีสหภาพยุโรปสามารถประชุมได้บ่อยครั้งตามความจำเป็น โดยจะหมุนเวียนกันเข้าทำหน้าที่ประธานคณะมนตรี (President of the Council) คราวละ 6 เดือน เรียงลำดับตามตัวอักษร

แนวทางการออกคะแนนเสียงภายในกรอบของคณะมนตรีสหภาพยุโรปนั้น คัดจากขนาดของประชากรของแต่ละประเทศเป็นเกณฑ์

คณะกรรมการยุโรป (European Commission)

คณะกรรมการยุโรปเป็นผู้รักษาสถิติประโยชน์ของสหภาพยุโรป ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินงานโดยทั่วไปของสหภาพยุโรป คณะกรรมการยุโรปเป็นองค์กรที่มีอำนาจเหนือรัฐ และรับผิดชอบต่อสหภาพยุโรปเท่านั้น จึงปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระไม่รับคำสั่งใด ๆ จากรัฐบาลของประเทศตน เพื่อผลประโยชน์ของสหภาพยุโรปโดยรวม

คณะกรรมการยุโรปมีหน้าที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามสนธิสัญญาและตามกฎหมายข้อบังคับอื่น ๆ ของสหภาพยุโรป

(2) เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป โดยผ่านทางคณะมนตรีสหภาพยุโรป

อนึ่ง คณะมนตรีสหภาพยุโรปมีอำนาจสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) เป็นตัวแทนของสหภาพยุโรปในการเจรจาระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของสหภาพยุโรป โดยรวมเป็นสำคัญ

(4) เป็นตัวแทนการเจรจาระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศนอกกลุ่ม รวมทั้งการเจรจาการค้าหลายฝ่ายภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) และเป็นผู้ทำความเข้าใจความตกลงทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบอำนาจ (Mandate) จากคณะมนตรีสหภาพยุโรปเท่านั้น

(5) รับผิดชอบในการบริหารจัดการนโยบายร่วมทั่วไป (Common Policies) และเงินกองทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นรายจ่ายสำคัญของสหภาพยุโรป เช่น กองทุนเพื่อการแนะนำให้หลักประกันการเกษตรแห่งยุโรป (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) ซึ่งสนับสนุนด้านการตลาดและพัฒนากิจการเกษตร และกองทุนเพื่อการพัฒนาส่วนภูมิภาค (European Regional Development Fund - ERDF) ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการลงทุนและการจ้างงาน เป็นต้น

คณะกรรมการยุโรป ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 20 คน ได้รับการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปนและอังกฤษ แต่งตั้งได้ประเทศละ 2 คน ส่วนประเทศอื่นแต่งตั้งได้ประเทศละ 1 คน คณะกรรมการยุโรปจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ผู้ที่รับผิดชอบความสัมพันธ์กับไทย ได้แก่

- Mr. Manuel Marin (สเปน) ด้านความร่วมมือทั่วไป
- Sir Leon Brittan (อังกฤษ) ด้านการค้า
- Mr. Hans Van den Broek (เนเธอร์แลนด์) ด้านการเมือง

สำนักงานใหญ่ของคณะกรรมการสหภาพยุโรปตั้งอยู่ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม โดยมีสำนักงานอีกส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศลักเซมเบิร์ก หนึ่งในสี่ของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการยุโรปทำหน้าที่แปลและล่าม เนื่องจากมีภาษาที่ใช้ (Working Language) ถึง 11 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน เดนิช เยอรมัน กรีก อิตาลี ยัน ดัทช์ โปรตุเกส ฝรั่งเศส อังกฤษ ฟินนิช และสวีดิช

คณะกรรมการยุโรปมีหน่วยปฏิบัติงานทั้งสิ้น 22 กระทรวง (Directorate-General : DG) (ภาคผนวก ก) โดยในแต่ละกระทรวงจะมีผู้ดูแลรับผิดชอบกระทรวง (Director-General) ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงของไทย เป็นผู้บริหารชั้นสูงที่สุดในกระทรวง

ศาลยุโรป (European Court of Justice)

สนธิสัญญาโรมได้บัญญัติให้ประชาคมทั้งสาม ได้แก่ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (ECSC) ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป (Euratom) อยู่ภายใต้ศาลยุติธรรมเดียวกัน จึงมีการเริ่มดำเนินการมานับตั้งแต่ปี 2501 เมื่อสนธิสัญญาโรมมีผลใช้บังคับ

ศาลยุติธรรมยุโรปประกอบด้วยผู้พิพากษาที่มาจากแต่ละประเทศสมาชิกอย่างน้อย 1 คน โดยศาลยุติธรรมยุโรปจะไม่มีผู้พิพากษาพิเศษเฉพาะเรื่องที่แต่งตั้งโดยประเทศสมาชิกคู่กรณี เนื่องจากผู้พิพากษาได้รับการแต่งตั้งตามความตกลงร่วมกันของรัฐบาลแห่งประเทศสมาชิกอยู่แล้ว ปัจจุบันผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรมยุโรปมีจำนวน 15 คน จากประเทศสมาชิกประเทศละ 1 คน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปี

ศาลยุติธรรมยุโรปเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจและบทบาทที่สำคัญที่สุด แต่เพียงศาลเดียวในสหภาพยุโรป เนื่องจากขอบเขตอำนาจของศาลยุติธรรมยุโรปสามารถครอบคลุมถึงประชาคมทั้งสามของสหภาพยุโรป ได้แก่ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป ศาลยุติธรรมยุโรปจึงต้องทำหน้าที่ที่ไม่ใช่ในฐานะศาลระหว่างประเทศ แต่เป็นเสมือนศาลยุติธรรมภายในของสมาชิกเลย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับภารกิจของสหภาพยุโรปนั้น ศาลยุติธรรมยุโรปมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคดีแต่เพียงผู้เดียว

การจัดสรรจำนวนที่นั่งในองค์กรของสหภาพยุโรป แสดงในตารางที่ 5

ขั้นตอนการตัดสินใจของสหภาพยุโรป

ขั้นตอนในการตัดสินใจออกกฎหมายโดยทั่วไปของสหภาพยุโรป เริ่มจากคณะกรรมการธิการยุโรปจะเป็นผู้เสนอร่างกฎหมายต่อคณะมนตรียุโรป และเสนอต่อไปยังสภายุโรป และคณะกรรมการธิการยุโรปฝ่ายเศรษฐกิจและสภายุโรปพิจารณาอีกวาระหนึ่ง และจะส่งกลับให้คณะกรรมการธิการพร้อมข้อเสนอแนะของสภายุโรปและคณะกรรมการฝ่ายเศรษฐกิจและสังคมเพื่อแก้ไข และจะส่งให้คณะมนตรีพิจารณาอีกครั้ง จากนั้นก็จะส่งให้สภายุโรปพิจารณารอบที่สอง หากเห็นชอบคณะมนตรียุโรปก็จะลงมติอนุมัติ รายละเอียดของกระบวนการตัดสินใจปรากฏในภาพที่ 1

ตารางที่ 5 การจัดจำนวนที่นั่งในองค์กรใหม่ของสหภาพยุโรป

ประเทศ	สมาชิกสภาผู้แทน (Parliament) (คน)	เสียงในคณะมนตรี (Council) (เสียง)	จำนวนกรรมาธิการ (Commission) (คน)
เบลเยียม	25	5	1
เดนมาร์ก	16	3	1
เยอรมัน	99	10	2
กรีซ	25	5	1
สเปน	54	8	2
ฝรั่งเศส	87	10	2
ไอร์แลนด์	15	3	1
อิตาลี	87	10	2
ลักเซมเบิร์ก	6	2	1
เนเธอร์แลนด์	31	5	1
โปรตุเกส	25	5	1
สหราชอาณาจักร	97	10	2
ออสเตรีย	21	4	1
ฟินแลนด์	16	3	1
สวีเดน	22	4	1
รวม	626	87	20

ที่มา : (เกริกไกร, 2539)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการตัดสินใจของคณะมนตรีสหภาพยุโรปมี 3 กรณี ที่ต้องการคะแนนเสียงที่แตกต่างกันไป ดังนี้

การออกเสียงข้างมากอย่างเพียงพอ (Qualified Majority Vote) สำหรับการพิจารณาเรื่องสำคัญ ๆ คือต้องได้รับคะแนนเสียง 62 ใน 87 เสียง

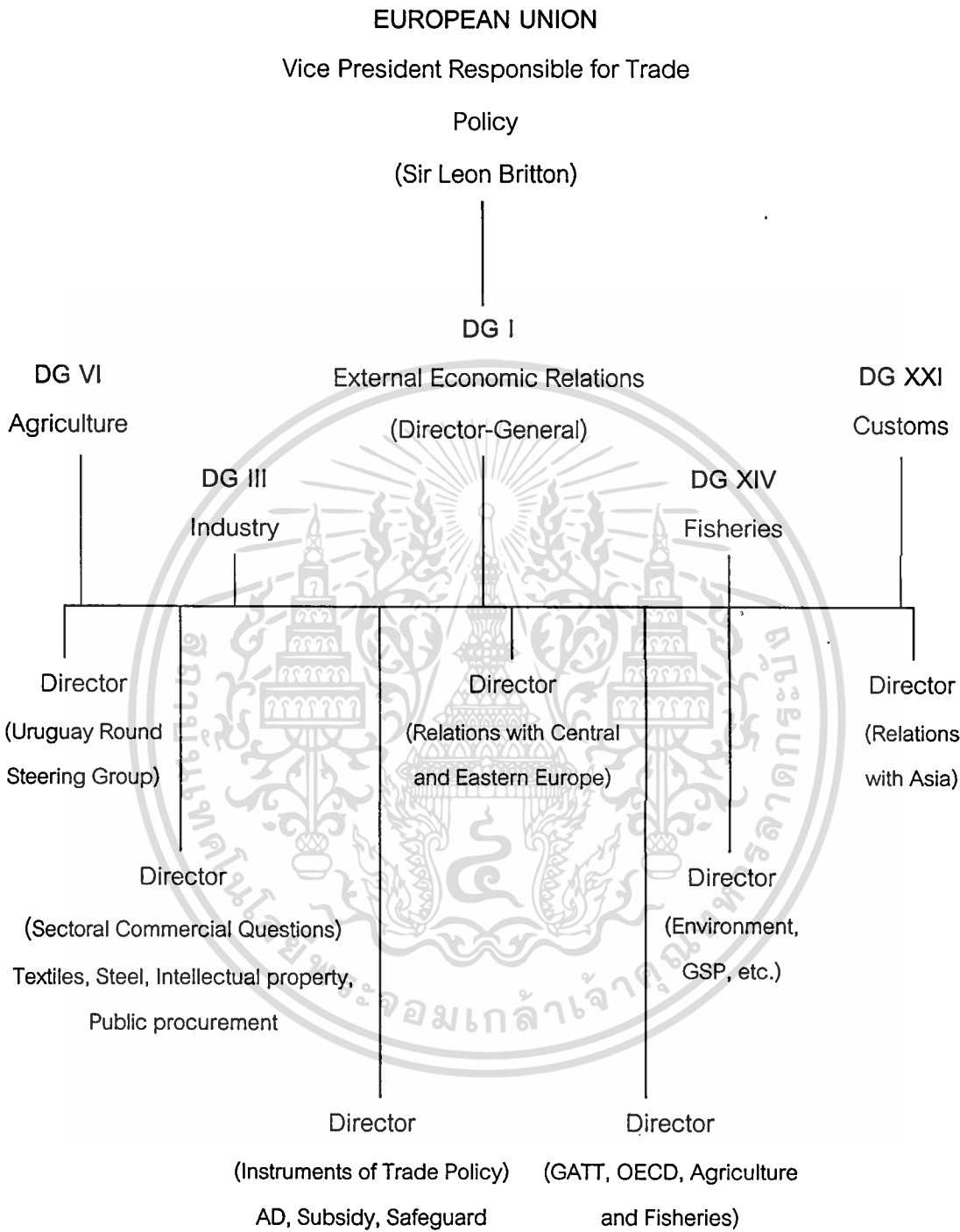
1. เสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority) สำหรับเรื่องทั่ว ๆ ไป ต้องได้รับเสียงเท่ากับ 44 เสียงใน 87 เสียง

2. การลงมติเป็นเอกฉันท์ (Unanimity) สำหรับเรื่องถือเป็นผลประโยชน์สำคัญ เช่น การปรับประสานมาตรการภาษีทางอ้อม ภาษีสรรพสามิต การเคลื่อนย้ายแรงงาน และสิทธิและผลประโยชน์ของแรงงาน การตรวจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและเสถียรภาพของประชาชน การควบคุมโรคระบาดสัตว์และพืช และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (เมทินี, 2538ข)

โครงสร้างและการจัดองค์การการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป

ศาลยุโรปได้ออกคำตัดสิน กำหนดอำนาจในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป ซึ่งแยกอำนาจดังกล่าวไว้ระหว่างคณะกรรมการยุโรปกับประเทศสมาชิก โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้มีอำนาจเต็ม ที่จะทำข้อตกลงระหว่างประเทศเฉพาะในเรื่องของการค้าผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ (Trade of Goods) ซึ่งอยู่ในกรอบของนโยบายการค้าร่วม (Common Commercial Policy) โดยสนธิสัญญากรุงโรม มาตรา 113 กำหนด ให้อำนาจในการดำเนินการไว้แก่คณะกรรมการ เป็นผู้เสนอมาตรการที่จะปฏิบัติต่อประเทศที่สาม หรือเพื่อที่จะทำการเจรจาสร้างข้อตกลงระหว่างกัน คณะกรรมการยุโรปจะเป็นผู้จัดทำข้อเสนอ (Proposal) ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากเพียงพอ (Qualified Majority) จากคณะมนตรี ก่อนจะนำไปใช้บังคับได้ สำหรับในด้านของสินค้าบริการ และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ศาลยุโรปกำหนดให้เป็นอำนาจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการยุโรปกับประเทศสมาชิก

สหภาพยุโรปมีกลไกการบริหารเหมือนหนึ่งประเทศต่างหากอีกประเทศหนึ่ง ภายใต้คณะกรรมการยุโรปจะมีกระทรวง (Directorate-General : DG) อยู่ 22 กระทรวง (ภาคผนวก ก) สำหรับการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยทั่วไปจะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงหนึ่ง (DG I) ซึ่งทำหน้าที่เป็นกระทรวงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศที่สามและการเจรจาสิทธิ และพหุภาคี

ภาพที่ 2 โครงสร้างการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป
ที่มา : (เมทินี, 2538ข)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านการเจรจาเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ที่มีกระทรวงดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะ ผู้รับผิดชอบในการเจรจาจะมาจากกระทรวงนั้น ๆ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของ DG I เข้าร่วมเจรจาด้วยทุกครั้ง เช่น สินค้าเกษตร ผู้รับผิดชอบคือ DG VI กระทรวงเกษตรของสหภาพยุโรป โดยมี DG I เข้าร่วมเจรจาด้วยและสินค้าสิ่งทอ ผู้รับผิดชอบคือ DG I กระทรวงความสัมพันธ์ฯ โดยมี DG III กระทรวงคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรปเข้าร่วมเจรจา เป็นต้น ในภาพที่ 2 จะแสดงโครงสร้างการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป มี DG VI รับผิดชอบ ด้านสินค้าเกษตร DG III รับผิดชอบด้านอุตสาหกรรม DG XIV รับผิดชอบด้านการประมง และ DG XXI รับผิดชอบด้านศุลกากร

การเจรจาการค้าของสหภาพยุโรปมีหลายลักษณะ ได้แก่ การเจรจาเพื่อทำความตกลงสองฝ่าย การเจรจาเพื่อสร้างความร่วมมือทางการค้า การเจรจาเพื่อยุติหรือแก้ไขข้อพิพาทและการเจรจาพหุภาคีภายใต้ GATTWTO โดยทั่วไป DG I จะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้แทนไปเจรจาในฐานะตัวแทนสหภาพยุโรป โดยจะกำหนดหัวหน้าทีมเจรจาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่จาก DG I รวมทั้งการเจรจาเรื่องสินค้าประมงด้วย ยกเว้นเรื่องสินค้าเกษตรซึ่งจะมี DG VI เป็นหัวหน้าทีมและรับผิดชอบเจรจาทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนได้ง่ายที่สุด สินค้าเกษตรจึงไม่ได้จัดรวมอยู่ในนโยบายการค้าร่วม แต่เป็นนโยบายที่แยกออกต่างหาก คือนโยบายร่วมทางเกษตรกรรม (Common Agricultural Policy - CAP) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ DG VI (เกริกไกร, 2539)

การกำหนดท่าทีในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปมีคณะกรรมการชุดหนึ่งเรียกว่า 113 Committee ประกอบด้วยผู้แทนของคณะกรรมาธิการยุโรปกับผู้แทนรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกทั้ง 15 ประเทศ การประชุมของคณะกรรมการ 113 Committee จะมีอยู่ 2 ระดับ คือ

1. ระดับผู้บริหารผู้มีอำนาจเต็มของหน่วยงานราชการ (Full Member of the Permanent Representative) มีการประชุมร่วมกับประมาณเดือนละ 1 ครั้ง ผู้แทนของประเทศสมาชิกที่เข้าประชุมจะเป็นระดับปลัดกระทรวงหรืออธิบดีกรม ที่รับผิดชอบดูแลในเรื่องเฉพาะที่เป็นประเด็นหัวข้อของการประชุม ดังนั้นผู้เข้าประชุมจึงมีอำนาจในการออกเสียงที่แสดงความเห็นของประเทศตนได้อย่างเด็ดขาด ผู้แทนของคณะกรรมาธิการยุโรปที่เข้าประชุมคือ ปลัดกระทรวง (Director General) ของ DG I

2. ระดับผู้ช่วยผู้บริหาร (Deputy) หรือระดับเจ้าหน้าที่ จัดประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยปกติการประชุมจะมีขึ้นทุกวันศุกร์ เป็นเวทีสำหรับให้ทุกฝ่ายแสดงความเห็น ข้อกังวลหาแนวร่วม โน้มน้าว หรือยกปัญหาในระดับประเทศขึ้นมา เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน คณะกรรมการยุโรปได้อาศัยเวทีนี้เพื่อให้ได้ทราบความเห็นของเสียงส่วนใหญ่ของประเทศสมาชิก เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จะได้เสียงสนับสนุนมากที่สุด และเสียงคัดค้านน้อยที่สุด ผู้แทนของคณะกรรมการยุโรปที่เข้าประชุมเป็นระดับผู้อำนวยการ (Director) และ (Head of Unit)

ในการกำหนดอำนาจและกรอบท่าทีการเจรจา (Negotiation Mandate) กระทำโดยที่ประชุมของ 113 Committee มีมติที่ประชุมให้คณะกรรมการยุโรปนำไปร่างเป็นข้อเสนอยื่นต่อคณะมนตรียุโรปให้การรับรอง โดยผู้แทนของคณะกรรมการยุโรปผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ไปเจรจาจะต้องดำเนินการไปตามอำนาจที่ได้รับนั้น ภายหลังเจรจากับประเทศคู่กรณีจนได้บทสรุประหว่างกันแล้วหากเป็นเรื่องที่สำคัญ บทสรุปดังกล่าวจะต้องกลับไปเข้าที่ประชุมคณะมนตรี เพื่อให้การรับรองผลของการเจรจาอีกครั้งหนึ่งก่อน จึงจะมีผลผูกพันหรือสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้

การประสานงานการเจรจาพหุภาคีภายใต้กรอบเกดต์ของสหภาพยุโรป คณะกรรมการยุโรปมีคณะผู้แทนถาวรประจำอยู่ที่นครเจนีวา โดยในช่วงของการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอูรุกวัยที่ผ่านมา คณะผู้แทนถาวรทำหน้าที่ประสานข้อมูลการเจรจาการค้าและส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแจ้งมายังคณะกรรมการยุโรปที่กรุงบรัสเซลส์ หากมีการประชุมเจรจาลำดับสำคัญเกิดขึ้น คณะกรรมการยุโรปโดย Director-General ของ DG I จะเป็นผู้เดินทางไป หรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ของ DG I ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ และเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในประเด็นการค้าที่เป็นหัวข้อของการเจรจาให้เป็นผู้ไปทำหน้าที่เจรจาที่นครเจนีวา อำนาจการเจรจาจะเป็นไปตามขั้นตอนของการกำหนดอำนาจและกรอบของท่าทีการเจรจา ทั้งนี้ แนวทางการเจรจา (Negotiation Approach) กำหนดโดยคณะกรรมการยุโรปประชุมหารือร่วมกับประเทศสมาชิกในที่ประชุม 113 Committee

ผลกระทบต่อประเทศไทย

การที่สหภาพยุโรปรวมตัวกันเป็น ตลาดเดียวและสหภาพเศรษฐกิจและการเงินนั้นส่งผลกระทบกับประเทศไทยอย่างแน่นอน โดยผลกระทบนั้นก็จะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผลกระทบในด้านบวก การที่สหภาพยุโรปทำการรวมตัวเป็นตลาดยุโรปเดี่ยวทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ มีกำลังซื้อมาก ทำให้ประเทศไทยสามารถกระจายสินค้าออกของไทยได้ ยังเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะขยายการผลิตไปยังสหภาพยุโรปได้ด้วย นอกจากนั้นกลไกการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรปที่ค่อนข้างมีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ เป็นไปอย่างชัดเจนและรัดกุมทำให้สะดวกในการตัดสินใจกรณีพิพาททางการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ในด้านลบนั้น การที่สหภาพยุโรปรวมตัวกันเป็นตลาดที่ใหญ่ขึ้น ทำให้มีอำนาจในการต่อรองในด้านต่าง ๆ มากขึ้นด้วย จะเห็นได้จากการกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ และเงื่อนไขในการตรวจสอบสินค้าที่จะส่งเข้าไปจำหน่ายในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เช่น สินค้าที่จะส่งไปจำหน่ายต้องผ่านการรับรองตามระบบมาตรฐานสินค้าสากล (ISO) ซึ่งทำให้สินค้าไทยเข้าตลาดได้ยากขึ้น เป็นต้น และเมื่อขนาดของตลาดใหญ่ขึ้น คู่แข่งขันทางการค้าก็ต้องเพิ่มมากขึ้นด้วย และคู่แข่งสำคัญก็คือประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปนั่นเอง ซึ่งประเทศในกลุ่มจะหันมาซื้อสินค้าจากประเทศสมาชิกด้วยกันแทนการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่ม เพราะจะได้ราคาต่ำกว่าเนื่องจากไม่เสียอากรขาเข้า เป็นผลจากสหภาพยุโรปใช้อัตราภาษีศุลกากรเดียวกัน (Common External Tariffs) และเพื่อที่ประเทศอื่นต้องการรักษาสถานะของตนไว้จึงไปตั้งฐานการผลิตในสหภาพยุโรป ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนไปจากประเทศไทย

นอกจากนั้น การที่สหภาพยุโรปมีการจัดองค์กรในการตัดสินใจเป็นระบบและซับซ้อน เนื่องจากการมีสมาชิกมาก ทำให้โครงสร้าง กระบวนการ และระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดูเป็นระบบ แต่ภายใต้ระบบนี้ทำให้การดำเนินงานขาดความยืดหยุ่นไป เนื่องจากการปรับเปลี่ยนความเห็นชอบต่าง ๆ จะต้องนำกลับเข้าสู่คณะมนตรียุโรปอีกครั้งเพื่อรับรองหรือพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทำที่ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการต่อรองใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเจรจา ผู้แทนสหภาพยุโรปไม่สามารถตัดสินใจขั้นเด็ดขาดได้ในทันที จะต้องนำไปเสนอคณะที่ประชุมก่อนเพื่อนำกลับมาเจรจาใหม่ทำให้การดำเนินการเจรจาต่าง ๆ ได้คำตอบล่าช้า

การค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปเป็นกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีสัดส่วนในการค้าโลกมากที่สุด ประกอบด้วยสมาชิกตลาดร่วมยุโรป 15 ประเทศ พื้นที่ประมาณ 3.2 ล้านตารางกิโลเมตร

และยังมีประเทศที่เพิ่งเข้าร่วมในกลุ่มตลาดร่วมยุโรปอีก 13 ประเทศ ผู้บริโภคมีกำลังซื้อสูง ประชากรมีจำนวนมากประมาณ 370 ล้านคน (ตารางที่ 6)

ในช่วงปี 2540 การค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรปมีมูลค่า 558,859 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออก 290,287 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อนร้อยละ 29.1 ส่วนการนำเข้าลดลง ร้อยละ 2.8 จากปี 2539 ที่นำเข้าเป็นมูลค่า 276,139 ล้านบาท เป็น 268,472 ล้านบาทในปี 2540 โดยสหภาพยุโรปเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ามูลค่า 21,915 ล้านบาท (ตารางที่ 4) ทั้งนี้เนื่องจาก สามารถส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบแผงวงจรไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้า ไก่สดแช่เย็น เพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างสูง

การส่งออก

สินค้าส่งออกของไทยไปสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 70.0 ของการส่งออกไปสหภาพยุโรป ร้อยละ 26.0 เป็นสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบเสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณี รองเท้าและชิ้นส่วน แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ ส่วนสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ส่งออกไปสหภาพยุโรป ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ยางพารา อาหารทะเลกระป๋องและกึ่งสดแช่เย็น และสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยที่ส่งไปสหภาพยุโรปมีมูลค่าเพิ่มขึ้นและมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นได้แก่ เครื่องประดับอัญมณี เพชร รถบรรทุก เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2541ค)

การนำเข้า

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นสินค้าทุน และสินค้าวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูป โดยเป็นสินค้าทุนประมาณร้อยละ 48.0 ของการนำเข้าจากสหภาพยุโรป และเป็นสินค้าวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูปประมาณร้อยละ 27.0 และที่เหลือเป็นการนำเข้าสินค้าบริโภค ยานพาหนะ และอื่น ๆ สินค้าที่ไทยนำเข้าจากสหภาพยุโรปที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องจักรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ รถยนต์นั่ง เครื่องเพชรพลอย เหล็กและเหล็กกล้า แผงวงจรไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์โลหะ เป็นต้น (ศูนย์สถิติการพาณิชย์, 2541ค)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนพื้นที่ ประชากร และความหนาแน่นของประชากรของแต่ละประเทศ
ในกลุ่มสหภาพยุโรป

ประเทศ	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	จำนวนประชากร (ล้านคน)	ความหนาแน่น ของประชากร (คน/ตารางกิโลเมตร)
เยอรมนี	356,987	81.5	228
สหราชอาณาจักร	241,752	58.1	240
ฝรั่งเศส	543,965	57.7	106
อิตาลี	301,302	57.3	190
สเปน	505,990	39.6	78
เนเธอร์แลนด์	41,865	15.4	368
กรีซ	131,957	10.4	79
เบลเยียม	30,518	10.0	330
โปรตุเกส	92,270	9.8	107
สวีเดน	449,964	8.7	19
ออสเตรีย	83,857	8.0	96
เดนมาร์ก	43,094	5.1	120
ฟินแลนด์	338,144	5.1	15
ไอร์แลนด์	70,285	3.5	50
ลักเซมเบิร์ก	2,586	0.4	155
รวม	3,234,527	370.7	145.4

ที่มา : (ศุดาภรณ์, 2540)

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป

1. การแข่งขันเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในสินค้าระดับกลางจากคู่แข่งที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น จีน อินโดนีเซีย ในสินค้าสำเร็จรูป รองเท้า เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ ยางพารา และต้องแข่งขันกับประเทศในกลุ่ม ACP (กลุ่มประเทศแอฟริกา แคริบเบียน และแปซิฟิก) ซึ่งมีความได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบไทยด้านภาษีและโควตา เช่น สินค้าปลาหมึกกระป๋อง นอกจากนั้นยังต้องแข่งขันกับประเทศภายในกลุ่มสหภาพยุโรปที่มีต้นทุนสินค้าต่ำกว่า เนื่องจากไม่ต้องเสียอากรขาเข้า

2. ปัญหาด้านมาตรการทางการค้า สหภาพยุโรปมีมาตรการทางการค้าบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของไทย ประการแรก สหภาพยุโรปได้ดำเนินการได้สวนเพื่อเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty : AD) และภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty : CVD) จากรายงานขององค์การการค้าโลกรายงานว่า สหภาพยุโรปมีการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดมากเป็นอันดับสองรองจากสหรัฐอเมริกา โดยมีการบังคับใช้มาตรการนี้อยู่ 145 กรณี และบังคับใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน 3 กรณี ประการที่สอง สหภาพยุโรปได้ลดสิทธิ GSP ที่ให้กับไทยลงร้อยละ 50.0 ตั้งแต่วันที่ 2540 ในสินค้า 9 กลุ่ม โดยเป็นสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง เครื่องหนังและเครื่องใช้สำหรับเดินทาง เครื่องแต่งกาย รองเท้า อัญมณี และผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด และสินค้าเกษตร 3 กลุ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง พืชผักและผลิตภัณฑ์อาหารเครื่องดื่ม โดยสินค้าอุตสาหกรรมจะถูกตัดสิทธิ GSP โดยสิ้นเชิงตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 (กรมการค้าต่างประเทศ, 2541ข)

3. การเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและได้ตอบการอุดหนุน (AD / CVD) ทำให้การนำเข้ามีต้นทุนสูง สินค้าที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ขั้วต่อท่อเหล็ก โพรทศน์สี เตารอบไมโครเวฟ และกระสอบพลาสติก เป็นต้น

4. มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าสูง โดยอ้างถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคในด้านสุขอนามัย และการรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้ระบบมาตรฐานสากล (ISO) ควบคู่ไปกับมาตรการทางการค้า

5. ปัญหาการกีดกันทางการค้าของประเทศนำเข้า ซึ่งมีหลายแบบทั้งการกำหนดโควตานำเข้าและกำหนดอัตราภาษีนำเข้า

บทที่ 4

มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป และผลกระทบต่อประเทศไทย

มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาถึงมาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปโดยทั่วไป มาตรการใหญ่คือ การดำเนินงานของสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (The Generalized System of Preferences-GSP) การเรียกร้องการเก็บภาษีโต้ตอบการอุดหนุน (Countervailing Duty: CVD) และการเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti – Dumping: AD) และมาตรการอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่งออกของประเทศไทย เช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย เป็นต้น

สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (The Generalized System of Preferences: GSP)

ความเป็นมา

การประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conferences on Trade and Development – UNCTAD) เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเจนีวา ปี 2507 ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของสหประชาชาติ จัดว่าเป็นองค์กรถาวร สมาชิกของสหประชาชาติมีสิทธิเป็นสมาชิกขององค์การ (วรณันท์, 2530) ได้มีการจัดตั้ง GSP ซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนขององค์การ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะใช้ระบบการเก็บภาษีเป็นเครื่องมือช่วยเหลือการส่งออกของประเทศที่กำลังพัฒนาและการส่งเสริมอุตสาหกรรม ตลอดจนช่วยเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อลดช่องว่างระหว่างประเทศร่ำรวยและประเทศยากจนในทางปฏิบัติมาตรการในการเก็บภาษีอากรของ GSP ได้ช่วยเพิ่มรายได้จากการส่งออกของประเทศที่กำลังพัฒนาและจากระยะเวลาที่ผ่านมาได้เป็นที่ยอมรับกันว่า GSP ช่วยให้เกิดความร่วมมือกันทางการค้าระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหภาพยุโรปเป็นประเทศแรกที่ให้สิทธิ GSP แก่ประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทย โดยเริ่มให้สิทธิ GSP ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2514 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 27 ปี และกำหนดให้มีการทบทวนแก้ไขทุก 10 ปี โดย

ครั้งที่ 1 โครงการ 10 ปีแรก (ปี 2514-2523) ทบทวนวันที่ 1 มกราคม 2524

ครั้งที่ 2 โครงการ 5 ปี (ปี 2524-2528) ทบทวนวันที่ 1 มกราคม 2529

ครั้งที่ 3 โครงการ 10 ปีต่อมา (ปี 2529-2538) ซึ่งควรจะมีการทบทวนวันที่ 1 มกราคม 2533 แต่ล่าช้ามาจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2538

ครั้งที่ 4 โครงการปัจจุบัน 4 ปี (ปี 2538-2541)

ครั้งที่ 5 โครงการใหม่มีระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 – 31 ธันวาคม 2544

หลักการให้ GSP

การให้ GSP ของสหภาพยุโรป ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าไม่เลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของเกดต์ ใช้ระบบอัตราภาษีและเป็นการให้ฝ่ายเดียว เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อให้ความร่วมมือในภูมิภาคต่างๆ เป็นไปอย่างสมดุล (กองการค้าภูมิภาค, 2538)

แนวทางการให้ GSP แก่สินค้าอุตสาหกรรมปี 2538-2541

แนวทางการให้ GSP รอบปัจจุบัน (ปี 2538-2541) ของสหภาพยุโรปสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม รวมถึงสิ่งทอสามารถแบ่งได้เป็น 5 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. การจัดระเบียบโดยทั่วไป
2. การจัดระเบียบพิเศษในการจูงใจ
3. การตัดสิทธิชั่วคราว
4. ข้อกำหนดร่วม
5. ข้อกำหนดในช่วงระยะเวลาปรับตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดระเบียบโดยทั่วไป

1. สหภาพยุโรปได้เปลี่ยนข้อจำกัดที่มีใช่มาก่อน ให้เป็นมาตรการทางด้านภาษี โดยได้ประกาศยกเลิกระบบโควตา (Tariff Quotas) หรือเพดาน (Tariff Ceiling) สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมทุกประเภท ที่ให้แก่ทุกประเทศที่ได้รับสิทธิ GSP จากสหภาพยุโรป มาใช้วิธีลดอากรขาเขามากน้อยตามประเภทสินค้าที่กระทบต่อผู้ผลิตในสหภาพยุโรป เป็นการให้ GSP เป็นการทั่วไป โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติแก่ประเทศผู้ได้รับสิทธิประเทศใดเป็นการเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดโควตา (Fixed Duty Amount) ในระบบเดิม

2. สหภาพยุโรปได้แบ่งประเภทสินค้าที่กระทบต่อผู้ผลิตในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) สินค้ากระทบมาก (Very Sensitive Products) เสียภาษีนำเข้าร้อยละ 85.0 ของอัตราภาษีนำเข้าปกติ (MFN Rate)
- 2) สินค้ากระทบ (Sensitive Products) เสียภาษีนำเข้าร้อยละ 70.0
- 3) สินค้ากึ่งกระทบ (Semi-Sensitive Products) เสียภาษีนำเข้าร้อยละ 35.0
- 4) สินค้าไม่กระทบ (Non-Sensitive Products) ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า

3. สหภาพยุโรปให้สิทธิพิเศษแก่กลุ่มประเทศ ดังนี้ คือ ประเทศกำลังพัฒนา 145 ประเทศ ประเทศเมืองขึ้นและดินแดนในอาณานิคม 25 แห่ง ประเทศพัฒนาต่ำสุด 49 ประเทศ และประเทศที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด 5 ประเทศ

4. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ GSP โดยสินค้าที่จะขอรับสิทธิพิเศษ GSP จากสหภาพยุโรปจะต้องเป็นไปตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งประกอบด้วย หลักเกณฑ์การผลิตสินค้า และกฎเกี่ยวกับการส่งตรง ดังนี้

หลักเกณฑ์การผลิตสินค้า (Origin Criteria) มีเงื่อนไขดังนี้

- 1) ผลิตโดยใช้วัสดุทั้งหมดของประเทศผู้ผลิตผู้รับสิทธิพิเศษ หรือ
- 2) ผลิตจากวัสดุนำเข้าที่ได้รับการแปรสภาพอย่างเพียงพอ จนกลายเป็นสินค้าใหม่ภายใต้พิกัดที่แตกต่างไปจากพิกัดของวัสดุนำเข้า หรือ
- 3) ผลิตจากวัสดุนำเข้าตามชนิดหรือประเภทที่กำหนด หรือ
- 4) ผลิตจากวัสดุนำเข้าที่มีมูลค่าคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละที่กำหนดของราคาโรงงานของสินค้าสำเร็จรูป / ราคาไม่รวมค่าขนส่ง

กฎเกี่ยวกับการส่งตรง (Direct Consignment) สินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษ จะต้องเป็นสินค้าส่งจากประเทศผู้รับสิทธิพิเศษไปยังประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษ ตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการส่งตรงที่แต่ละประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษกำหนดไว้ดังนี้

1) สินค้าส่งจากประเทศผู้รับสิทธิพิเศษไปสหภาพยุโรป โดยไม่ผ่านดินแดนของประเทศอื่น เว้นแต่ประเทศส่งผ่าน ประเทศอื่นที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคเดียวกัน

2) กรณีส่งผ่านดินแดนของประเทศอื่น นอกจากประเทศผู้ส่งออกหรือสหภาพยุโรปโดยมีการถ่ายหรือการเก็บรักษาไว้ชั่วคราวในคลังสินค้าในประเทศเหล่านั้น ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าสินค้าจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ของศุลกากรของประเทศที่สินค้าถูกส่งผ่านหรือเก็บรักษา และจะต้องไม่มีการดำเนินการอื่นใดกับสินค้านอกจากขนขึ้นลงจากเรือ และดำเนินการเพื่อรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพดี

3) สินค้าส่งผ่านดินแดนของนอร์เวย์ หรือสวิตเซอร์แลนด์ และส่งออกทั้งหมดหรือบางส่วนไปสหภาพยุโรป โดยมีเงื่อนไขว่า สินค้าดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลของศุลกากรของประเทศที่สินค้าถูกส่งผ่านหรือเก็บรักษา และจะต้องไม่มีการดำเนินการอื่นใดกับสินค้า นอกจากขนลงจากเรือ และดำเนินการเพื่อรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพดี

4) สินค้าที่ส่งทางท่อส่ง (Pipeline) ผ่านดินแดนอื่นนอกจากดินแดนประเทศผู้ส่งออกผู้รับสิทธิพิเศษ

5. เครื่องมือในการดำเนินการให้สิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปประกอบด้วยกลไกหลัก 2 ประการคือ การให้สิทธิ GSP ตามระดับสิทธิพิเศษสูงต่ำ (Tariff Modulation) และกลไกการถอดถอนสิทธิ (Graduation) และใช้วิธีการใช้มาตรการคุ้มกัน (Emergency Safeguard Clause) ควบคู่กันไปเพื่อคุ้มกันในกรณีที่เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมของสหภาพยุโรปอย่างรุนแรง

การให้สิทธิ GSP ตามระดับสิทธิพิเศษสูงต่ำ (Tariff Modulation) เป็นการให้สิทธิ GSP ตามฐานะเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของสินค้า โดยคำนึงถึงผลที่อาจกระทบต่อผู้ผลิตในสหภาพยุโรป ด้วยการเก็บอากรขาเข้าในอัตราปกติ สำหรับสินค้าที่สามารถแข่งขันได้แล้ว เพื่อเป็นการกระจายการใช้สิทธิ ไปยังประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันได้ต่ำกว่า โดยการปรับระดับการให้สิทธิ GSP ตามประเภทของสินค้าที่กระทบ (Sensitive) ต่อภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมของสหภาพยุโรป ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1) กระทบมาก (Very Sensitive) ได้แก่ สิ่งทอทุกรายการ และสารเจือหลักเฟอโรอัลลอยส์ เป็นต้น เก็บอากรขาเข้าร้อยละ 85.0 ของอัตราอากรขาเข้าปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กระทบ (Sensitive) ได้แก่ เคมีภัณฑ์ พลาสติก และยาง หนังสือพิมพ์ ไม้อัดเครื่องจักสาน รองเท้า แก้วและเซรามิค เส้นลวด เครื่องใช้ไฟฟ้า รถจักรยานของเล่น เป็นต้น เก็บอากรขาเข้าร้อยละ 70.0 ของอัตราอากรขาเข้าปกติ

3) กึ่งกระทบ (Semi-Sensitive) เช่น กระเป๋าน้ำ เครื่องประดับเทียม นาฬิกา เครื่องมือเครื่องจักร ทัศนอุปกรณ์ เครื่องดนตรี เป็นต้น เก็บอากรขาเข้าร้อยละ 35.0 ของอัตราอากรขาเข้าปกติ

4) ไม่กระทบ (Non-Sensitive) เช่น ซีเมนต์ ยา เครื่องใช้ทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์จากไม้ เครื่องประดับโลหะมีค่า เป็นต้น ซึ่งจะไม่เก็บอากรขาเข้า

กลไกในการถอดถอนสิทธิ (Graduation) สหภาพยุโรปกำหนดกลไกในการถอดถอนสิทธิประเทศต่าง ๆ ออกจากการได้รับสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปโดยใช้ดัชนี 2 ตัวในการวัดคือ

1) ดัชนีวัดระดับการพัฒนา (Development Index) โดยคำนวณจากรายได้ต่อหัวต่อคนของประเทศนั้น ๆ กับปริมาณสินค้าส่งออกทั้งหมดเมื่อเทียบกับปริมาณสินค้าที่ส่งไปยังสหภาพยุโรป

2) ดัชนีวัดระดับความสามารถในการแข่งขัน (Specialization Index) โดยวัดจากอัตราส่วนของส่วนแบ่งตลาดของกลุ่มสินค้า (Sectors) นั้นต่อการนำเข้าทั้งหมดของสหภาพยุโรป เปรียบเทียบกับส่วนแบ่งตลาดของประเทศนั้น ๆ ต่อการนำเข้ารวมของสหภาพยุโรป หากอัตราส่วนสูงแสดงว่ามีความสามารถในการแข่งขันสูง

การถอดถอนสิทธิมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปิดโอกาสให้ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยการถอดถอนสิทธิ GSP จากประเทศที่มีทั้งระดับการพัฒนาสูงและมีการส่งออกที่แข็งแกร่งในบางหมวดสินค้า ทั้งนี้จะพิจารณาระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม ไม่ได้พิจารณาเฉพาะตัวเลขจาก GNP ต่อหัวเป็นหลัก

การใช้มาตรการคุ้มกัน (Emergency Safeguard Clause) สหภาพยุโรปจะพิจารณาใช้มาตรการคุ้มกัน สำหรับสินค้าบางรายการ โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การลดลงของส่วนแบ่งตลาดของสินค้าของสหภาพยุโรป การลดลงของการผลิต การเพิ่มขึ้นของสินค้าในสต็อก การลดกำลังการผลิต การเกิดปัญหาการจ้างงาน และปัญหาด้านราคา เป็นต้น โดยการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารขึ้นมาพิจารณา ซึ่งจะใช้มาตรการนี้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น (กองการค้าภูมิภาค, 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดระเบียบพิเศษในการจูงใจ (Special Incentive Arrangement)

เพื่อเป็นเครื่องมือในการจูงใจให้ประเทศกำลังพัฒนา ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศในเรื่องของการแก้ไขปัญหาล้างคม สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และการคุ้มครองแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากสหภาพยุโรปต้องประสบปัญหาค่าแรงสูง ซึ่งจะเสียเปรียบต่อประเทศส่งออกที่มีแรงงานถูกกว่า และสหภาพยุโรปใช้ GSP เป็นแรงจูงใจให้ประเทศกำลังพัฒนา ช่วยคุ้มครองเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ให้มากกว่าที่ตกลงกันไว้ใน การเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย

หากประเทศใดปรับปรุงมาตรฐานแรงงานและปกป้องรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยแลกกับความสูญเสียทางเศรษฐกิจ จะได้รับสิทธิพิเศษ GSP พิเศษเพิ่มขึ้นจาก GSP ปกติ เพื่อเป็นการชดเชย รวมทั้งสินค้าที่จะถูกตัดสิทธิ์จะได้รับสิทธิพิเศษ GSP ภายใต้มาตรการจูงใจนี้ด้วย โดยใช้ระบบการออกใบรับรองสินค้า (Product-Certification System) ซึ่งประเทศผู้ส่งออกต้องรับรองว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นนั้น มีการรวมวิธีการผลิตและเงื่อนไขที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับระหว่างประเทศ

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 ได้มีการกำหนดให้สิทธิพิเศษในรูปของสิ่งจูงใจพิเศษ (Special Incentive) แก่ประเทศที่รับประโยชน์ที่ได้มีการผลิตสินค้า โดยคำนึงถึงการปรับปรุงด้าน ล้างคม สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา การปราบปรามยาเสพติด โดยการยื่นขอเป็นลายลักษณ์อักษร และการให้พิสูจน์ว่าประเทศผู้ได้รับสิทธินั้น มีการรับรองและบังคับใช้กฎหมายภายในให้ สอดคล้องกับมาตรฐานของความตกลง ขององค์การแรงงานสากล (ILO) เกี่ยวกับสิทธิของสมาคม และการเจรจาต่อรองและเกี่ยวกับเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการอนุญาตให้เข้าทำงาน และมาตรฐานของ องค์การป่าไม้เขตร้อนสากล (International Tropical Timber Organization : ITTO) เกี่ยวกับการ รักษามาตรการจัดการป่าไม้เขตร้อน และภายใต้มาตรฐานองค์การการค้าโลก

การระงับสิทธิเป็นการชั่วคราว

สหภาพยุโรปจะตัดสิทธิเป็นเวลา 1 ปี บางส่วนหรือทั้งหมดที่ให้กับประเทศผู้ได้รับสิทธิ พิเศษ GSP หากประเทศนั้น ๆ มีการกระทำในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ปลอมแปลงหรือไม่ให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรปในการตรวจสอบหนังสือรับรอง แหล่งกำเนิดสินค้า (Form A) ย้อนหลัง
2. ปฏิบัติด้านการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะการเลือกปฏิบัติต่อสหภาพยุโรป
3. การใช้แรงงานเยี่ยงทาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยสำนักงานการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ไม่ให้การควบคุมเท่าที่ควรต่อการส่งออกหรือส่งผ่านยาเสพติดให้โทษ หรือการฟอกเงิน

6. ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันที่ตกลงกันไว้ในเรื่องเปิดตลาดของการค้ารอบอุรุกวัย หรือมีการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ทั้งนี้สหภาพยุโรปจะรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้นำเข้าและผู้ผลิตในสหภาพยุโรป ผู้ส่งออกและผู้ผลิตของประเทศกำลังพัฒนา และจะตัดสินใจว่าเกินกว่า 1 ปี จนกว่าจะดำเนินการจนเป็นที่พอใจของสหภาพยุโรป

ข้อกำหนดร่วม (Common Provisions)

1. การคำนวณอัตราภาษีสิทธิพิเศษ (GSP) นี้ ให้ใช้ศนียมเพียง 1 ตำแหน่ง
2. อัตราภาษีที่คำนวณได้ เป็นอัตราร้อยละ 0.5 หรือน้อยกว่า ให้ถือว่าได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี
3. ประเทศสมาชิกจะต้องส่งผ่านข้อมูลสถิติเกี่ยวกับสินค้าต่างๆ ที่อนุญาตให้เข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรป ภายใต้สิทธิ GSP ให้แก่สำนักงานสถิติของสหภาพยุโรปภายใน 6 สัปดาห์หลังจากสิ้นสุดแต่ละไตรมาส โดยแยกเป็นรายประเทศ

ข้อกำหนดในช่วงระยะเวลาปรับตัว (Transitional Provision)

สหภาพยุโรปได้กำหนดระเบียบปฏิบัติในช่วงระยะเวลาปรับตัว สำหรับสินค้าที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP ตามระบบเดิมในปี 2537 จะต้องเป็นสินค้าที่ผ่านด่านศุลกากรเข้ามายังสหภาพยุโรปก่อนวันที่ 15 มีนาคม 2538 โดยมีเงื่อนไขว่า

1. สินค้านั้นได้มีการเซ็นสัญญาซื้อขายภายในปี 2537
2. จะต้องมียังหนังสือรับรองการขนส่งแสดงให้เจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรเห็นว่า สินค้านั้นได้ส่งออกจากประเทศต้นทางก่อนวันที่ 1 มกราคม 2538
3. สินค้าที่ได้รับ GSP นั้น จะต้องไม่ถูกระงับไม่ว่าจะโดยกฎระเบียบของคณะกรรมการยุโรป หรือโดยเหตุว่าโควตาภาษีได้ใช้หมดไปแล้ว

โครงการ GSP ใหม่ของสหภาพยุโรป (ปี 2542-2544)

คณะกรรมการการยุโรปให้ความเห็นชอบร่างโครงการ GSP ใหม่เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2541 ที่ผ่านมา ซึ่งสาระสำคัญของร่างโครงการใหม่ดังกล่าว ดังนี้

1. โครงการ GSP ใหม่จะมีระยะเวลา 3 ปี เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2544
2. ในการพิจารณาโครงการ GSP ใหม่ จะรวมโครงการสินค้าเกษตรและโครงการสินค้าอุตสาหกรรมรวมทั้งการให้สิทธิภายใต้มาตรการจูงใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการเดียว
3. การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สิทธิและคืนสิทธิ GSP จะใช้หลักเกณฑ์เดิมที่ใช้อยู่ในโครงการปัจจุบัน (ปี 2538-2541) โดยเฉพาะการพิจารณาตัดสินสิทธิ GSP ของกลุ่มสินค้าของบางประเทศ จะพิจารณาจากค่าดัชนี 2 ตัว คือ ดัชนีระดับการพัฒนาประเทศและดัชนีความชำนาญเฉพาะ
4. จะขยายการให้สิทธิ GSP เป็นกรณีพิเศษภายใต้มาตรการปราบปรามยาเสพติดให้แก่กลุ่มประเทศอเมริกากลาง (Central America) โดยจะขยายการให้สิทธิ GSP ให้ครอบคลุมถึงสินค้าอุตสาหกรรมด้วย

การพิจารณาตัดสินสิทธิ GSP ในโครงการใหม่นี้ ทางสหภาพยุโรปจะยังไม่ดำเนินการใด ๆ โดยจะรอไปจนถึงสิ้นปี 2542 เพื่อให้ได้ตัวเลขที่ใช้ในการคำนวณ ที่ทันสมัยและสามารถสะท้อนภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่แท้จริงได้มากขึ้น

ผลกระทบต่อประเทศไทย

1. โครงการ GSP ของสหภาพยุโรปสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมโครงการปัจจุบัน ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 ถึง 31 ธันวาคม 2541 ซึ่งภายใต้โครงการนี้ได้กำหนดมาตรการในการตัดสินสิทธิ GSP สินค้าบางกลุ่มของบางประเทศ โดยพิจารณาจากดัชนีสองตัวซึ่งคำนวณมาจากรายได้ประชาชาติ และความสามารถในการส่งออกของประเทศนั้น และจากมาตรการดังกล่าวทำให้สินค้าอุตสาหกรรมของไทยถูกตัดสินสิทธิ GSP รวม 6 กลุ่มสินค้า โดยใช้เวลาในการ ยกเลิกภายในระยะเวลา 3 ปี ดังนี้

- 2 ปีแรก (1 ม.ค.2538 - 31 ธ.ค.2539) ได้รับสิทธิ GSP เต็มร้อยละ 100.0
- ปีที่ 3 (1 ม.ค.2540 - 31 ธ.ค.2540) ได้รับสิทธิ GSP ลดลงเหลือร้อยละ 50.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 สินค้าอุตสาหกรรมที่ถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรป

พิกัดศุลกากร (Chapters)	สินค้าที่ถูกตัด GSP	อัตราภาษี (MFN) ปี 2539	ประเทศและวันที่ถูกตัด GSP ทั้งหมด	
			ตั้งแต่ 1 ม.ค.2539 ^{1/}	ตั้งแต่ 1 ม.ค.2541 ^{2/}
39	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	Free -13.2	เกาหลีใต้	ไทย มาเลเซีย
40	ผลิตภัณฑ์ยาง	Free -7.9		
42	ผลิตภัณฑ์ทำจากหนัง	2.7-10.6	เกาหลีใต้ ฮังการี	ไทย จีน อินเดีย
43		Free-4.6		ปากีสถาน
61	เสื้อผ้า	8-13.4	เกาหลีใต้ ฮังการี จีน ^{3/}	ไทย มาเลเซีย
62		6.3-13.4		มาเก๊า
63		Free-13.4		
64	รองเท้า	3.6-18.2	เกาหลีใต้	ไทย จีน อินโดนีเซีย
65		Free-7.4		บราซิล
66		3.6-6.2		
67		2.7-5.9		
71	เครื่องประดับ	Free-5.8	ฮังการี บรูไน	ไทย คาซัคสถาน
94	ของอื่น ๆ	Free-7.4	เกาหลีใต้ ฮังการี	ไทย จีน
95		Free-7.4		
96		1-10.2		

หมายเหตุ ^{1/} กลุ่มประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัวเกิน 6,000 เหรียญสหรัฐ

^{2/} กลุ่มประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัวต่ำกว่า 6,000 เหรียญสหรัฐ

^{3/} มูลค่าการนำเข้าจากจีนเกินกว่าร้อยละ 25

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ, 2539)

3. ระบบ GSP โครงการปัจจุบันของสหภาพยุโรป เป็นระบบที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ให้ต่างจากระบบ GSP แบบเดิม โดยในปีนี้เป็นปีสุดท้ายของโครงการปัจจุบัน (ปี 2538 - 2541) ที่ให้สิทธิ GSP แก่สินค้าอุตสาหกรรม ง่ายต่อการใช้สิทธิ โดยการให้สิทธิแบบไม่มีโควตาและเพดาน มาใช้สิทธิตามระดับสิทธิพิเศษสูงสุดตามความอ่อนไหวของสินค้าที่ถูกกระทบ สำหรับสินค้าของไทยที่ถูกตัดสิทธิ GSP ทั้งสิ้น 6 หมวดสินค้านับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 นั้น ประเทศไทยไม่ได้รับผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทบมากนัก ถึงแม้ว่าการถูกตัดสิทธิ GSP ในกลุ่มสินค้าสำคัญจะส่งผลให้การขอใช้สิทธิ GSP ไปสหภาพยุโรป ของไทยในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2541 ลดลง แต่มูลค่าการส่งออกทั่วไปไปสหภาพยุโรปโดยรวมยังคงเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย สำหรับสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงได้แก่ สินค้าเครื่องประดับ เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2541) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ส่งออกไทยสามารถปรับตัวได้ระดับหนึ่งในสินค้าที่ถูกตัดสิทธิ GSP ทำให้สามารถส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรปได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า GSP ยังไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการส่งออกหากผู้ส่งออกไทยเร่งปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์และพัฒนาด้านคุณภาพสินค้า จะทำให้คงความสามารถและมีศักยภาพในการขยายตลาดต่อไปได้

มาตรการเก็บภาษีโต้ตอบการอุดหนุน และการต่อต้านการทุ่มตลาด (Countervailing Duty: CVD and Anti – Dumping: AD)

สหภาพยุโรปได้เริ่มประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดและตอบโต้การอุดหนุน (Council Regulation (EEC) no. 2176/84 on protection against dumped or subsidized imports from countries not members of the European Economic Community) มาตั้งแต่ปี 2527 เพื่อเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duties : AD) แก่สินค้าที่นำเข้ามาขายในสหภาพยุโรปในราคาที่ไม่เป็นธรรม (การทุ่มตลาด) และเรียกเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duties : CVD) แก่สินค้าที่นำเข้ามาขายโดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลของประเทศผู้ผลิตหรือผู้ส่งออก ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรป ซึ่งต่อมา มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเพิ่มเติมในปี 2530 (Regulation (EEC) 1761/87) ปี 2531 (Regulation (EEC) 2423/88) และล่าสุดในปี 2537 สหภาพยุโรปได้แยกมาตรการต่อต้านการอุดหนุน (Regulation (EEC) 3284/94) ออกจากมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Regulation (EEC) 3283/94) เป็นครั้งแรก (เมทินี, 2538ก)

การยื่นคำร้องเรียน

เมื่อมีเหตุการณ์ซึ่งสินค้าที่เข้ามาขายในสหภาพยุโรปในราคาที่ไม่เป็นธรรม (ทุ่มตลาด) หรือสินค้าที่เข้ามาขายโดยได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลของประเทศผู้ผลิตหรือผู้ส่งออก ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน (Community Industry) ของสหภาพยุโรป และอุตสาหกรรม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งได้รับความเสียหายนั้น ได้ยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการการยุโรป คณะกรรมการการยุโรปจะเริ่มประกาศเปิดดำเนินการตรวจสอบการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่เกิดขึ้น

อุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหายนั้น (Community Industry) หมายถึง ผู้ผลิตของสหภาพยุโรปทั้งหมดที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน หรือผู้ผลิตสินค้าในสหภาพยุโรป ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตในสหภาพยุโรปมากพอควรก็ได้ แต่ไม่รวมถึงผู้ผลิตของสหภาพยุโรปที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกหรือนำเข้าที่กำลังอยู่ระหว่างการไต่สวน นอกจากนี้ อาจรวมถึงผู้ผลิตรายย่อยระดับภูมิภาค (Regional Industry) หากมีการนำเข้าความหนาแน่นในภูมิภาคนั้น

ในกรณีที่ไม่มีคำร้องเรียนจากอุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป ที่ได้รับความเสียหาย ประเทศสมาชิกมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงให้แก่คณะกรรมการการยุโรป เพื่อพิจารณาเปิดการไต่สวน

เงื่อนไขการเปิดการไต่สวน

ภายหลังที่ได้รับคำร้องเรียนแล้ว คณะกรรมการการยุโรปโดยการหารือในขั้นต้นกับคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Committee) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทุกประเทศสมาชิก จะพิจารณาการเปิดการไต่สวน และถึงแม้ว่าการไต่สวนการนำเข้าสินค้าในราคาที่ไม่เป็นธรรมหรือการทุ่มตลาดและการนำเข้าสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนจะมีขั้นตอนและรายละเอียดในทางปฏิบัติแตกต่างกัน แต่ก็มีหลักการที่คล้ายคลึงกัน การเปิดการไต่สวนเพื่อเรียกเก็บภาษี AD และ CVD ได้นั้นต้องมีเงื่อนไข 3 ประการดังนี้

1. การพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน

1.1 การพิจารณาการทุ่มตลาด

หลักเกณฑ์การพิจารณาการทุ่มตลาด ตามความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาด (Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 : Anti-Dumping : AD) ภายใต้กฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก มีดังนี้

การทุ่มตลาด คือ การส่งสินค้าออกในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติ (Normal Value)

กรณีปกติ คือ การส่งสินค้าออกไปยังประเทศอื่นในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่จำหน่ายเพื่อการบริโภคภายในประเทศผู้ส่งออกนั้น

กรณีที่ไม่มีการจำหน่ายในประเทศผู้ส่งออก หรือจำหน่ายต่ำกว่าร้อยละ 5.0 คือการส่งออกในราคาต่ำกว่าราคาที่ส่งไปประเทศที่สามอื่น หรือต่ำกว่ามูลค่าที่กำหนดขึ้น ซึ่งคำนวณจากต้นทุนการผลิตบวกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และการจำหน่ายบวกด้วยกำไรที่เหมาะสม

อัตราการทำตลาด คือการเปรียบเทียบราคาส่งออกกับมูลค่าปกติ โดยคำนึงถึงระดับการค้า ช่วงเวลาการจำหน่ายที่ใกล้เคียงกันที่สุด และให้มีการปรับส่วนแตกต่างในการเปรียบเทียบราคาทั้งสอง

คณะกรรมการการยุโรปจะต้องพิสูจน์ได้ว่า ผู้ส่งออกกำลังขายสินค้าของตนในสหภาพยุโรป ในราคาต่ำกว่าราคาปกติ หรือราคาภายในของสินค้าชนิดเดียวกัน โดยเกิดส่วนเหลือของราคา ซึ่งเป็นส่วนต่างของราคาปกติกับราคาส่งออก คณะกรรมการจึงต้องเปรียบเทียบราคาส่งออกและราคาปกติของสินค้าชนิดนั้น ๆ

ราคาส่งออก คือ ราคาปัจจุบันที่จำหน่ายเมื่อนำสินค้าเข้ามายังสหภาพยุโรป
ราคาปกติ คือ ราคาที่ซื้อขายกันทั่วไปในสหภาพยุโรป หากเป็นสินค้าที่ปกติไม่มีการซื้อขายกันทั่วไปในสหภาพยุโรป คณะกรรมการยุโรปจะใช้ราคาของสินค้าที่คล้ายคลึงกันซึ่งมีขายในสหภาพยุโรป โดยปรับราคาตามความแตกต่างของสินค้า และหากไม่มีสินค้าที่คล้ายคลึงกันซื้อขายในสหภาพยุโรป ก็จะใช้ราคาที่ส่งออกไปยังประเทศที่สามเป็นราคาปกติได้

คณะกรรมการการยุโรป จะพิจารณาประเมินราคาปกติและราคาส่งออกอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำให้เกิดการเปรียบเทียบราคาที่เป็นธรรม จึงได้ตั้งมาตรการเกี่ยวกับการปรับราคาปกติและราคาส่งออก โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะภายนอกของสินค้า
- ภาชนะการนำเข้าและภาชนะทางอ้อมต่าง ๆ
- ค่าใช้จ่ายในการขาย เช่น ค่าขนส่ง ค่าประกัน ค่าธรรมเนียมการใช้ท่า
- ค่าธรรมเนียมนายหน้า
- เงื่อนไขและระยะเวลาการชำระเงิน
- ค่าบรรจุภัณฑ์
- เงินเดือนและโบนัสของพนักงานขาย

สำหรับการคำนวณส่วนเหลือของราคา ซึ่งเกิดจากการเทียบระหว่างราคาปกติและราคาส่งออก ในกรณีที่ราคาปกติสูงกว่าราคาส่งออก หรือเกิดการทำตลาด ตัดราคา ซึ่ง

คณะกรรมการจะพิจารณาจากราคาเฉลี่ยของราคาปกติและราคาส่งออก ณ ช่วงเวลาเดียวกัน อาจเป็นราคาเฉลี่ยเดือนต่อเดือน หรือปีต่อปี (กองการค้าพหุภาคี, 2539)

1.2 การพิจารณาการอุดหนุน

ตามความตกลงว่าด้วย การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures : Subsidies & CVD) ภายใต้องค์การการค้าโลก ได้แบ่งประเภทของการอุดหนุนไว้ดังนี้

1) การอุดหนุนที่ห้าม (Prohibited Subsidies) คือการอุดหนุนการส่งออกหรือการอุดหนุนที่มีเงื่อนไขให้ส่งออก และการอุดหนุนที่มีเงื่อนไขให้ใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ (Local Content Requirement)

2) การอุดหนุนที่อาจถูกตอบโต้ได้ (Actionable Subsidies) คือการอุดหนุนที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมในประเทศ หรือทำให้ผลประโยชน์ของประเทศอื่น โดยเฉพาะด้านการผูกพันภาษีต้องเสียไป

3) การอุดหนุนที่ทำได้โดยไม่ถูกตอบโต้ (Non-Actionable Subsidies) คือการอุดหนุนที่ให้เป็นการทั่วไปหรือการอุดหนุนที่เพื่อการวิจัย การพัฒนาภูมิภาคที่ด้อยโอกาส และความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเงื่อนไขไว้ในความตกลงฯ

คณะกรรมการยุโรป ต้องพิสูจน์ได้ว่าการอุดหนุนเกิดขึ้นจริงจากประเทศผู้ส่งออก โดยสหภาพยุโรปได้แยกประเภทของการอุดหนุนไว้ 2 ประเภท ได้แก่ การอุดหนุนส่งออก และการอุดหนุนภายใน โดยส่วนมากการได้ส่วนจะเกี่ยวกับการอุดหนุนส่งออก ซึ่งองค์การการค้าโลกได้กำหนดตัวอย่างของการอุดหนุนการส่งออกไว้ชัดเจน ซึ่งที่สำคัญ เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีทางอ้อมแก่การผลิตและการจำหน่ายสินค้าออก มากกว่าสินค้าที่เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายภายในประเทศ และการปฏิบัติเป็นพิเศษในการขนส่งสินค้าที่นำเข้าเพื่อการผลิตเพื่อส่งออก เป็นต้น

2. การพิจารณาความเสียหาย

ตามความตกลงภายใต้ข้อกำหนดขององค์การการค้าโลก ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความเสียหายโดยต้องดูจากหลักฐานสนับสนุนที่แสดงถึง

1) ปริมาณการนำเข้าและผลกระทบต่อราคาภายในประเทศและ

2) ผลกระทบอื่น ๆ ของอุตสาหกรรมที่เกิดจากการนำเข้านั้น เช่น ผลเสียหายต่อการจำหน่าย กำไร การผลิต ส่วนแบ่งตลาด ผลตอบแทนการลงทุน เป็นต้น

นอกจากนั้น การนำเข้านี้ แม้ว่าจะไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น แต่ก็อาจพิจารณารวมไปถึงการคุกคามให้เกิดความเสียหายได้ เช่น ดูว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าที่ท่วมตลาด หรือผลการแข่งขันด้านราคาในอนาคต เป็นต้น แต่การพิจารณานี้ต้องกระทำอย่างระมัดระวังเป็นพิเศษ และในการพิจารณาความเสียหายของผู้ผลิตภายในประเทศ ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของอุตสาหกรรมภายในประเทศด้วย

คณะกรรมการการยุโรปต้องตรวจสอบได้ว่าการท่วมตลาดหรือการอุดหนุนนั้น ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงแก่อุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป หรือคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้การพิจารณาความเสียหายอันเกิดจากการท่วมตลาดและการอุดหนุนคล้ายคลึงกันดังนี้

- ปริมาณสินค้าที่เข้ามาในราคาที่ไม่เป็นธรรม
- ราคาสินค้าเข้าที่ไม่เป็นธรรม
- ส่วนเหลือมราคา
- การตัดราคา หรือการดึงให้ราคาในประเทศตกต่ำลง
- สภาพของอุตสาหกรรมภายใน

สถานะของอุตสาหกรรมภายในประเมินได้จากการตรวจสอบการผลิต กำลังการใช้งาน สินค้าคงเหลือ ยอดขาย สัดส่วนตลาด ผลตอบแทนจากการลงทุน กำไร เงินสดหมุนเวียน และการจ้างงาน ในการพิจารณาการคุกคามอันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรป คณะกรรมการการยุโรปจะตรวจสอบอัตราการเพิ่มขึ้นของสินค้านิดนั้น ๆ รวมทั้งอัตราการเพิ่มขึ้นของการส่งออกของผู้ส่งออกรายนั้น และความเป็นไปได้ที่สินค้าออกชนิดนั้นจะเข้ามาสู่ตลาดสหภาพยุโรป

คณะกรรมการการยุโรปต้องมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า สินค้านำเข้านั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในหรือมีความสัมพันธ์ชัดเจนระหว่างสินค้าเข้าและความเสียหายของอุตสาหกรรมภายใน ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปริมาณและราคาของสินค้าเข้าที่ไม่ได้ท่วมตลาดและอุดหนุนและความต้องการของผู้บริโภคที่ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบในทางลบต่ออุตสาหกรรมภายใน โดยมีได้เกิดจากการท่วมตลาดหรือการอุดหนุนของสินค้าเข้าแต่อย่างใด

3. การพิจารณาผลประโยชน์โดยรวม

ก่อนที่จะมีการตัดสินใจในกรณีการท่วมตลาด กฎหมายได้กำหนดให้คำนึงถึงประโยชน์โดยรวมของสหภาพยุโรปไว้ชัดเจน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่ต้องพิจารณาผลได้เสียของหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อุปโภคบริโภค ผู้ผลิต ผู้นำเข้าเพื่อการผลิต หรือผู้ขาย รวมทั้งสถานการณ์ของการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แข่งขันภายในสหภาพยุโรป แต่ในทางปฏิบัติแล้วจะพิจารณาผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมที่ร้องเรียนเป็นสำคัญ

การเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุน

เมื่อคณะกรรมการการยุโรปได้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องและหลักฐานจากอุตสาหกรรมที่ได้รับ ความเสียหาย และหากพบว่ามีมูล จึงจะเริ่มกำหนดมาตรการขั้นต้นเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุนชั่วคราว เป็นเวลา 4 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือนโดยเรียกเก็บเป็นเงินสดหรือพันธบัตรไว้เท่ากับอัตราการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุนนั้น หากผู้ส่งออกส่วนใหญ่ไม่คัดค้าน และคณะมนตรีสหภาพยุโรปโดยเสียงข้างมากอย่างเพียงพอเท่านั้น ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงอัตราการจัดเก็บภาษีนี้ได้

หลังจากตัดสินการไต่สวนขั้นต้นแล้ว คณะกรรมการการยุโรปจะดำเนินการไต่สวนขั้นสุดท้ายต่อไป ซึ่งโดยทั่วไปการไต่สวนจะสิ้นสุดได้ 3 กรณีดังนี้

1. การทำความตกลงภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด (Undertakings)
2. การยุติการไต่สวน
3. การกำหนดมาตรการขั้นสุดท้ายเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการ

อุดหนุน

การทำความตกลงภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด (Undertakings)

การทำความตกลงภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ได้แก่ การที่สหภาพยุโรปและคู่กรณีต่างประเทศ (อาจเป็นผู้ส่งออกหรือรัฐบาลของผู้ส่งออก) ทำความตกลงระหว่างกันเพื่อยุติการทุ่มตลาดและการอุดหนุน โดยในกรณีของการทุ่มตลาด บริษัทผู้ส่งออกยินยอมทำความตกลงให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการการยุโรป โดยทบทวนราคาสินค้าของตนที่อยู่ระหว่างการไต่สวน โดยราคาใหม่ต้องเป็นราคาที่ไม่ได้ทุ่มตลาดหรือเป็นราคาที่ให้ความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในสิ้นสุดลง ในกรณีการอุดหนุนบริษัทส่งออกต้องทบทวนราคาสินค้าตนเช่นเดียวกัน โดยต้องชดเชยผลประโยชน์ที่ได้รับจากการอุดหนุน หรือทำให้ความเสียหายสิ้นสุดลง

อย่างไรก็ตาม การไต่สวนไม่จำเป็นต้องยุติโดยการทำความตกลงภายใต้เงื่อนไข แม้ว่าคณะกรรมการการยุโรปจะได้ดำเนินการพิสูจน์ความเสียหายแล้ว โดยใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเอง หรือเป็นไปตามคำร้องของผู้ส่งออกส่วนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การยุติการไต่สวน

การดำเนินการไต่สวนจะต้องยุติทันทีเมื่อ

(1) ไม่พบความการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือเกิดความเสียหาย

(2) พบว่าอัตราการทำตลาดเล็กน้อย คือต่ำกว่าร้อยละ 2.0 ของราคาไม่รวมค่าขนส่ง หรือปริมาณนำเข้าที่ทุ่มตลาดต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด ยกเว้นประเทศที่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 รวมกันแล้วมากกว่าร้อยละ 7.0 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด

ในกรณีที่การไต่สวนพบว่าไม่มีการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และไม่ปรากฏความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน หรือไม่มีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของสหภาพยุโรป รับรองเรื่องการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด การไต่สวนเป็นอันยุติ โดยไม่มีการเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุน

ตัวอย่าง กรณีสหภาพยุโรปยุติการไต่สวนการทำตลาดสินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็กจากประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2538 คณะกรรมาธิการยุโรปได้ออกประกาศเปิดการไต่สวนการทำตลาดสินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็ก ขนาด 3.5 นิ้ว พิกัดศุลกากร (CN Code) 8523.20.90 และ 8524.90.91 ที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศแคนาดา อินโดนีเซีย มาเก๊า และไทย ตามคำร้องเรียนของผู้ประกอบอุตสาหกรรมในสหภาพยุโรป คือ The European Diskette Manufacturers (Diskma) ซึ่งผู้ส่งออกไทยได้ให้ความร่วมมือในการไต่สวนในกรณีดังกล่าว โดยการตอบแบบสอบถามและให้ข้อเท็จจริงแก่เจ้าหน้าที่ของสหภาพยุโรป ในที่สุดคณะกรรมาธิการยุโรปจึงได้มีประกาศที่ 98/175/EC ลงวันที่ 3 มีนาคม 2541 ประกาศยุติการไต่สวนการทำตลาดสินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็กที่มีกำเนิดจากประเทศไทย เนื่องจากพบว่าสินค้าส่วนใหญ่ที่ส่งออกจากไทยไปยังสหภาพยุโรปมิได้มีแหล่งกำเนิดจากประเทศไทย ส่วนสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศไทยที่ส่งไปยังสหภาพยุโรปมีปริมาณน้อยมาก คือต่ำกว่าร้อยละ 1.0 ของปริมาณการบริโภคในสหภาพยุโรปจึงได้ประกาศยุติการไต่สวน ทำให้สินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็กที่ส่งออกจากไทยไปยังสหภาพยุโรปจะไม่ถูกอากรตอบโต้การทุ่มตลาด (กรมการค้าต่างประเทศ, 2541ก)

การกำหนดมาตรการขั้นสุดท้ายเรียกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุน

ในกรณีที่การไต่สวนพบว่ามี การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ปรากฏความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน และมีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียรับรองการจัดเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน เอกสารที่ประกอบขึ้นเป็นหลักฐานและมีการพิจารณาแล้วโดยผู้แทนของสหภาพยุโรปแล้ว คำว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุดหนุนคณะกรรมการการยุโรป โดยการหารือกับคณะกรรมการที่ปรึกษาจะเสนอผลการพิจารณา แก่คณะมนตรีสหภาพยุโรป เพื่อคณะมนตรีสหภาพยุโรป โดยเสียงข้างมาก (Qualified Majority) ดำเนินมาตรการเก็บภาษีภายในด้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุนขั้นสุดท้าย ซึ่งจะเป็นอัตราที่สูง เพียงพอที่จะลบล้างความเสียหายที่อุตสาหกรรมของสหภาพยุโรปได้รับในขณะนั้น หากบริษัทผู้ส่งออกไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการในการตอบแบบสอบถามและการให้ข้อมูล บริษัทดังกล่าวอาจต้องจ่ายภาษีในอัตราสูงสุดของส่วนเหลือมราคาเพื่อลบล้างความเสียหายที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่การไต่สวนเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้เกี่ยวข้องอาจยื่นเรื่อง อุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรมยุโรป เพื่อแย้งผลคำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปได้ตามมาตรา 173 และ 177 ของสนธิสัญญาโรม ซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปมักจะยึดเอาคำตัดสินของคณะกรรมการการยุโรปเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

อัตราภาษีต่อต้านการทุ่มตลาดและตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้าย โดยปกติมักจะถูก กำหนดขึ้น ณ วันที่คณะกรรมการการยุโรปประกาศเรียกเก็บ เฉพาะกรณีพิเศษบางกรณีเท่านั้นที่ สหภาพยุโรปจะสามารถจัดเก็บภาษีย้อนหลังได้ 90 วันก่อนวันที่เริ่มประกาศ คณะกรรมการการ ของสหภาพยุโรปจะทบทวนคำตัดสิน ต่อเมื่อมีคำร้องขอ แต่ต้องหลังจากประกาศคำตัดสินขึ้นต้น 1 ปี ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่จะทำการทบทวนทุก ๆ ปี

กฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุนของสหภาพยุโรป ได้ระบุไว้ใน มาตราเบื้องต้น (Sunset Clause) ให้การดำเนินการใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดและการ อุดหนุนหมดอายุไปภายใน 5 ปีซึ่งอุตสาหกรรมภายในอาจร้องขอให้มีการดำเนินการต่อไป อีกได้ โดยต้องมีหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าการสิ้นสุดของมาตรการจะก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงขึ้น อีก ซึ่งในกรณีนี้ คณะกรรมการการยุโรปจะต้องพิจารณาทบทวนการดำเนินมาตรการนี้อีกครั้ง

กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาดและกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน ภายใต้นโยบายการค้าใหม่ของสหภาพยุโรป

หลังจากการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 สหภาพ ยุโรปจำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่รวมทั้งสิ้น 11 ฉบับ เพื่อให้บรรลุพันธกรณีที่ผูกพันไว้ภายใต้ แกตต์ ซึ่ง 2 ใน 11 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาด (Regulation 3283/94) และ กฎหมายต่อต้านการอุดหนุน (Regulation 3284/94) ซึ่งแต่เดิมเรื่องการทุ่มตลาดและการอุดหนุน อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม้ว่าการแยกกฎหมายต่อต้านการอุดหนุนออกจาก กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดเป็น 2 ฉบับเช่นนี้ ไม่มีผลให้อำนาจของคณะกรรมการยุโรปในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนเปลี่ยนแปลงไป แต่เท่ากับเป็นการประกาศให้โลกทราบว่า สหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการอุดหนุนมากขึ้น โดยจะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเข้มงวด ต่อการอุดหนุนทุกรูปแบบที่ WTO อนุญาตให้ตอบโต้ได้ กฎหมายใหม่ทั้ง 2 ฉบับ มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538

กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดฉบับใหม่

กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดฉบับใหม่ได้กำหนดเงื่อนไขที่สูงขึ้นในการดำเนินมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด แต่เป็นที่ชัดเจนว่า เมื่อมาตรการนี้ถูกนำมาใช้ ก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดฉบับนี้ มีหลายประเด็นเพิ่มเติมเกินกว่าผลการเจรจาอูรุกวัย เช่น

1. การดำเนินมาตรการกับสินค้าประเภทชิ้นส่วน (Assemble Products) ที่มีการย้ายฐานการผลิตจากประเทศหนึ่ง ซึ่งถูกเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด ไปทำการผลิตสินค้าในอีกประเทศหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี
2. การที่กฎหมายอนุญาตให้สหภาพยุโรปสามารถเปิดคดีที่ได้ประกาศเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราที่แน่นอนไปแล้ว ให้นำมาไต่สวนใหม่ได้ หากพบว่าราคาของสินค้านั้นในท้องตลาดไม่กระเตื้องขึ้นภายหลังการเรียกเก็บภาษี
3. กฎหมายของสหภาพยุโรปกำหนดให้ต้องทำการตรวจสอบผลเสียหายที่มีต่อประชาคมโดยรวม ก่อนกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตอบโต้

กฎหมายตอบโต้การอุดหนุน

เป็นครั้งแรกที่กฎหมายเรียกเก็บค่าธรรมเนียมต่อต้านการอุดหนุนของสหภาพยุโรปถูกกำหนดให้เป็นกฎหมายเฉพาะอีกฉบับหนึ่ง แยกต่างหากจากกฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาด

สาระสำคัญของกฎหมายเป็นไปโดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์การอุดหนุนภายใต้องค์การการค้าโลก (1994 WTO Subsidies Agreement) ประกอบเข้ากับหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาความของสหภาพยุโรปที่ได้ปรับปรุงใหม่ ให้นัยระยะเวลาของการทำคดีและการออกคำตัดสิน ซึ่งเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ให้แก่อุตสาหกรรมของสหภาพยุโรป ให้อุตสาหกรรมได้รับความเสียหายอันเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่มีการอุดหนุน นอกจากนี้ ยังเป็นมาตรการที่คณะกรรมการยุโรปชุดปัจจุบันเชื่อมั่นว่าการแทรกแซงการค้าโดยรัฐบาล เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า และเป็นอุปสรรคของการค้าเสรี

รายการสินค้าจากประเทศไทย ที่ถูกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนจากสหภาพยุโรป มีหลายรายการที่ถูกเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด เช่น รถจักรยาน ข้อต่อท่อเหล็ก เตาไมโครเวฟ รองเท้า เครื่องโทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนรายการที่ถูกเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน มีรายการเดียวคือ ตลับลูกปืน (ตารางที่ 8)

นอกจากนั้นยังมีรายการสินค้าจากประเทศไทยที่ส่งไปยังสหภาพยุโรป และถูกฟ้องเรื่องการทุ่มตลาดและการอุดหนุน แต่ไม่มีการเรียกเก็บภาษีหรือยกเลิก ได้แก่ สินค้าด้าย ผ้าเย็บ เครื่องนาฬิกา ผงชูรส ผ้าผืนใยสังเคราะห์ ตลับลูกปืน ผ้าปูที่นอน แผ่นบันทึกแม่เหล็ก เป็นต้น

ผลกระทบต่อประเทศไทย

1. ในปัจจุบันมีสินค้าส่งออกของประเทศไทยหลายชนิดกำลังอยู่ในระหว่างการไต่สวนขั้นต้น และอีกหลายชนิดที่อยู่ระหว่างการทบทวนการเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด สำหรับการตอบโต้การอุดหนุนนั้น สหภาพยุโรปดำเนินการกับสินค้าไทยเพียงชนิดเดียว ได้แก่ ตลับลูกปืน ผู้นำเข้าสินค้าส่วนใหญ่ที่อยู่ระหว่างการสอบสวนจะระงับคำสั่งซื้อเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะทราบผลของการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน จึงทำให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย

2. การดำเนินมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ภายใต้กฎหมายใหม่ของสหภาพยุโรปยังมีหลายประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับผลการเจรจารอบอุรุกวัย และหลายประเด็นที่เพิ่มเติมเกินกว่าผลการเจรจารอบอุรุกวัย เช่น เรื่องมาตรการป้องกันการหลบเลี่ยงการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ซึ่งขยายการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด ครอบคลุมไปถึงการนำเข้าชิ้นส่วน ส่งผลให้อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนของประเทศไทยได้รับความเสียหาย

3. การดำเนินการไต่สวนมักไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา บางกรณีสหภาพยุโรปใช้เวลาการไต่สวนถึง 18 เดือน ซึ่งตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ระยะเวลาการดำเนินการไต่สวนการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ทั้งขั้นต้นและขั้นสุดท้ายจะต้องตัดสินภายใน 1 ปี ยกเว้นในกรณีพิเศษจะต้องไม่เกิน 18 เดือน แต่การดำเนินงานของสหภาพยุโรปจะใช้ระยะเวลานานกว่ากำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังเช่น การได้ส่วนการทุ่มตลาดสินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็ก ที่เริ่มการได้ส่วนตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2538 แต่ประกาศยกเลิกการได้ส่วนวันที่ 3 มีนาคม 2541 ซึ่งใช้ระยะเวลาในการได้ส่วนมากกว่า 2 ปี หรือกรณีโทรทัศน์สีจากไทย ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมส่งออกโทรทัศน์สีของไทยได้รับความเสียหาย

ตารางที่ 8 รายการสินค้าจากประเทศไทยที่ถูกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนจากสหภาพยุโรป

สินค้าที่ถูกฟ้อง	ภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (AD)	ภาษีตอบโต้การอุดหนุน (CVD)
รถจักรยาน	13.00%-39.20%	-
ข้อต่อท่อเหล็ก	58.90%	-
ตลับลูกปืน	-	0.31 บาท/ชิ้น
โทรทัศน์สี	3.00%-29.80%	-
เตาไมโครเวฟ	14.10%-27.30%	-
เส้นด้ายใยสังเคราะห์	6.70%-20.20%	-
สลักภัณฑ์	2.70%-8.40%	-
กระสอบพลาสติก	13.80%-83.40%	-
รองเท้า	ราคาขั้นต่ำ 5.7 ECU ยกเว้น Bangkok Rubber, CR shoes, PSR Footwear	-
เครื่องโทรสาร	10.41%-22.60%	-
ไฟแช็คใช้แล้วทิ้ง	5.80%-51.90%	-
(บริษัท Thai Merry ขอทำข้อตกลง undertaking)		
ตัวเก็บประจุไฟฟ้า	ประกาศได้ส่วน 30 พ.ย. 2540	-

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ, 2541ข)

มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย

คณะกรรมการยุโรปและสภายุโรป ได้ผลักดันประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นศูนย์กลางของนโยบายของสหภาพยุโรปอย่างซ้ำๆ รวมทั้งการโน้มน้าวอย่างมากจากกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น กลุ่มกรีนพีซ (Greenpeace) หลังจากมีการดำเนินการตามนโยบายตลาดเดียวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และแนวทางภายใต้นโยบายยोजना 2000 (Agenda 2000) (ณัฐวรณ, 2541) ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมได้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นนำไปสู่การนำไปรวมกับนโยบายทุกด้าน ความพยายามที่เด่นชัด คือ การที่คณะกรรมการยุโรปผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม สังคม และการค้า ภายใต้กรอบความตกลงพหุภาคีขององค์การการค้าโลก ถึงแม้ว่าจะได้รับการคัดค้านจากประเทศที่กำลังพัฒนาก็ตาม เนื่องจากประเทศเหล่านั้นยังต้องเผชิญกับปัญหามากมาย เช่น ความยากจน การขาดที่อยู่อาศัย และคุณภาพชีวิตที่ต่ำ ซึ่งล้วนแต่ต้องการการแก้ไขโดยด่วน สิ่งสำคัญที่สหภาพยุโรปควรคำนึงถึงคือ การที่ประเทศคู่ค้าจะสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้หรือไม่ และประเทศควรมีเสรีในการกำหนดนโยบายและระเบียบ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนและของประเทศนั้น ๆ

มาตรการในปัจจุบันที่คณะมนตรีได้ส่งให้สภายุโรปพิจารณาอยู่ในขณะนี้ มีแนวโน้มในการนำยุโรปเป็นศูนย์กลางของการกำหนดนโยบาย และอาจเป็นเครื่องมือที่ใช้กีดกันทางการค้ากับประเทศที่สามได้ หากองค์การการค้าโลกยอมรับความสัมพันธ์ระหว่างการค้า และการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

กฎระเบียบคณะมนตรียุโรปเกี่ยวกับระบบ ISO 14000

สหภาพยุโรปได้เริ่มมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี 2516 โดยการออกกฎหมายกำหนดนโยบายและใช้มาตรการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในปี 2516 และมีการปรับแก้กฎหมายเกี่ยวข้องดังกล่าวจนถึงฉบับล่าสุด ที่เป็นหลักสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมในปี 2536 (1993) คือระเบียบข้อบังคับสหภาพยุโรปฉบับที่ 1836/93 (Council Regulation (EEC) No.1836/93) ว่าด้วยเรื่อง การเข้าร่วมโดยสมัครใจ (Voluntary) ในระบบการจัดการและตรวจสอบมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่ชื่อ "Eco-Management and Audit Scheme" ของบริษัทผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรม

ในการออกกฎหมายกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ในสหภาพยุโรปนั้น คณะกรรมการยุโรป ได้อิงระบบมาตรฐานสากลของ ISO มาใช้ ซึ่งเป็นที่มาของมาตรฐาน ISO เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14000 ที่สหภาพยุโรปนำมากำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (Eco-Management and Audit) ซึ่งใช้เป็นหลักในการปฏิบัติของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอยู่ในขณะนี้

ในกฎระเบียบคณะมนตรียุโรปฉบับดังกล่าว มีสาระสรุปได้ดังนี้

1. สหภาพยุโรปได้กำหนดให้นโยบายและมาตรการสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันการเกิดมลภาวะ หรือกำจัดและลดมลภาวะให้ได้มากที่สุด โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการกำจัดมลภาวะอย่างได้ผลด้วยต้นทุนที่ต่ำสุด เพื่อให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นดำเนินไปอย่างได้ผล สหภาพยุโรปจึงได้กำหนดให้

1.1 ภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ รับผิดชอบการนำเอาระบบการจัดการเพื่อรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ดีตลอดเวลา มีระบบขั้นตอนการติดตามการประเมินผลการใช้มาตรฐาน และขั้นตอนการตรวจสอบผลการรักษาสีสิ่งแวดล้อมอย่างได้ผล โดยให้ภาคเอกชนดำเนินการในลักษณะสมัครใจ

1.2 ให้มีองค์กรควบคุมดูแลและตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิสระเป็นกลางเป็นที่เชื่อถือ เพื่อให้เกิดการใช้มาตรการสิ่งแวดล้อมเป็นที่น่าเชื่อถือยอมรับทั่วไป

2. ระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในด้านระบบการจัดการ การตรวจสอบ ที่สหภาพยุโรปนำมาใช้นั้น อาจนำเอามาตรฐานสากลในเรื่องสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ทั้งหมด ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ มาตรฐานสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกันในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสากล ระดับสหภาพยุโรปและระดับชาติ และที่สำคัญยิ่งคือระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จะต้องเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ได้ดีในทางปฏิบัติ สำหรับกิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีส่วนสำคัญในระบบอุตสาหกรรมการผลิตที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมมากที่สุดนั้นด้วย

3. คณะกรรมาธิการยุโรปต้องมีการวางแผนวางกำหนดมาตรฐานระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันมากที่สุด มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกและมอบอำนาจให้องค์กรเอกชนทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อม กำหนดความถี่การตรวจสอบ การทบทวน และการปรับปรุงระบบ ตลอดจนการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมืออย่างดีระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบ (Competent Authority) องค์การตรวจสอบที่ได้รับมอบอำนาจและผู้ประกอบการเอกชนด้วย

มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรปเกี่ยวกับมาตรการ Eco-Labeling

มาตรการ Eco-Labeling เป็นมาตรการที่นำมาใช้เพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการธิการยุโรปได้ออกกฎระเบียบคณะมนตรียุโรป ที่ 880/92 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2535 ซึ่งเป็นมาตรการบังคับใช้โดยสมัครใจ โดยมีสาระสรุปได้ คือ เป็นมาตรการที่กำหนดอนุญาตให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรปนั้น ได้ผ่านการตรวจสอบวงจรชีวิต (Life Cycle) ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวตั้งแต่ขั้นตอนวัตถุดิบที่ใช้ ผ่านขั้นตอนการผลิต ขั้นตอนการออกสู่ตลาด และขั้นตอนการทำลายเป็นสิ่งปฏิถุณนั้นได้มีการผลิตโดยใช้ระบบการผลิตที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามที่สหภาพยุโรปกำหนดไว้ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่สหภาพยุโรปกำหนดภายใต้โครงการนี้ หากผลิตถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนและผ่านการตรวจสอบวงจรชีวิตแล้ว ก็จะได้รับเครื่องหมายเป็นรูปดอกไม้ว่าวดด้วยดาวสัญลักษณ์ สหภาพยุโรปติดกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เพื่อแสดงถึง คุณสมบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมที่สหภาพยุโรปกำหนดไว้ อนุญาตให้นำเข้าสู่วงจรตลาดสหภาพยุโรปได้

มาตรการ Eco-Labeling นี้มีผลใช้บังคับในสหภาพยุโรปตั้งแต่กรกฎาคม 2536 โดยเริ่มใช้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ 2 กลุ่มคือ เครื่องซักผ้า และเครื่องล้างจาน และจะขยายใช้กับ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ แต่ทั้งนี้จะยกเว้นไม่ใช้กับผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่มและยารักษาโรค (สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์, 2540)

มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรปเกี่ยวกับมาตรการบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์หรือ "Greendot"

ในเรื่องกฎหมายมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป เกี่ยวกับกฎหมายการบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์นี้ ในปี 2537 สหภาพยุโรปได้ออกกฎระเบียบกลางที่ 94/62/EC ว่าด้วย เรื่องบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นแนวทางให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปนำไปปรับแก้ หรือออกกฎหมายภายในประเทศสมาชิกฯ สำหรับใช้บังคับต่อไป

สาระสำคัญของกฎระเบียบกลาง 94/62/EC มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดจากบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั้นได้มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เพื่อประสานให้เกิดมาตรการด้านบรรจุภัณฑ์ และของเสียจากบรรจุภัณฑ์ของแต่ละประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป ให้มีความสอดคล้องกันได้ในที่สุด

2. เงื่อนไขข้อบังคับ

- กำหนดระดับของการนำของเสียมาปรับสภาพ (Recovery) และการนำกลับมาแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ (Recycle)

- กำหนดให้ประเทศสมาชิกจัดตั้งระบบที่จะรับคืน (Return) จัดเก็บ (Collect) และนำมาปรับสภาพ (Recovery) โดยระบบดังกล่าวจะต้องเปิดให้ผู้สนใจสามารถเข้าร่วมได้เป็นการทั่วไป และจะต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อสินค้านำเข้า

- กำหนดให้จัดทำระบบเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ และระบบการบ่งชี้ (Marking and Identification System) ให้เป็นแบบเดียวกันทั่วทั้งสหภาพยุโรปภายในปี 2538 เพื่อป้องกันมิให้ผู้บริโภคเกิดความสับสน

- กำหนดลักษณะที่สำคัญ (Essential Requirement) ของบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการบรรจุหีบห่อสินค้า ทั้งนี้ได้ระบุว่า ภายในปี 2540 ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องอนุญาตให้เฉพาะบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับลักษณะที่สำคัญ เท่านั้นที่จะสามารถวางขายในตลาดได้

- กำหนดระดับสูงสุดของสังกะสี แคดเมียม ปรอทและโครเมียม ที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์

3. กำหนดเวลาที่ประเทศสมาชิกฯ ออกกฎหมายมารองรับ

- กำหนดให้ประเทศสมาชิกฯ ออกกฎหมายเพื่อรองรับกฎระเบียบกลางฉบับนี้ก่อน 30 มิถุนายน 2539

- กำหนดระยะเวลาในการปรับแก้กฎหมายในประเทศสมาชิกฯ และให้มีการปรับตัว 5 ปี โดยอนุญาตให้ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีอยู่ก่อนกฎระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ยังสามารถวางจำหน่ายในท้องตลาดได้จนถึงปี 2542

ระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์

(Greenbus : EU.Regulation for the Protection of Endangered Species)

เนื่องจากการค้าของโลกในปัจจุบันได้หันมาใช้รูปแบบ "การค้าเสรี" ที่ทุกประเทศสามารถที่จะนำสินค้าของตนเข้าไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศที่มีความต้องการกลุ่มสินค้านี้ดังกล่าวได้โดยเสรี แต่จำนวนสินค้าที่จะจำหน่ายได้มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับ คุณภาพและราคาสินค้า ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการส่งออกสินค้า จึงเป็นสาเหตุให้ประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนาต้องแข่งขันกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศพัฒนาแล้ว จึงส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดที่ถูกนำมาใช้โดยไม่มีการควบคุม ไม่ว่าพืชหรือสัตว์ เพียงเพื่อต้องการสนองความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีขีดจำกัด

ดังนั้นกลุ่มสหภาพยุโรปจึงได้มีการบังคับใช้อนุสัญญาระหว่างประเทศ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) ในกลุ่มประเทศสมาชิกเป็นฐานข้อมูลเทคโนโลยีและการค้า ของ ซีบีไอ ที่เรียกว่า “กรีนบัค” เพื่อเป็นกลไกติดตามความเคลื่อนไหวของกฎหมายสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต ที่สามารถขัดขวางการส่งออกสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป ที่กล่าวถึงระเบียบข้อบังคับ (Regulation) ที่กำหนดเงื่อนไขอย่างเข้มงวดต่อการนำเข้าผลิตภัณฑ์พันธุ์พืชและสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของพืชและสัตว์ดังกล่าวด้วย

อนุสัญญาระหว่างประเทศ (CITES) ห้ามมิให้ประเทศที่ล้าหลังในข้อตกลงทำการซื้อขายพืชและสัตว์ที่มีโอกาสสูญพันธุ์สูง แต่จะผ่อนผันให้ซื้อขายพืชและสัตว์ที่มีโอกาสสูญพันธุ์น้อยกว่าได้ แต่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขบางประการของระเบียบข้อบังคับ ในใบอนุญาตและประกาศ (Certificates) เฉพาะแยกประเภทเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. พันธุ์พืชและสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์
2. พันธุ์พืชและสัตว์ที่ไม่จัดว่าล่อแหลมต่อการสูญพันธุ์ แต่อาจตกอยู่ในสภาพดังกล่าวหากไม่มีกฎเกณฑ์การค้าอย่างเคร่งครัด
3. พันธุ์พืชและสัตว์ใดก็ตามที่ประเทศสมาชิกกำหนดว่า ต้องอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับของประเทศนั้น ๆ แต่มาตรการของประเทศสมาชิกไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองได้ จะต้องได้รับการอนุรักษ์จากประเทศสมาชิก CITES

ระเบียบข้อบังคับใหม่ของสหภาพยุโรปนี้ นอกจากจะทำให้การบังคับใช้อนุสัญญา CITES ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มสหภาพยุโรป แต่ความเข้มงวดของระเบียบใหม่อันเนื่องจากการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าพืชและสัตว์เพิ่มเติมกว่า 25,000 ชนิด และยังมีการติดตามการค้าพืชและสัตว์ที่อยู่นอกเหนือการคุ้มครองของ CITES ด้วย นอกจากนี้ยังมีมาตรการเชิงกีดกัน ผู้ที่กระทำผิดที่ เป็นผู้ค้า (Traders) หรือบุคคลทั่วไป (Private Individuals) ด้วย

กรีนบัค เป็นแหล่งข้อมูลแก่ผู้ส่งออกและหน่วยงานส่งเสริมการส่งออกในประเทศกำลังพัฒนา การส่งออกพืชและสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์จากประเทศกำลังพัฒนาได้ลดลงอย่างมาก พร้อมทั้งได้เตือนผู้ที่ส่งออกในอนาคตที่จะถูกลงโทษอย่างหนัก หากยังคงส่งออกพืชและสัตว์ (หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของพืชหรือสัตว์เป็นส่วนประกอบ)

การปิดฉลากบนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (GMO)

นับตั้งแต่สหภาพยุโรปต้องเผชิญกับปัญหาโรควัวบ้าเป็นต้นมา ผู้บริโภคในสหภาพยุโรปก็มีความตื่นตัวและระมัดระวังการบริโภคอาหารมากขึ้น ทำให้มีการนำมาตรการสุขอนามัย (Sanitary Measures) มาใช้บังคับอย่างเข้มงวด และมีแนวโน้มที่จะกลายมาเป็นปัญหาการค้าระหว่างประเทศที่นับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะต่อประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารรายใหญ่ของโลก มาตรการทางสุขอนามัยล่าสุดที่สหภาพยุโรปกำหนดขึ้น คือ การกำหนดให้มีการปิดฉลากบนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (GMO)

สินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ หรือ GMO ย่อมาจากคำว่า Genetically Modified Organisms ซึ่งถ้าแปลตามตัวอักษรก็คือสารอินทรีย์ที่ได้ผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยีชีวภาพ (Bio-Technology) ทำให้สารอินทรีย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงในทางพันธุกรรม ในขณะนี้ยังไม่มีคำจำกัดความ GMO ที่ชัดเจน แต่หากจะใช้คำจำกัดความตามที่ประเทศพัฒนาแล้วใช้อยู่ สินค้าที่จะเข้าข่ายเป็น GMO ก็จะมีมากมาย ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร ตัวอย่างเช่น เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงสายพันธุ์ ทำให้สามารถทนต่อความแห้งแล้งหรือต้องการปุ๋ยน้อยลง หรือแม้พันธุ์วัวที่ให้นมมากกว่าปกติ เพราะการปรับปรุงสายพันธุ์ ก็ถือเป็นสินค้า GMO ซึ่งจะโยงต่อไปถึงสินค้าที่ใช้สินค้า GMO เป็นวัตถุดิบ เช่น ซีเรียลที่ทานเป็นอาหารเช้าที่ทำจากข้าวโพด GMO ก็อาจถือว่าเป็นสินค้า GMO หรือขนมที่ทำจากนมซึ่งได้จากแม่วัวที่เป็น GMO ก็ต้องนับเป็นสินค้า GMO เหมือนกัน (พิมพ์ชนก, 2541)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ ทำให้เห็นภาพได้ชัดว่าสินค้าที่จะนับเป็นสินค้า GMO นั้นมีมากมายและส่วนใหญ่ก็เป็นสินค้าที่ไทยมีการค้าขายอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าหรือส่งออก จึงควรที่ไทยจะให้ความสนใจกับประเด็นทางการค้าประเด็นทางการค้านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การการค้าโลก (WTO) เพื่อให้มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าสินค้า GMO ซึ่งจะเป็บรรทัดฐานในการดำเนินการค้าต่อไป เพราะปัจจุบัน WTO ยังไม่ได้วางกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในด้านนี้

การกำหนดกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับสินค้า GMO ในอนาคต จะเชื่อมโยงกับกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมาตรฐานทางสุขอนามัย มาตรฐานในการผลิตอาหาร การปิดฉลากสินค้า ไปจนถึงเรื่องการค้าคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพราะสินค้าที่ผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยีชีวภาพนับเป็นสินค้าใหม่ ซึ่งควรจะต้องได้รับการคุ้มครองในด้านลิขสิทธิ์ด้วย

ขณะนี้ยังมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการเพาะปลูกและการวางขายสินค้าจากพืชที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม (GMO) เนื่องจากเห็นว่า วิธีการของ GMO นั้นทำให้ธัญพืชสามารถต้านทานยาปราบศัตรูพืชบางชนิด และยาปฏิชีวนะบางชนิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคนได้ รวมทั้งนักอนุรักษ์นิยมก็อ้างว่าการดัดแปลงทางพันธุกรรมพืชนั้น มีผลกระทบโดยตรงต่อธรรมชาติ และอาจทำให้พืชบางชนิดสูญพันธุ์ได้ในอนาคต

นอกจากนั้นผู้บริโภคในหลาย ๆ ประเทศยังเกิดความระแวงต่อความปลอดภัยของสินค้า GMO โดยเฉพาะในสหภาพยุโรป ซึ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาต้องเผชิญกับปัญหาด้านความปลอดภัยของอาหารและสุขอนามัย ประเทศที่เริ่มต่อต้านสินค้า GMO อย่างชัดเจน ได้แก่ เยอรมนี ออสเตรีย และประเทศกลุ่มนอร์ดิก ซึ่งผู้บริโภคในประเทศเหล่านี้ไม่นิยมการบริโภคอาหารที่ไม่ได้ผลิตโดยวิธีทางธรรมชาติ และเพื่อลดเสียงต่อต้านจากผู้บริโภคในหลายประเทศ คณะกรรมาธิการยุโรปจึงเริ่มออกมาตรการหลายประการเกี่ยวกับสินค้า GMO เช่น ในปี 2540 ออกระเบียบเกี่ยวกับการนำสินค้าอาหารและส่วนประกอบของอาหารชนิดใหม่ เข้ามายังสหภาพยุโรป โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าที่ยังไม่เคยใช้บริโภคในสหภาพยุโรป ซึ่งรวมสินค้าที่มีส่วนประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ GMO ด้วย ต้องยื่นคำร้องไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเทศใดประเทศหนึ่งของสหภาพยุโรป โดยแจ้งรายละเอียดตามที่ระเบียบกำหนดไว้ เมื่อประเทศนั้นให้ความเห็นชอบแล้ว ก็ต้องเวียนให้ประเทศสมาชิกอื่นพิจารณาด้วย ซึ่งก่อนที่จะวางขายได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง 15 ประเทศ

ผลกระทบต่อประเทศไทย

1. จากการพัฒนานโยบายและขั้นตอนดำเนินการตลาดภายใน ซึ่งสรุปได้ว่า ตั้งแต่ปลายปี 2536 จนถึงปัจจุบันที่สนธิสัญญาสหภาพยุโรปมีผลใช้แล้ว ปรากฏว่า คณะกรรมาธิการยุโรปได้เน้นความสำคัญกับกรณีมาตรฐานสินค้าและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการนำเอามาตรฐานสากล (the International Standardization Organization หรือ ISO) มาปรับและอนุวัติใช้เป็นมาตรฐานสินค้าและสิ่งแวดล้อมในสหภาพยุโรปในหลาย ๆ กรณี ได้แก่ ISO 9000 เกี่ยวกับมาตรฐานเทคนิคของสินค้า หรือ ISO 14000 เกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ประเทศที่สามส่วนใหญ่ต่างเข้าใจและสรุปว่าการกำหนดมาตรฐานสินค้าและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นเจตนาโดยตรงของสหภาพยุโรป ในการสร้างมาตรการกีดกันทางการค้าที่เป็นอุปสรรครุนแรงต่อการส่งออกสินค้าจากประเทศที่สามเข้าสู่สหภาพยุโรป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่สำหรับประเทศไทยที่มีศักยภาพสูงในการผลิตสินค้าสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากภาคการผลิตเอกชนของไทย ผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปและหน่วยงานราชการไทยที่รับผิดชอบในเรื่องมาตรฐาน ISO 9000 และ ISO14000 ได้มีการร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนาภาคการผลิตของผู้ประกอบการไทย ให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับกฎระเบียบมาตรฐานคุณภาพสินค้าและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรปได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ภาคเอกชนไทยมีความพร้อมและตื่นตัวในการพัฒนาเทคนิคการผลิตได้เป็นอย่างดี จึงสามารถเพิ่มศักยภาพปรับการผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพและสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรปได้โดยรวดเร็วและทันการณ์

2. ก่อร่างกำหนดระเบียบข้อบังคับ CITES ดังกล่าวสามารถดูได้ 2 ลักษณะเกี่ยวกับการนำเข้าสินค้าในสหภาพยุโรป คือ การมองเห็นความสำคัญของพันธุ์พืชและสัตว์อย่างแท้จริง หรือการสร้างกำแพงกีดกันสินค้าที่ผลิตจากประเทศกำลังพัฒนา เพื่อไม่ให้เข้าไปจำหน่ายในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งหากสินค้าที่ผลิตจากไทยได้มาตรฐานและมีคุณภาพดี และไม่เป็นการดักตวงผลประโยชน์จากธรรมชาติมากนัก ผู้ประกอบการไทยก็คงไม่ต้องวิตกกังวลกับมาตรการหรือข้อบังคับของกลุ่มสหภาพยุโรปที่กำหนดขึ้น ในการนำสินค้าเข้าไปจำหน่าย

3. เนื่องจากคำจำกัดความของสินค้า GMO ยังไม่ชัดเจน ในขั้นนี้จึงอาจจะยังประเมินผลกระทบต่อการค้าของไทยที่เป็นรูปธรรมไม่ได้ แต่หากใช้คำจำกัดความสินค้า GMO อย่างกว้างแล้ว สินค้าเกษตรส่งออกของไทยหลายกลุ่มจะเข้าข่ายเป็นสินค้า GMO ไม่ว่าจะเป็นกล้วยไม้สายพันธุ์ใหม่ ข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวที่ได้ปรับปรุงพันธุ์ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทุกอย่างที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการนี้ต่อสินค้าเกษตรส่งออกจากไทยที่เป็นข้าวโพดหรือถั่วเหลือง GMO ล้วนๆ นั้นจะยังคงไม่มี เพราะประเทศไทยยังไม่อนุญาตให้มีการเพาะปลูกพืช GMO ในเชิงพาณิชย์ มีเพียงให้นำเข้ามาทดลองปลูกเท่านั้น แต่ผู้นำเข้าของไทยก็มีการนำข้าวโพดและถั่วเหลือง GMO เข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบและส่วนประกอบในการผลิต เช่น นำถั่วเหลืองเข้ามาผลิตน้ำมันถั่วเหลือง เป็นต้น ดังนั้น ผลิตภัณฑ์อาหารของไทยที่ใช้ข้าวโพดหรือถั่วเหลือง GMO เป็นส่วนประกอบ ก็จะต้องนำไปทดสอบ DNA หรือโปรตีนก่อน หากพบว่ายังมีสภาพการเปลี่ยนแปลงทางยีน ก็จะต้องนำผลการทดสอบและข้อมูลขึ้นไปขออนุญาตวางขายกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะต้องแจ้งว่าทำจากสินค้า GMO ไว้บนฉลากที่แจ้งส่วนผสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งการปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดให้ขออนุญาตก่อนการวางขายนั้น ในแง่ของผลกระทบก็จะเป็นการเสียเวลาพอสมควร และอาจเพิ่มต้นทุนให้แก่ผู้ส่งออกบ้างเล็กน้อย หากผู้นำเข้าพยายามผลักดันกระบวนการบางส่วนในการนำสินค้าไปทดสอบ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่น่าคิดอีกประการคือ การบังคับให้ปิดฉลากแจ้งว่าทำจากสินค้า GMO นั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบในทางจิตวิทยา เพราะจะทำให้ผู้บริโภคในสหภาพยุโรป ซึ่งมักจะมองว่าสินค้า GMO ไม่ค่อยน่าไว้วางใจเท่าไรนักเกิดความรู้สึกไม่อยากบริโภคสินค้าเหล่านี้ ซึ่งจะทำให้สินค้า GMO ไม่ว่าจะมาจากประเทศใดก็ตาม ต้องประสบกับปัญหาในด้านภาพลักษณ์เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่าเป็นประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการส่งออก และเป็นผู้ส่งออกที่ดีมาเป็นระยะเวลานานนับสิบปี จากผลสำเร็จดังกล่าว เป็นผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่สถานการณ์บีบคั้นทางด้านการกีดกันทางการค้าที่มีอยู่โดยทั่วไปในทุกตลาดส่งออกสำคัญของไทย ทำให้ต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ที่จะเผชิญกับปัญหาการสูญเสียส่วนแบ่งตลาดส่งออก ประเทศไทยจึงต้องตระหนักถึงการแสวงหาตลาดทดแทน และการส่งเสริมการค้าในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพสินค้าส่งออกให้มีรูปแบบใหม่ ๆ ทันสมัย และมีคุณภาพตรงตามที่ต้องการ และเป็นที่น่าสนใจในตลาดต่างประเทศอยู่เสมอ

สรุป

การศึกษาเรื่อง มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย นี่เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันของสหภาพยุโรป รวมทั้งการดำเนินงานโดยทั่วไปของสหภาพฯ ตลอดทั้งศึกษาถึงการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าต่าง ๆ และการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ที่สหภาพยุโรปนำมาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าและส่งผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย โดยทำการศึกษาถึงมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) การใช้มาตรการเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (AD) การเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุนการค้า (CVD) และมาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

1. การรวมตัวกันของสหภาพยุโรปที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการรวมกันเป็นตลาดเดียวและการเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงินนั้น จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ ในด้านบวก การรวมตัวของสหภาพยุโรปเป็นตลาดเดียวจะทำให้สหภาพยุโรปกลายเป็นตลาดการค้าที่มีขนาดใหญ่ มีกำลังการซื้อสูง และเป็นตลาดที่น่าสนใจเพราะมีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก สามารถเป็นตลาดที่จะกระจายสินค้าออกของไทยได้เป็นอย่างดี และยังเป็นโอกาสให้ไทยสามารถขยายการผลิตได้ด้วย ส่วนผลกระทบในด้านลบนั้น การรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรปทำให้มีการกำหนดเงื่อนไขในด้านมาตรฐานสินค้า คุณภาพของสินค้า และการตรวจสอบมีมาก ซึ่งอาจทำให้สินค้าของไทยเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดได้ยากขึ้น การแข่งขันก็มีมากขึ้น ก็คือจะต้องแข่งขันกับประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเองในการทำการค้า เพราะประเทศในกลุ่มจะได้รับสิทธิพิเศษในการทำการค้าระหว่างกันมากกว่าประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศนอกกลุ่ม นอกจากนั้นของตลาดที่ใหญ่มากจะเป็นแหล่งที่สามารถดึงดูดนักลงทุนให้เข้าไปลงทุนเป็นการดึงดูดการลงทุนไปจากประเทศไทย เหล่านี้เป็นทั้งข้อดีและข้อเสียในการรวมตัวกันของสหภาพยุโรปที่มีต่อประเทศไทยอย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกไทยก็ควรจะต้องเตรียมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และเพื่อลดผลกระทบและความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

2. ในด้านการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือการส่งออกของประเทศที่กำลังพัฒนา และเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สามารถที่จะนำมาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าได้ เนื่องจากประเทศผู้ให้สิทธิก็จะต้องการรักษาและป้องกันอุตสาหกรรมภายในของตนเองด้วย โดยระบบ GSP โครงการปัจจุบันของสหภาพยุโรป เป็นระบบที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ให้ต่างจากระบบ GSP แบบเดิม โดยในปีนี้เป็นปีสุดท้ายของโครงการปัจจุบัน (ปี 2538 - 2541) ที่ให้สิทธิ GSP แก่สินค้าอุตสาหกรรม ง่ายต่อการใช้สิทธิ โดยการให้สิทธิแบบไม่มีโควตาและเพดาน มาใช้สิทธิตามระดับสิทธิพิเศษสูงต่ำตามความอ่อนไหวของสินค้าที่ถูกกระทบ

สำหรับสินค้าของไทยที่ถูกตัดสิทธิ GSP ทั้งสิ้น 6 หมวดสินค้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 นั้น ประเทศไทยไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ถึงแม้ว่าการถูกตัดสิทธิ GSP ในกลุ่มสินค้าสำคัญจะส่งผลให้การขอใช้สิทธิ GSP ไปสหภาพยุโรปของไทยในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2541 ลดลง แต่มูลค่าการส่งออกทั่วไปโดยรวมไปสหภาพยุโรปยังคงเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย สำหรับสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูง ได้แก่ สินค้าเครื่องประดับ เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ส่งออกไทยสามารถปรับตัวได้ระดับหนึ่งในสินค้าที่ถูกตัดสิทธิ GSP ทำให้สามารถส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรปได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า GSP ยังไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการส่งออกหากผู้ส่งออกไทยเร่งปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์และพัฒนาด้านคุณภาพสินค้า จะทำให้คงความสามารถและมีศักยภาพในการขยายตลาดต่อไปได้

3. ในด้านของมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนต่อประเทศไทย สหภาพยุโรปได้ดำเนินการในการไต่สวนอย่างเป็นขั้นตอน ตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก แต่ก็ยังมีหลายประเด็นที่เป็นกฎหมายใหม่ที่สหภาพยุโรปออกมาและไม่เป็นไปตามการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย และปัญหาที่สำคัญอีกประการคือ สหภาพยุโรปใช้เวลาในการตรวจสอบเป็นเวลานานกว่ากำหนด และในปัจจุบันสินค้าจากประเทศไทยที่โดนสหภาพยุโรปเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนก็มีอยู่หลายรายการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การรวมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของผู้บริโภคเข้ากับนโยบายด้านต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปนั้น ส่งผลกระทบต่อการส่งออกของไทยอย่างแน่นอน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมที่จะกลายเป็นเงื่อนไขทางการค้าระหว่างประเทศ หรือเป็นการกีดกันทางการค้า ถึงแม้ว่ามีข้อบังคับหลายประการที่มีผลบังคับใช้กับเฉพาะประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปเท่านั้น แต่ในอนาคตเชื่อว่า สหภาพยุโรปจะต้องนำประเด็นดังกล่าวมาเป็นเงื่อนไขทางการค้าให้ได้ โดยอ้างว่าเป็นการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็นำข้อบังคับที่สำคัญมากกล่าวถึง เช่น ระบบมาตรฐาน ISO 14000 ที่เป็นข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมสากล และสหภาพยุโรปได้นำมาประยุกต์ให้กับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป ระเบียบของสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การปิดฉลากบนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

ในปัจจุบัน ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมได้ทวีความสำคัญขึ้นมา ประเทศไทยควรตื่นตัวในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงจะหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จะเห็นได้จากการที่สหภาพยุโรปผลักดันให้รวมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินนโยบายทุกด้าน นอกจากนี้ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป และประเทศที่พัฒนาแล้วอีกด้วย ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการส่งออกของประเทศไทย

ในด้านกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ GMO ที่จะส่งผลกระทบกับการส่งออกของไทย คือในด้านการเข้าสู่ตลาด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบดูแล้วว่า สินค้าออกของไทยที่ผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยีชีวภาพประสบกับปัญหาและอุปสรรคทางการค้าเพียงใด ประเทศผู้นำเข้าได้กำหนดมาตรฐานกำกับในการนำเข้าสินค้า GMO โดยมีพื้นฐานหรือข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนหรือไม่ ส่วนในด้านความสามารถในการแข่งขัน ควรเริ่มโดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความปลอดภัยของสินค้าที่อาจเข้าข่ายเป็น GMO ให้ผู้บริโภคทราบ หรือหากยังไม่มียกเว้นในด้านนี้ ก็น่าจะพิจารณากำหนดขึ้นและดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในระดับที่ผู้ผลิตไทยสามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมการและกระตุ้นให้ผู้ผลิตสินค้า GMO ของไทยสามารถปรับตัวให้พร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นได้ในอนาคต ไม่ว่ากฎเกณฑ์การค้าระหว่างประเทศในส่วนของสินค้า GMO จะออกมาในรูปแบบใดก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

มาตรการกีดกันทางการค้า ถือเป็นอุปสรรคทางการค้าอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ส่งออกเกิดความตระหนกในการทำการค้า ซึ่งเป็นผลทางด้านจิตวิทยาทำให้การค้าลดลงได้ ดังนั้นจึงควรให้มีแนวทางในการพัฒนา เพื่อขยายการส่งออกของไทย ทั้งในด้านการขยายตลาด และการกระจายสินค้าให้มีความหลากหลาย แปลกใหม่ ให้เป็นที่น่าสนใจ รวมทั้งการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดต่างประเทศ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ควรร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อช่วยพัฒนาการส่งออกของไทย ให้สามารถก้าวหน้าต่อไปอย่างมั่นคง โดยดำเนินการดังนี้

1. การกระจายตลาดการค้าต่างประเทศ ทั้งตลาดการส่งออกและนำเข้าให้มีหลายแหล่งมากขึ้น เพื่อลดอัตราการพึ่งพาตลาดใดตลาดหนึ่งมิให้สูงมากเกินไป การกระจายการตลาดการค้าเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งกับการส่งออกและการนำเข้า ในกรณีในตลาดสำคัญที่เป็นหลักอยู่เกิดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนั้นก็ควรมีการพัฒนาสินค้าใหม่ทดแทนสินค้าที่ถดถอยลงในเชิงการแข่งขัน เพื่อให้มีสินค้าที่สามารถส่งออกไปแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น ๆ ในตลาดต่างประเทศได้

จากการเจรจาการค้าในการประชุมเอเปคครั้งที่ 6 ที่จัดขึ้น ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 17-18 พฤศจิกายน 2541 ซึ่งเป็นการประชุมกลุ่มผู้นำความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งนอกจากประเด็นหลักในการเจรจาแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแล้วยังมีการเจรจาเรื่องการเปิดเสรีสินค้า 9 รายการ ได้แก่ บริการและสินค้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สินค้าประมง สินค้าป่าไม้ อุปกรณ์และเครื่องมือแพทย์ สินค้าด้านพลังงาน ของเล่นเด็ก อัญมณี เคมีภัณฑ์ และโทรคมนาคม ด้วย แต่ญี่ปุ่นยังคัดค้านเรื่องการเปิดเสรีสินค้าประมงและป่าไม้ แต่ตามรายการสินค้าอีก 7 รายการที่เปิดเสรีและได้รับการยอมรับนั้นก็เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยในการขยายตลาดส่งออกสินค้าในกลุ่มประเทศสมาชิกเอเปค นอกเหนือจากตลาดสหภาพยุโรป

สำหรับตลาดการค้าอื่น ๆ ที่สินค้าไทยยังมีศักยภาพ และลู่ทางที่ดีในการขยายการค้า ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียนที่มีการค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ออสเตรเลียและบรูไน ซึ่งเป็นตลาดเพื่อนบ้านที่มีกำลังการซื้ออยู่ในระดับสูง อีกทั้งยังมีความสนใจที่จะกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้ากับไทยให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น สินค้าส่งออกของไทยที่มีลู่ทางในการค้าในตลาดออสเตรเลีย ได้แก่ สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า กระเป๋า และเครื่องใช้ในการเดินทาง รวมทั้งดอกไม้ประดิษฐ์ และข้าว ส่วนในตลาดบรูไนนั้น สินค้าส่งออกของไทยที่มีอนาคตดี ได้แก่ สินค้าประเภทอาหาร วัสดุก่อสร้างและสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นอกจากการหาตลาดใหม่แล้ว การรักษาส่วนแบ่งตลาดเก่าก็เป็นเรื่องสำคัญ การพัฒนาคุณภาพสินค้าตลอดจนรูปแบบและการบรรจุหีบห่อของสินค้าใหม่ การปรับปรุงรูปแบบสินค้าให้ตรงตามรสนิยมและความต้องการสินค้าที่แตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละตลาด ซึ่งจะช่วยให้สินค้ามีความน่าสนใจมากขึ้น ตลอดจนช่วยถนอมรักษาคุณภาพของสินค้าให้คงสภาพได้นานจนถึงมือผู้บริโภคปลายทาง สินค้าเหล่านี้ได้แก่ ผักผลไม้ ไม้ตัดดอก และเนื้อสัตว์แช่แข็ง

3. การปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเป็นมาตรการที่จะส่งผลในระยะยาว โดย

3.1 การส่งเสริมให้ผู้ผลิตมีการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบ และคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดและ ข้อกำหนด กฎระเบียบของประเทศที่จะทำการส่งสินค้าไปจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อกำหนดทางด้านมาตรฐานคุณภาพสินค้าสากล (the International Standardization Organization : ISO) ได้แก่ ISO 9000 เกี่ยวกับมาตรฐานเทคนิคของสินค้า หรือ ISO 14000 เกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นที่ไม่สามารถทำตามมาตรฐานเหล่านี้ได้ ทำให้สินค้าจากไทยที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

3.2 การแสวงหาแหล่งวัตถุดิบภายในประเทศ ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่จำเป็นจากต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถกำหนดราคาสินค้าที่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งในต่างประเทศได้ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตต่ำในขณะที่คุณภาพสินค้าสามารถแข่งขันได้ เพื่อที่จะไม่ต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจากภาครัฐบาลในการให้การอุดหนุนแก่ธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการป้องกันการถูกดำเนินมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน (AD/CVD)

3.3 ผู้ผลิตควรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากการใช้แรงงานไปใช้เทคโนโลยีทันสมัย การนำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิตจะมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในด้านต้นทุน การควบคุมคุณภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4. ในด้านนโยบายของรัฐบาลที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการส่งออก รัฐบาลควรกำหนดมาตรการและนโยบายที่เป็นประโยชน์แก่การส่งออกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเท่าที่ผ่านมารัฐบาลไทยก็ได้มีมาตรการส่งเสริมการส่งออกหลายประการ แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศที่ยังต้องมีการแก้ไขอีกหลายประการ

๘

4.1 การเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศจะต้องให้ความสำคัญกับการเจรจาการค้าในทุกระดับ ทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี ขณะเดียวกันจะต้องปรับปรุงกลไกการเจรจาการค้าให้มีเอกภาพ และจะต้องให้ความสำคัญกับชาวสารการค้า เพื่อประโยชน์ในการกำหนดท่าทีในการเจรจาและแก้ไขปัญหาการค้า นอกจากนี้จะต้องพิจารณาหามาตรการหรือกลไกที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการตอบโต้มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศอื่น ๆ ด้วย มีการกำหนดนโยบายเข้าร่วมเจรจาในเวทีต่าง ๆ เช่น WTO, APEC, ASEM, ASEAN เพื่อส่งเสริม และรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้า รวมทั้ง การติดตามการดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพันธกรณี ภายใต้การเจรจาของ WTO และ AFTA เช่นในเรื่องสินค้าเกษตร สิ่งทอ และเสื้อผ้า

4.2 การให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลควรมีบทบาทในการเป็นศูนย์ประสานการค้าและการลงทุนในต่างประเทศให้กับเอกชนให้มากขึ้น ทั้งนี้รวมทั้งผลการวิจัย งานข่าวกรอง และการศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับการส่งออกสินค้าของประเทศที่จะเข้าไปทำการค้าด้วย เพื่อให้เอกชนได้รู้ทิศทางของการพัฒนาการค้าในต่างประเทศ และได้มีการเตรียมตัวได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งนี้ภาครัฐบาลต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างมาก

บรรณานุกรม

กรมการค้าต่างประเทศ. 2539. "กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไทยจะถูกตัดสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP".

ปริทรรศน์กรมการค้าต่างประเทศ. : น. 6-7.

_____. 2540. "สินค้าไทยถึงกำหนดที่ EU จะตัดสิทธิ GSP". ปริทรรศน์กรมการค้าต่างประเทศ. 6(4). : น. 2.

_____. 2541ก. "สหภาพยุโรปยุติการไต่สวนการทุ่มตลาดสินค้าแผ่นบันทึกแม่เหล็กจากประเทศไทย". ปริทรรศน์กรมการค้าต่างประเทศ. 6(14). น. 4.

_____. 2541ข. การปกป้องรักษาผลประโยชน์ทางการค้า. กรุงเทพมหานคร.
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. 2540ก. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง. เศรษฐกิจการค้าปี 2540 และแนวโน้มปี 2541 เป้าหมายการส่งออกปี 2541 : หนทางฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจของไทย 24 ธันวาคม 2540. กรุงเทพมหานคร. (โรเนียว).

_____. 2540ข. ครบรอบ 77 ปี กระทรวงพาณิชย์ 20 สิงหาคม 2540. กรุงเทพมหานคร.
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

_____. 2541. รายงานกระทรวงพาณิชย์ 20 สิงหาคม 2541. กรุงเทพมหานคร.
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

กองการค้าพหุภาคี. 2539. การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Subsidies and Countervailing Measures). กรุงเทพมหานคร : (อัดสำเนา).

กองการค้าภูมิภาค. 2536. เขตเศรษฐกิจยุโรป : ผลกระทบต่อประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_____. 2538. การให้ GSP รอบใหม่ของสหภาพยุโรป. กรุงเทพมหานคร.
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

เกริกไกร จีระแพทย์. 2539. การเจรจาการค้าระหว่างประเทศของไทย. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทคู่แข่งจำกัด.

ฐานเศรษฐกิจ. 2541. กรุงเทพมหานคร : 14-17 มิถุนายน 2541 : น. 6.

ณัฐวรรณ ธรรมศิริ. 2541. ผลกระทบของนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรปที่มี
การค้าไทย. (อัดสำเนา).

ณัฐยา . 2540. "แนวทางการค้ายุคใหม่". ผู้ส่งออก. 11(242). น.23-34 : (243). น. 35-43.

พิมพ์ชนก วอนขอพร. 2541. "สินค้าที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (GMO) : เรื่องใหม่ในการเจรจาการค้า
ระหว่างประเทศ". วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์. 29(268) : น. 17-18.

เมทีนี มีนะกนิษฐ. 2538ก. การวิเคราะห์เรื่องมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดและตอบโต้การ
อุดหนุนของสหภาพยุโรปและผลกระทบต่อประเทศไทย. กองการค้าภูมิภาค. กรม
เศรษฐกิจการพาณิชย์.

_____. 2538ข. รายงานการวิเคราะห์เรื่อง องค์การ การบริหารงานของสหภาพยุโรป.
กองการค้าภูมิภาค. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. .

วรนนท์ กิตติอัมพานนท์. 2530. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร.

วารินทร์ พงษ์หาญเขาว. 2520. การค้าและการตลาดระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร.
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิรินารท ใจมั่น. 2537. ผลกระทบของการรวมสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรปและแนวทางการแก้ไขปัญหภายใน GATT. รายงานเสนอกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. กันยายน 2537. กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์วิจัยกฎหมายและพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีพิมพ์). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โอกาสและผลกระทบจากการรวมตัวเป็นยุโรปตลาดเดียวและความเปลี่ยนแปลงในยุโรปตะวันออก ต่อประเทศไทยในด้านการลงทุน. กรุงเทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

ศูนย์สถิติการพาณิชย์. 2541ก. การค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2537-2540. กรุงเทพมหานคร. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

_____. 2541ข. การค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2537-2541 (ม.ค.-เม.ย.). กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).

_____. 2541ค. สรุปการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรปและฐานการแข่งขันของไทยปี 2540. กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).

สีดา สอนศรี. 2527. แนวคิดและทฤษฎีการรวมกลุ่มและภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุดาภรณ์ สุขทรัพย์สร้าง. 2540. "ยุทธวิธีตลาดยุโรป". ผู้ส่งออก. 11(245) : น. 10-18.

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์. 2540. ระบบมาตรฐานสินค้าและสิ่งแวดล้อมในสหภาพยุโรป. กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).

อเนก เขียรถาวร. 2535. เศรษฐศาสตร์มหภาค. (พิมพ์ครั้งที่เก้า). กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

กระทรวงที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการยุโรป

1. กระทรวงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศนอกกลุ่ม
Directorate-General I หรือ DG I - External Economic Relations
2. กระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน
Directorate-General II หรือ DG II - Economic and Financial Affairs
3. กระทรวงการตลาดและอุตสาหกรรมภายใน
Directorate-General III หรือ DG III - Internal Market and Industrial Affairs
4. กระทรวง Competitive
Directorate-General IV หรือ DG IV – Competition
5. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
Directorate-General V หรือ DG V – Employment, Industrial Relations and Social Affairs
6. กระทรวงเกษตร
Directorate-General VI หรือ DG VI – Agriculture
7. กระทรวงคมนาคม
Directorate-General VII หรือ DG VII – Transportation
8. กระทรวงพัฒนาการ
Directorate-General VIII หรือ DG VIII – Development

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. กระทรวงทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ

Directorate-General IX หรือ DG IX – Personnel and Administration

10. กระทรวงโสตทัศน สาระสนเทศ สื่อสารและวัฒนธรรม

Directorate-General X หรือ DG X – Audiovisual, Information, Communication and Culture

11. กระทรวงคุ้มครองสวัสดิภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม

Directorate-General XI หรือ DG XI – Environment, Nuclear Safety and Civil Protection

12. กระทรวงวิทยาศาสตร์ วิจัย และพัฒนา

Directorate-General XII หรือ DG XII – Science, Research and Development

13. กระทรวงสารสนเทศอุตสาหกรรมและโทรคมนาคม

Directorate-General XIII หรือ DG XIII – Telecommunications, Information Industries and Innovation

14. กระทรวงประมง

Directorate-General XIV หรือ DG XIV - Fisheries

15. กระทรวงการค้าภายในและบริการการเงิน

Directorate-General XV หรือ DG XV – Internal Market and Financial Services

16. กระทรวงนโยบายภูมิภาค

Directorate-General XVI หรือ DG XVI – Regional Policies

17. กระทรวงพลังงาน

Directorate-General XVII หรือ DG XVII - Energy

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. กระทรวงสินเชื่อและการลงทุน

Directorate-General XVIII หรือ DG XVIII – Credit and Investment

19. กระทรวงงบประมาณ

Directorate-General XIX หรือ DG XIX - Budgets

20. กระทรวงงบประมาณ

Directorate-General XX หรือ DG XX – Financial Control

21. กระทรวงศุลกากร

Directorate-General XXI หรือ DG XXI – Customs and Indirect Taxation

22. กระทรวงการท่องเที่ยว

Directorate-General XXII หรือ DG XXII Enterprise Policy, Distributive Trades, Tourism and Cooperative

ภาคผนวก ข

กลุ่มสินค้าที่ได้รับสิทธิ GSP แยกตามพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์

ตอนที่ (Chapter)	รายละเอียดสินค้า
01	สัตว์มีชีวิต
02	เนื้อสัตว์และส่วนอื่นของสัตว์ที่บริโภคได้
03	ปลา สัตว์น้ำจำพวกครัสเตเชีย โมลลัสก์ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ
04	ผลิตภัณฑ์นม ไข่ สัตว์ปีก น้ำผึ้งธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่บริโภคได้ซึ่งไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น
05	ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น
06	ต้นไม้และพืชอื่น ๆ ที่มีชีวิต หัว ราก และสิ่งที่คล้ายกัน ดอกไม้ และใบไม้ที่ใช้ประดับ
07	พืชผักรวมทั้งราก และหัวบางชนิดที่บริโภคได้
08	ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้ ประเภทส้ม หรือเปลือกแดง
09	กาแฟ ชา ชามาเต้ และเครื่องเทศ
10	ธัญพืช
11	ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมไมสีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทน จากข้าวสาลี
12	เมล็ดพืชและผลไม้ ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืชและผลไม้เบ็ดเตล็ด พืชที่ใช้ในอุตสาหกรรม หรือใช้เป็นยา ฟาง และหญ้าแห้งที่ใช้เป็นอาหาร
13	ครั่ง รวมทั้งกัม เรซิน น้ำเลี้ยง (แซป) และสิ่งสกัดอื่น ๆ จากพืช
14	วัตถุจากพืชที่ใช้ถักสาน ผลผลิตจากพืชที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น
15	ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช และผลิตภัณฑ์ที่แยกได้จากไขมันและน้ำมัน ดังกล่าว ไขมันที่บริโภคได้ซึ่งจัดทำแล้ว ไขที่ได้จากสัตว์หรือพืช
16	ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำจำพวกครัสเตเชีย โมลลัสก์ หรือจากสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง
17	น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (ซูการ์คอนเฟกชันนารี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 18 โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้
- 19 ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกเพสทรี
- 20 ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้ ลูกนัต หรือทำจากส่วนอื่นของพืช
- 21 ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้
- 22 เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู
- 23 กากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหาร อาหารที่จัดไว้ทำสำหรับ
- 24 เลี้ยงสัตว์
- 25 ยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้แทนยาสูบ
- 26 เปลือก กำมะถัน ดิน และหิน วัตถุจำพวกพลาสติกอร์ ปูนขาว และซีเมนต์
- 27 สีนแร่ ตะกั่ว และแก้ว
- 28 เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นสิ่งดังกล่าว
- 29 สารปิโตรมิเนส ไซที่ได้จากแร่
- 30 เคมีภัณฑ์อินทรีย์ สารประกอบอินทรีย์หรือสารประกอบอินทรีย์ของโลหะ
- 31 มีค่า ของโลหะจำพวกแรร์เอิร์ท ของกัมมันตรังสีหรือของไอโซโทป
- 32 เคมีภัณฑ์อินทรีย์
- 33 ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม
- 34 ปุ๋ย
- 35 สิ่งสกัดที่ใช้ฟอกหนังหรือย้อมสี แทนนินและอนุพันธ์ของแทนนิน สีย้อมสารสี
- 36 (พิกเมนต์) และวัตถุแต่งสีอื่น ๆ สีทาและวารนิช พัตตี และมาสติกอื่น ๆ รวม
- ทั้งหมด
- 37 เอสเซนเชียลออยล์และเรซินนอยด์ เครื่องหอม เครื่องสำอาง หรือสิ่งปรุงแต่ง
- 38 สำหรับประติณร่างการหรือประเทืองโฉม (ทอยเล็ตเพรพาเรชัน)
- 39 สบู่ สารอินทรีย์ที่เป็นตัวลดแรงตึงผิว สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ชักล้าง สิ่งปรุงแต่งที่ใช้
- 40 หล่อลื่น ไซเทียม ไซปรุงแต่ง สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ขัดเงาหรือขัดถู เทียนไขและ
- 41 ของที่คล้ายกัน เพสต์สำหรับทำแบบ "ไขที่ใช้ทางทันตกรรม" สิ่งปรุงแต่งทาง
- 42 ทันตกรรมซึ่งมีพลาสติกเป็นหลัก
- 43 สารแอลบูมินอยด์ โมดิสตาร์ช กาว เอนไซม์
- 44 วัตถุระเบิด ผลิตภัณฑ์จำพวกดอกไม้เพลิง ไม้ขีดไฟ แอลลอยที่ทำให้เกิด
- 45 ประกายไฟ สิ่งปรุงแต่งที่สันดาปได้บางชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 37 ของที่ใช้ในการถ่ายรูปหรือถ่ายภาพยนตร์
- 38 เคมีภัณฑ์เบ็ดเตล็ด
- 39 พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก
- 40 ยางและของที่ทำด้วยยาง
- 41 หนังสือ (นอกจากหนังสือเฟอร์) และหนังสือ
- 42 เครื่องหนัง เครื่องอานและเครื่องเทียมลาก เครื่องใช้สำหรับเดินทาง กระเป๋า
- ถือ และภาชนะที่คล้ายกัน ของที่ทำด้วยไม้สัตว์ (นอกจากไม้สัตว์ใหม่)
- 43 หนังสือ เฟอร์เทียม และผลิตภัณฑ์ของของดังกล่าว
- 44 ไม้แลของทำด้วยไม้ ถ่านไม้
- 45 ไม้ก๊อก และของทำด้วยไม้ก๊อก
- 46 ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยฟาง ทำด้วยเอสพาร์โต หรือวัตถุลักษณะอื่น ๆ เครื่อง
- จักสาน หรือเครื่องสาน
- 47 เยื่อไม้หรือเยื่อที่ได้จากวัตถุดิบพวกเส้นใยเซลลูโลสอื่น ๆ เศษและของที่ใช้
- ไม่ได้ ที่เป็นกระดาษ หรือกระดาษแข็ง
- 48 กระดาษและกระดาษแข็ง ของทำด้วยเยื่อกระดาษหรือทำด้วยกระดาษหรือ
- กระดาษแข็ง
- 49 หนังสือที่พิมพ์เป็นเล่ม หนังสือพิมพ์ รูปภาพ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของ
- อุตสาหกรรมการพิมพ์ ต้นฉบับที่เขียนหรือตีพิมพ์และแปลน
- 50 ใหม่
- 51 ขนแกะ ขนละเอียด หรือขนหยาบของสัตว์ ด้ายขนม้าและผ้าทอ
- 52 ผ้าย
- 53 เส้นใยสิ่งทอที่ได้จากพืชอื่น ๆ ด้ายกระดาษ และผ้าทอจากด้ายกระดาษ
- 54 ใยยาวประดิษฐ์
- 55 เส้นใยสั้นประดิษฐ์
- 56 แวตดั่ง สักหลาดและผ้าไม่ทอ ด้ายชนิดพิเศษ เชือกชนิดทไวน์ ชนิดคอร์เดจ
- ชนิดโรปและเคบิ และของทำด้วยสิ่งดังกล่าว
- 57 พรหมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ
- 58 ผ้าทอชนิดพิเศษ ผ้าสิ่งทอที่ทำปูแบบทพต์ ผ้าลูกไม้ เทพสตรี ผ้าที่ใช้ตกแต่ง ผ้าปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 59 ผ้าสิ่งทอ ที่อาบซึม เคลือบ หุ้มหรืออัดเป็นชั้น ของทำด้วยสิ่งทอชนิดที่เหมาะสม
สำหรับใช้ในอุตสาหกรรม
- 60 ผ้าดักแบบนิตหรือแบบโครเซต
- 61 เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกาย ดักแบบนิตหรือแบบ
โครเซต
- 62 เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกาย ที่ไม่ได้ดักแบบนิต
หรือแบบโครเซต
- 63 ของทำด้วยสิ่งทอที่จัดทำแล้วอื่น ๆ ของเป็นชุด เสื้อผ้าที่ใช้แล้วและของที่ใช้
แล้วทำด้วยสิ่งทอ ผ้าชีวีว
- 64 รองเท้า สนับแข้ง และของที่คล้ายกัน รวมทั้งส่วนประกอบของของดังกล่าว
- 65 เครื่องสวมศีรษะ และส่วนประกอบของเครื่องสวมศีรษะ
- 66 ร่ม ร่มปักกันแดด ไม้เท้า ไม้เท้าที่เป็นที่นั่ง แส้(วิป) แล่ขี้น้ำและส่วนประกอบ
ของของดังกล่าว
- 67 ขนแข็งและขนอ่อนของสัตว์ปีกที่จัดเตรียมแล้ว และของทำด้วยขนดังกล่าว
- 68 ดอกไม้เทียมของทำด้วยผมนคน
- 69 ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกา หรือวัตถุที่คล้ายกัน
- 69 ผลิตภัณฑ์เซรามิก
- 70 แก้วและเครื่องแก้ว
- 71 ไข่มุกธรรมชาติหรือไข่มุกเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ โลหะมีค่า โลหะที่หุ้ม
ติด ด้วยโลหะมีค่า และของที่ทำด้วยของดังกล่าว เครื่องเพชรพลอยและรูป
พรรณที่เป็นของเทียม เหริยัญชาปณ
- 72 เหล็กและเหล็กกล้า
- 73 ของทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า
- 74 ทองแดงและของทำด้วยทองแดง
- 75 นิกเกิลและของทำด้วยนิกเกิล
- 76 อลูมิเนียมและของทำด้วยอลูมิเนียม
- 77 (เว้นว่างไว้เพื่อประโยชน์ในภายหลัง)
- 78 ตะกั่วและของทำด้วยตะกั่ว
- 79 สังกะสีและของทำด้วยสังกะสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 80 ดินบุกและของทำด้วยดินบุก
- 81 โลหะสามัญชนิดอื่น เซอร์เมต และของทำด้วยของดังกล่าว
- 82 เครื่องมือ เครื่องใช้ ของใช้ชนิดมีคม ช้อนและส้อม ทำด้วยโลหะสามัญ ส่วนประกอบของของดังกล่าวทำด้วยโลหะสามัญ
- 83 ของเบ็ดเตล็ดทำด้วยโลหะสามัญ
- 84 เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบของเครื่องดังกล่าว เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องถอดเสียง เครื่องบันทึกและเครื่องถอดภาพและเสียงทางโทรทัศน์ รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ของเครื่องดังกล่าว
- 86 หัวรถจักรของรถไฟหรือรถราง รถที่เดินบนราง และส่วนประกอบของของดังกล่าว สิ่งติดตั้งถาวรและอุปกรณ์ติดตั้งสำหรับรางรถไฟหรือรถรางและส่วนประกอบของสิ่งดังกล่าว เครื่องอุปกรณ์กล (รวมถึงที่เป็นเครื่องกลไฟฟ้า) สำหรับให้สัญญาณทางจราจรทุกชนิด
- 87 ยานบก นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรางรถราง ส่วนประกอบและอุปกรณ์
- 88 อากาศยาน ยานอากาศ และส่วนประกอบของยานดังกล่าว
- 89 เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ
- 90 อุปกรณ์และเครื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการทัศนศาสตร์ การถ่ายรูป การถ่ายทำภาพยนตร์ การวัดการตรวจสอบ การวัดความเที่ยง การแพทย์หรือศัลยกรรม รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของของดังกล่าว
- 91 นาฬิกาชนิดคล็อกและชนิดควอตซ์ และส่วนประกอบของนาฬิกาชนิดดังกล่าว
- 92 เครื่องดนตรี รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องดนตรี
- 93 อาวุธและกระสุน รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของของดังกล่าว
- 94 เฟอร์นิเจอร์ เครื่องเตียง พูก ฐานรองพูก เบาะ และสิ่งตกแต่งยัดไส้ที่คล้ายกัน เครื่องประทีป โคมไฟที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น เครื่องหมายที่มีแสงสว่าง แผ่นป้ายชื่อที่มีแสงสว่างและของที่คล้ายกัน รวมทั้งอาคารสำเร็จรูป
- 95 ของเล่น ของเล่นเกม และของใช้ที่จำเป็นในการเล่นกีฬา รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของของดังกล่าว
- 96 ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด
- 97 ศิลปกรรม ของที่นักสะสมรวบรวม และโบราณวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ

1. สินค้าในแต่ละกลุ่มอาจจะไม่ได้รับสิทธิ GSP ทุกสินค้า รายละเอียดสอบถามจากกองสิทธิประโยชน์ทางการค้า
2. สินค้าตอนที่ 39,40,42,43,61,62,63,64,65,66,67,71,94,95 และ 96 จะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิGSP ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 เป็นต้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-ชื่อสกุล : นางสาวรุ่งนิกา เจ็นนิง

วัน เดือน ปีเกิด : 8 พฤศจิกายน 2517

สถานที่เกิด : กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปี 2539

ตำแหน่งหน้าที่การงาน : ปี 2539 เลขานุการผู้อำนวยการ บริษัท ซี.พี.เค.แพลนเตชัน จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้